

Siirtolaisuusinstituutti
Turun kaupunki
Varsinais-Suomen Seutukaavaliitto

**SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
INSTITUTE OF MIGRATION**

Tutkimuksia
Forskningsrapporter
Research Reports
No 7

TURKU, FINLAND 1990

Merja Pitkäranta & Matti Simpanen

**PALUUMUUTTOHALUKKUUS
TURUN SEUDULLA**

PALUUMUUTTOHALUKKUUS TURUN SEUDULLA

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI–MIGRATIONSINSTITUTET–INSTITUTE OF MIGRATION

Tutkimuksia

Forskningsrapporter

Research Reports

No 7

Merja Pitkäranta & Matti Simpanen

PALUUMUUTTOHALUKKUUS TURUN SEUDULLA

Siirtolaisuusinstituutti
Turun kaupunki
Varsinais-Suomen Seutukaavaliitto
Turku 1990

ISBN 951-9266-39-9
ISSN 0780-8909

Turun yliopiston offsetpaino
Turku 1990

ESIPUHE

Kuntien välisestä, sinänsä luonnollisesta muuttoliikkeestä on kehittynyt alueellista rakennetta muuttava tekijä Varsinais-Suomessa ja erityisesti Turun kaupunkiseudulla liikkeen epätasapainosta johtuen. Muuttoliikkeen syitä ja taloudellisia seurausvaikutuksia on tutkittu kolmessa eri selvityksessä, jotka ovat tilanneet toisaalta Turun kaupunki ja toisaalta Varsinais-Suomen Seutukaavaliitto. Tämän ohessa on luonnollisesti tehty merkittävä määrä työtä tilastoaineiston pohjalta menneen vuosikymmenen aikana. Muutto kaupunkimaisista olosuhteista ja erityisesti Turusta merkitsee useitten muuttajien osalta asettumista kokonaan toisenkaltaiseen asuinympäristöön ja eri tyyppisen palveluverkon alueelle. Tehtyjen selvitysten perusteella ei ole ollut mahdollista tehdä johtopäätöksiä muuttajien mahdollisen jatkomuuton suunnasta ja ajoituksesta. Muuttoliikkeen laajuus huomioonottaen on nähty tärkeäksi asian selvittäminen niin Turun kuin muittenkin, merkittävän muuttoliikkeen kohteena olleitten talousalueen kuntien osalta.

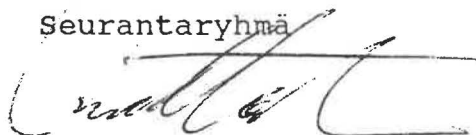
Varsinais-Suomen Seutukaavaliiton aloitteesta käytiin syksyllä 1985 ensimmäiset neuvottelut Turun kaupungin kanssa paluumuuttoon liittyvien taustatietojen ja siihen vaikuttavien tekijöitten selvittämisestä. Neuvottelut johtivat v. 1987 myönteiseen lopputulokseen Varsinais-Suomen Seutukaavaliiton otettua omalta osaltaan työn vuoden 1988 toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon. Tutkimussopimus hyväksyttiin liittohallituksen kokouksessa 19.2.1988. Projektin kokonaisrahoitustarpeeksi muodostuneesta 220 000 markasta kumpikin tilaajaosapuoli seutukaavaliitto ja Turun kaupunki päätöksen mukaan kantoivat vastuun puoliksi.

Työn tekijäksi valittiin Siirtolaisuusinstituutti, jossa tutkimustyöhön ovat osallistuneet tutkija Matti Simpanen ja hänen siirryttyä muihin tehtäviin tutkija Merja Pitkäranta 1.5.1989 lukien. Tehtävän ohjausta ja valvontaa varten muodostettiin seurantarayhmä, jossa on ollut kaksi edustajaa sekä seutukaavaliitosta että Turun kaupungista suorittajien edustuksen lisäksi. Sihteeritehtävät on hoidettu Siirtolaisuusinstituutin toimesta. Työ on edennyt käytännössä aikataulun mukaisesti. Raportin luovutusta on jouduttu siirtämään kaksi kuukautta tutkijan vaihdoksesta johtuen.

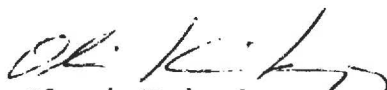
Seurantaryhmän luovuttaessa raportin tilaajaosapuolille on todettava tutkimuksen vastanneen tarkoitustaan ja osoittaneen tapahtuneen muuttoliikkeen olevan pitkälti pysyvää eli muuttajat juurtuvat uusille asuinsijoilleen. Turun kaupungin osalta kuudennes lähtömuuttajista palasi tutkimusaikavälillä lähes välittömästi, mutta vain n. 4 % muista edes harkitsee paluumuuttoa. Edellinen havainto, yhdessä muiden raportin johtopäätösten kanssa merkitsee haastetta koko kaupunkiseudun ja talousalueen kunnallishallinnolle.

Suomen Turussa 31.5.1990

Seurantaryhmä

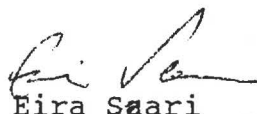
Pentti Lehevon
puheenjohtaja

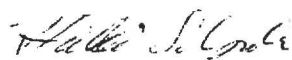
Olavi Koivukangas
varapuheenjohtaja

Ilkka Orkomaa

Eira Saari

Heikki Silpola

Ismo Söderling

Merja Pitkäranta
sihteeri

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	2
1.1. Tutkimustehtävä.....	2
1.2. Tutkimusaineisto-ja menetelmät.....	4
1.3. Kohdealue.....	7
2. VÄESTÖNKEHITYS TURUSSA JA TURUN YMPÄRISTÖKUNNISSA.....	12
2.1. Synt., kuoll. ja luonnoll.väestönkehitys.....	12
2.2. Tulomuutto, lähtömuutto ja nettomuutto.....	13
2.3. Turun väestönkehitys.....	14
2.4. Turun tulo-ja lähtömuuton suuntautuminen.....	15
2.5. Turun ympäristökuntien muuttotaseet.....	21
3. DEMOGRAFINEN TARKASTELU.....	21
3.2. Tiivistelmä.....	27
4. MUUTTAJARYHMÄT.....	28
4.1. Tiivistelmä.....	31
5. MUUTTOTAPAHTUMA.....	32
5.1. Muuttokerrat ja vaihtoehtoiset muuttokohteet....	32
5.2. Muuton syyt.....	33
5.3. Miksi ei jääty Turkuun ?.....	36
5.4. Tiivistelmä.....	38
6. MUUTON VAIKUTUKSET.....	38
6.1. Muuton vaikutukset asumiseen.....	38
6.2. Muuton vaikutukset työhön.....	44
6.3. Muuton vaikutukset palveluihin.....	47
6.4. Muuton vaikutukset harrastuksiin.....	52
6.5. Tiivistelmä.....	54
7. SOPEUTUMINEN VAI JATKOMUUTTO	55
7.1. Juurtuneisuus.....	55
7.2. Jatkomuuttohalukkuus.....	56
7.3. Paluuhalukkuus.....	61
7.4. Asuinpaikan valinta.....	62
7.5. Tiivistelmä.....	65
8. MUUTTOLIIKKEEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET	66
8.1. Muuttoliikkeen vaikutukset Turun verotuloihin.....	68
9. YHTEENVETO.....	76
10. TOIMENPIDESUOSITUKSET.....	81

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimustehtävä

Lähtökohtatilanne

Varsinais-Suomen muuttoliike on viime vuosina ollut vilkasta, mikä heijastuu erityisen selvästi Turun seudulla. Esimerkiksi Turun kaupungin väkiluku on vuodesta 1977 lähtien vähentynyt noin 4 000 asukkaalla. Samanaikaisesti Turun seudun muiden kuntien väestömäärät ovat kasvaneet huomattavasti. Keskeisin selittäjä näille väestömuutoksille on ollut muuttoliike. Koko Varsinais-Suomen seutukaava-alueella väestömäärä on tosin kasvanut, joskin kasvu on ollut koko maahan verrattuna keskimääräistä hitaampaa.

Viime vuosina on Turun seudun muuttoliikettä tutkittu jonkin verran. Lähtömuutosta valmistui pari vuotta sitten kolme tutkimusta (Simpanen 1985; Haliseva-Soila 1986; Suomi 1986). Lisäksi Jokinen (1985) on selvittänyt lähinnä tilastojen perusteella Turun muuttoliikettä vuosien 1951-1980 osalta.

Simpanen lähtömuuttotutkimus käsitteli kaikkia vuonna 1984 Turusta muualle Suomeen muuttaneita. Tulosten perusteella havaittiin, että merkittävä lähtömuuttajaryhmä oli Turun lähikuntiin muuttaneet asumistavoitemuuttajat. Ryhmään kuuluvat henkilöt eivät kaupungin alueelta olleet saaneet asuntoa ja/tai tonttia, joka olisi mahdollistanut siirtymisen hyvätasoiseen omistusasuntoon, lähinnä omakotitaloon. Suurin osa asumistavoitemuuttajista oli lähtenyt jostain Turun lähiöstä. Tutkimuksen mukaan tuolloin suurin osa näistä muuttajista olisi halunnut jäädä Turkuun.

Haliseva-Soilan tutkimuksen mukaan Turusta sen työssäkäyntialueelle muuttavat olivat nuoria lapsiperheitä tai perhettä perustamassa olevia nuoria pareja. Tutkimuksen mukaan muuttoliike työssäkäyntialueelle verotti erityisesti aktiiviväestöä, jonka ansiotaso ja veronmaksukyky ovat jo kohonneet työelämään tulon alkuvuosista. Näin ollen väestömenetyksen tappio kaupungille on suurempi kuin mitä pelkkä absoluuttinen muuttoluku pystyy osoittamaan.

Muutoista huolimatta työpaikat jäävät usein Turkuun. Simpasen tutkimuksen mukaan tämä on merkinnyt kaupungille ensinnäkin huomattavia verotulojen menetyksiä. Toisaalta Turku joutuu kustantamaan lisääntyneestä pendeliliikenteestä aiheutuvat infrastruktuuri-kustannukset. Lisääntynyt työmatkaliikenne aiheuttaa ongelmia myös liikenteelliselle toimivuudelle. Lisäksi se osaltaan vähentää liikenneväylien läheisyydessä asuvien asumisviihtyyttä.

Koska Turun ja sen työssäkäyntialueen muuttoliike vuonna 1985 vastasi noin 2/3 koko Varsinais-Suomen seutukaava-alueella tapahtuvasta muuttoliikkeestä, heijastuu Turun seudulla tapahtuva kehitys välittömästi myös koko seutukaavaliiton alueelta tulostettuihin muuttotaseisiin.

Tutkimuksen tavoitteet

Aikaisemmissa Turun muuttoliikettä koskevissa tutkimushankkeissa on selvitetty lähinnä Turusta tapahtunutta poismuuttoa. Valmistuneissa tutkimuksissa on tutkittu, millaisiin välittömiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä väestökadon hillitsemiseksi. Tältä osin tutkimustarve on tyydytetty. Tässä tutkimuksessa selvitetään, miten muuttajat ovat yleensä sopeutuneet tulokuntiin ja missä määrin esiintyy paluuhalukkuutta ja -mahdollisuuksia Turusta Varsinais-Suomen muihin kuntiin muuttaneilla.

Tilastollisesti tässä tutkimuksessa tarkastellaan muuttoliikkeen kehitystä Varsinais-Suomessa 1980-luvulla. Erityisen tarkastelun kohteena on Turun lähtö- ja tulomuutto. Tutkimusalueen kaupunkikeskusten nettomuutto on myös erityisen selvityksen kohteena.

Haastatteluaineiston avulla selvitetään vuonna 1983 ja 1985 Turusta muualle Varsinais-Suomeen muuttaneiden elinolot, sijoittuminen uuteen kuntaan, muuton onnistuminen, työssäkäynti, mielihiteet tuloalueiden palveluista sekä niiden riittävydestä. Lisäksi tutkitaan Turusta muuttaneiden paluuhalukkuus ja mahdolliset paluun esteet. Tutkimuksen tällä osalla halutaan selvittää myös, millä mahdollisilla toimenpiteillä Turku voisi aktivoida entisiä asukkaita paluumuuttoon.

Saatujen tulosten perusteella esitetään yhteenveto, johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset. Tutkimuksen tulokset antavat kunnallisille ja seutukaavaviranomaisille edellytykset toimintaan, joka vähentää hallitsematonta tai yllätyksellistä muuttoa tulevaisuudessa sekä mahdollisesti lisää paluumuuttoa. Samoin aluelisten palveluiden mitoittaminen suunnittelussa helpottuu, kun tunnetaan tarkkaan muuttoliikkeen luonne ja prosessi.

1.2. Tutkimusaineisto-ja menetelmät

Haastatteluaineiston perusjoukko ja otos

Tutkimuksen perusjoukon muodostavat vuonna 1983 ja 1985 Turusta muualle Varsinais-Suomeen muuttaneet muuttohetkellä vähintään 18-vuotiaat henkilöt. Tutkimukseen poimittiin satunnaisotannalla Turun väestökirjarekisteristä 1 100 henkilöä siten, että tauloutta kohden tuli vain yksi henkilö. Tutkimusjoukolle lähetettiin kyselylomake (liite 3) marraskuun toisella viikolla 1988. Ensimmäinen karhukirje lähetettiin 23.11 ja toinen 3.12.1988. Perusjoukkoon kuulumattomia, muualle muuttaneita tai tuntemattomia osoitteita oli kaikkiaan 285 tapausta. Vastaamatta jättäneitä oli 240 ja hyväksytyjä vastauksia saatiin kaikkiaan 575. Vastausprosentiksi (netto-otoksessa 815) saatiin 71 %. Vastausprosenttia voidaan pitää hyvänä. Takaisin Turkuun palanneita oli 17 % koko otoksesta. Vastanneiden ikäjakauma ja alueellinen jakautuminen vastaa varsin hyvin otosta ja samalla kaikkia muualle Varsinais-Suomeen muuttaneita (taulukot 1 ja 2 seuraavalla sivulla).

Taulukko 1. Vuonna 1983 ja 1985 Turusta muuttaneiden sekä tutkittavien ikäjakaumat.

Ikäjakauma	Kaikki Turusta muuttaneet	Kaikki V-S:een muuttaneet	V-S:n ulkopuolelle muuttaneet	Otos	Otoksen ulkopuolella	Hyväksytyt vastauksia	Ei vastanneet
20-29	47	43	52	44	44	39	49
30-34	21	22	19	20	22	23	19
35-39	13	14	12	16	14	17	14
40-49	10	11	9	12	10	14	11
50-69	9	10	8	8	10	7	7
Yht. %	100	100	100	100	100	100	100
f	9201	5654	3547	1075	4579	566	509

Taulukko 2. Vastajaat asuinseudun mukaan.

Asuinseutu	Netto-otos %	Hyväksytyt vastaukset %	Kaikki Turusta muuttaneet* %
Turun seutu	80	81	78
Vakka-Suomi	6	6	5
Loimaan seutu	5	4	6
Salon seutu	4	3	4
Turunmaa	5	6	7
Yht. %	100	100	100
f	812	567	8434

*Tilastossa mukana kaikki v. 1983 ja 1985 Turusta muualle Suomeen muuttaneet (Lähde: SVT 1984:14, 1987:1, maassamuutto muuton suunnan mukaan kunnittain).

Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimus toteutetaan kolmivaiheisena. Ensimmäinen vaihe sisältää kirjallisen ja tilastollisen katsauksen Turun ja muiden Varsinais-Suomen kuntien lähtö- ja muuttoliiketilastoja. Tämä osa on taustaa muille vaiheille. Toinen vaihe sisältää empiirisen tarkastelun. Haastattelun ja postikyselyn avulla kerättiin tietoa lähdön syistä, muuttajien alueellisesta sijoittumisesta, viihtymisestä sekä mahdollisen paluun/jatkomuuton suuntautumisesta. Postikyselyn jälkeen suoritettiin otoksesta valituille 25 henkilölle syvähaastattelu (syvähaastattelun kysymykset liitteessä 4)

tutkimusongelman perusteellisempaa tarkastelua varten. Kolmannessa vaiheessa saadut tulokset on tiivistetty ja esitetty konkreettisina toimenpidesuosituksina.

Analyysimenetelmät

Aineiston analysoinnissa on käytetty suoria jakaumia, ristiintaulukointia ja ryhmittelyanalyysiä. Ristiintaulukoiden antama informaatio on kuitenkin suhteellisen vähäinen, koska korkein suositeltava muuttujamäärä on kolme. Ryhmittelyanalyysillä mahdollistettiin tulosten perusteellisempi ja monipuolisempi tarkastelu. Ryhmittelyanalyysillä muodostettiin viisi demografisilta ominaisuuksiltaan toisistaan selvästi poikkeavaa ryhmää. Analyysin etuna onkin näiden saatujen ryhmien mahdollinen jatkoanalyysi mm. ristiintaulukoimalla. Tällöin yhtyvät sekä ristiintaulukoinnin että monimuuttuja-analyysin edut. Ongelmana on kuitenkin ryhmien nimeäminen. Vaikka analyysin avulla muodostetut ryhmät ovat mahdollisimman homogeenisia, on syytä muistaa tuloksia tulkittaessa, että koskaan ei saada täysin puhtaita ryhmiä. Jokaisessa analyysin tuloksena muodostuneessa ryhmässä on mukana havaintoja, joilla on johonkin toiseen ryhmään kuuluvia ominaisuuksia.

Tässä tutkimuksessa ryhmät ovat nimetty tarkastelemalla tulosten kokonaisuutta eikä esimerkiksi suurimman arvon saaneen muuttujan mukaan. Tässä tutkimuksessa ryhmien tärkeimmiksi jakoperusteiksi muodostuivat ikä, koulutus ja perhekoko. Tutkimustulosten esittely perustuu siis pelkästään demografisiin ominaisuuksiin perustuvaan ryhmäjakoon, joka on helposti toteutettavissa myös muunkin väestön kuin muuttajien osalta. Näin ollen kunnallishallinnon mahdollisuudet vaikuttaa muuttoliikkeeseen ja samalla väestön kehitykseen helpottuu.

1.3. Kohdealue

Tämän tutkimuksen kohdealueena on Varsinais-Suomi, joka tässä tutkimuksessa on jaettu kolmeen vyöhykkeeseen (kartta 1 sivulla 10). Tutkimusalueen kunnat on jaettu eri vyöhykkeisiin Turusta tutkimusvuosina muuttaneiden absoluuttisten muuttajamäärien mukaan (taulukko 3, sivulla 8). Ensimmäiseen vyöhykkeeseen kuuluvat ne kunnat, joihin on tutkimusvuosina muuttanut yli 600 turkulaista. Toiseen vyöhykkeeseen kuuluvat ne kunnat, joihin on muuttanut kyseisenä aikana yli sata turkulaista tai otoksessa oli yli kymmenen tapausta kyseisestä kunnasta. Poikkeuksen tekevät kuitenkin Salo ja Uusikaupunki. Huolimatta suuresta muuttajamäärästä ne ovat kuitenkin maantieteellisen sijaintina, kokonsa ja samalla muuttotyypinsä vuoksi katsottu paremmin soveltuviksi kolmanteen vyöhykkeeseen, johon kuuluvat I- ja II-vyöhykkeen ulkopuolelle jäävät kunnat. Joissakin tilanteissa kyseisiä kaupunkikeskuksia tullaan käsittelemään tulosten tulkinnan yhteydessä erikseen.

Tällä vyöhykejaolla on saavutettu huomattavasti toiminnallisempi aluejako kuin mitä pelkkä seutukohtainen aluejako (kartta 2 sivulla 11) olisi pystynyt tarjoamaan. Tässä vyöhykejaossa tulee hyvin esille myös maantieteellisen etäisyyden ja saavutettavuuden vaikutus muuttajamääriin. Käytetty aluejako poikkeaa Turun työssäkäyntialuejaosta.

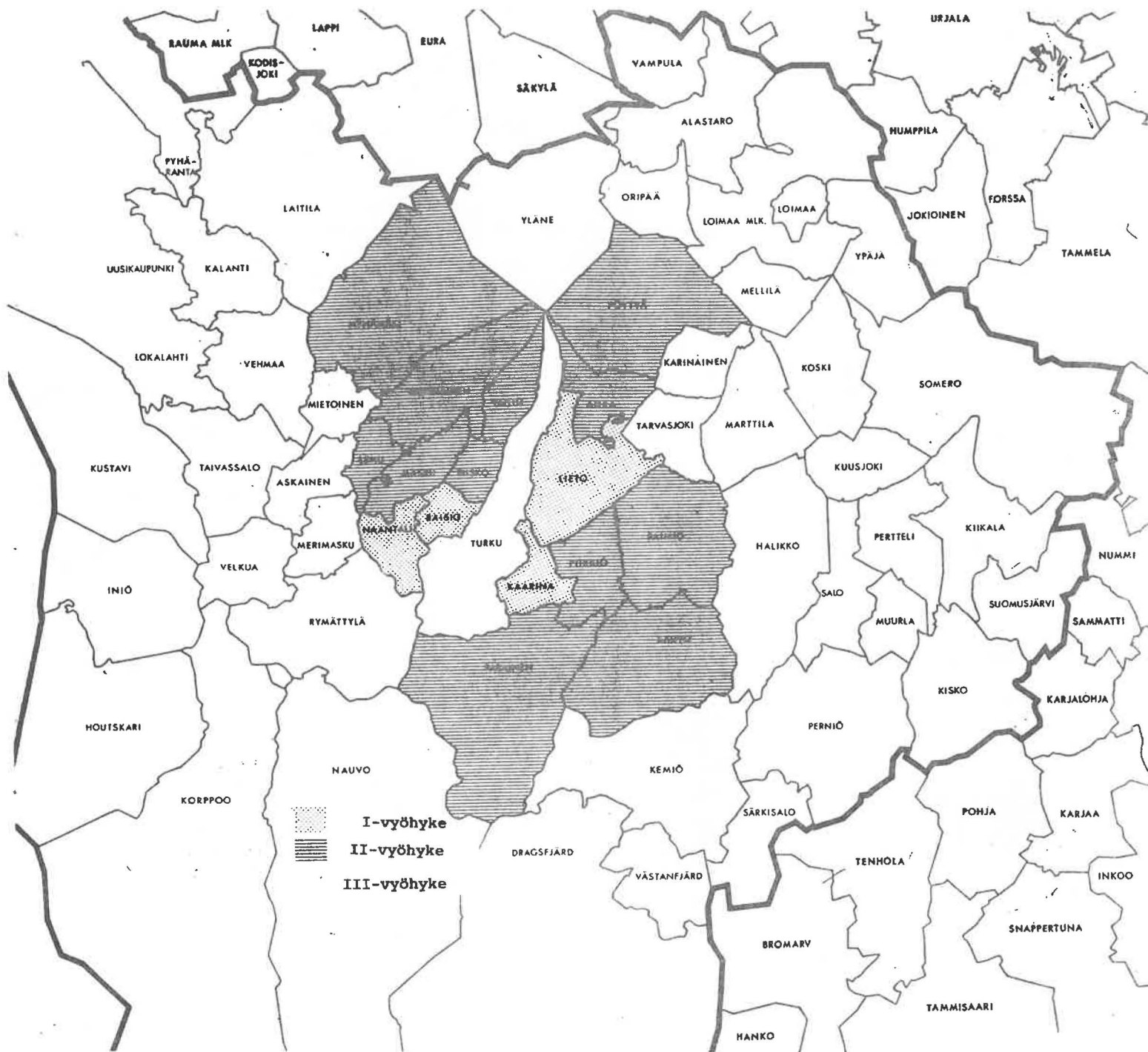
Haliseva-Soila on tutkimuksessaan (1987) jakanut Turun työssäkäyntialueen kahteen vyöhykkeeseen, jonka jakoperustana on puhtaasti Turussa työssäkäyvien osuus kyseisen kunnan ATV:stä ja Turun työssäkäyvistä ulkokuntalaisista. Ensimmäinen ryhmä poikkeaa Maskun, Ruskon ja Piikkiön osalta, jotka hän luokitteli ensimmäiseen työssäkäyntivyöhykkeeseen. Toinen vyöhyke eroaa edellisten lisäksi Sauvon ja Mietoisten osalta. Mietoinen luokitellaan ensimmäiseen työssäkäyntivyöhykkeeseen ja Sauvo työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Tässä tutkimuksessa tilanne näiden kuntien osalta on päinvastainen eli Sauvo kuuluu II-vyöhykkeeseen ja Mietoinen III-vyöhykkeeseen.

Koska tutkimusotos on tehty vuosina 1983 ja -85 muuttaneista, muuttajat ovat ehtineet asua nykyisellä asuinpaikkakunnallaan kolmesta viiteen vuotta. Tämän hetkinen asuinpaikka ei välttämättä ole se, johon Turusta muutettiin, sillä osa muuttajista oli ehtinyt muuttaa jo edelleen.

Taulukko 3. Turusta Varsinais-Suomeen muuttaneet tulokunnan mukaan v.1983 ja 1985 (Lähde: SVT 1984:14, 1987:1, Maassamuutto muuton suunnan mukaan kunnittain).

Kunta	muuttaneet v.1983	muuttaneet v.1985	tapauksia otoksessa	
Kaarina	869	887	99	
Raisio	770	711	88	I-vyöhyke
Lieto	455	476	66	
Naantali	334	303	60	
Parainen	183	207	22	
Piikkiö	99	125	25	
Masku	100	177	29	
Rusko	176	72	30	
Paimio	99	125	22	
Vahto	41	73	10	II-vyöhyke
Mynämäki	69	64	10	
Nousiainen	51	66	8	
Aura	66	45	7	
Lemu	57	62	6	
Pöytyä	58	51	6	
Sauvo	49	42	13	
Merimasku	26	46	4	
Rymättylä	28	35	-	
Askainen	8	26	4	
Laitila	16	30	4	
Mietoinen	21	12	1	
Vehmaa	31	13	3	
Taivassalo	16	20	1	
Velkua	3	5	-	
Uusikaupunki	51	75	9	
Kalanti	4	6	3	
Pyhäranta	-	1	1	
Kustavi	9	4	-	III-vyöhyke
Iniö	2	2	1	
Houtskari	8	-	1	
Korppoo	30	13	2	
Nauvo	10	12	1	
Dragsfjärd	23	9	1	

Västanfjärd	5	6	1	
Kemiö	19	10	3	
Särkisalo	7	2	-	
Perniö	19	14	2	
Halikko	21	37	6	
Tarvasjoki	25	10	1	
Karinainen	35	16	3	
Marttila	14	14	-	
Kisko	5	1	-	
Muurla	8	5	-	
Salo	82	61	10	III-vyöhyke
Pertteli	2	11	1	
Kuusjoki	2	9	-	
Suomusjärvi	6	-	-	
Kiikala	-	-	-	
Somero	12	22	-	
Koski	20	8	2	
Mellilä	19	4	-	
Ypäjä	6	12	-	
Loimaa	34	40	2	
Loimaa mlk	32	16	5	
Alastaro	6	20	-	
Oripää	5	14	-	
Yläne	31	23	2	
Yht.	4 177	4 150	575	

Kartta 1. Tutkimusalue jaettuna I-, II- ja III-vyöhykkeeseen.

2. VÄESTÖNKEHITYS TURUSSA JA TURUN YMPÄRISTÖKUNNISSA

2.1. Syntyvyys - kuolleisuus = luonnollinen väestönkehitys

1970-luvun loppupuolella oli Turun syntyvyysluvuissa havaittavissa selvää vähenemistä ja vastaavasti kuolleisuusluvuissa selvää kasvamista (taulukko 1 liitteessä 1). Näiden yhteisvaikutus on lähes pysäyttänyt kaupungin luonnollisen väestönkehityksen (kuva 1a seuraavalla sivulla). Syntyvyyden aleneminen ja kuolleisuuden kasvaminen on valtakunnallinen ongelma. Perhekohtaisen lapsiluvun pienenemisen lisäksi syntyvyyslukujen laskuun vaikuttaa väestön ikäjakauman vinoutuminen (mikä taas on seurauksena edellisestä). Alueellisesti syntyvyyteen sekä väestön ikääntymiseen vaikuttaa alueelta poissuuntautuva, nuoria valikoiva muuttoliike.

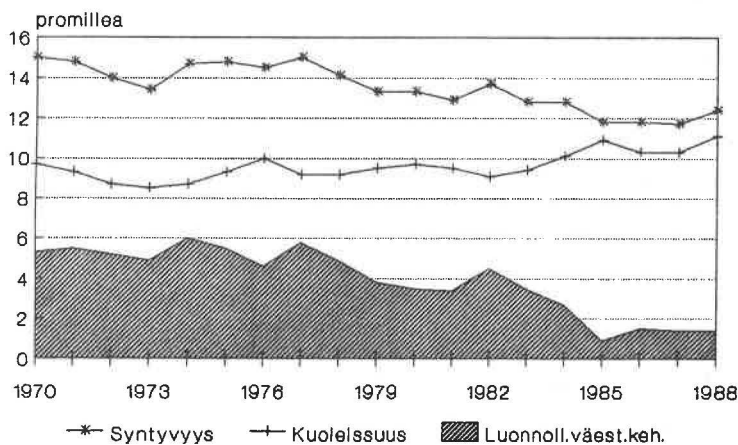
Syntyvyyden, kuolleisuuden ja samalla luonnollisen väestönkasvun kehitystä Turussa verrataan Tampereen kaupungin vastaavaan kehitykseen. Tarkastelujaksolla 1970-1988 syntyvyys ja kuolleisuus ovat olleet Turussa korkeampia kuin Tampereella. Molemmissa kaupungeissa kehitys on ollut selvästi samansuuntainen syntyvyys laskeva ja kuolleisuus kasvava. Tarkastelujakson lopussa Turun syntyvyys on laskenut jo alle Tampereen syntyvyyden ja kuolleisuus Turussa kasvanut voimakkaammin kuin Tampereella.

Mikäli syntyvyys jatkaa voimakasta laskuaan ja kuolleisuus jatkaa 1980-luvun lopun kasvupyrähdystään, tilanne muuttuu Turun kannalta huomattavasti synkemmäksi. Ennusteen mukaan (kuva 1b seuraavalla sivulla) Turussa kuolleisuus ylittää syntyvyyden, eli luonnollinen väestönkehitys muuttuu negatiiviseksi, 1990-luvun puolivälissä.

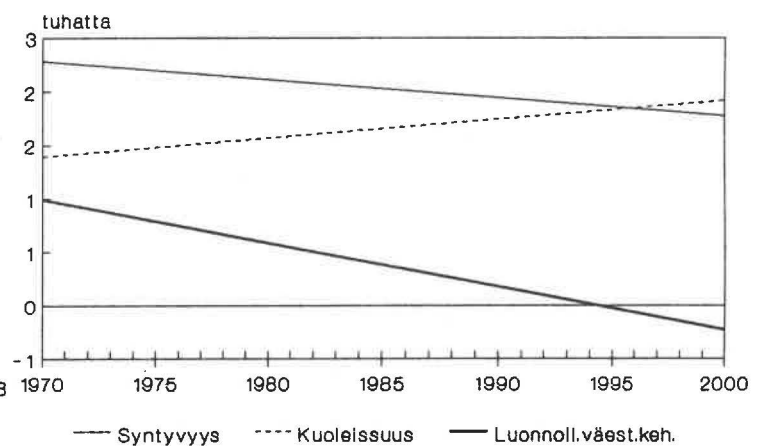
Turun väestön ikärakenteen kehityksellä voidaan osittain selittää ja ennakoida alueen syntyvyyden kehitystä (ja päinvastoin). Vielä pari vuosikymmentä sitten syntyvyys myötäili 20-24-vuotiaiden ikäryhmän mukaisesti. Synnyttäjien keski-ikä on kuitenkin noussut: tällä hetkellä 25-29-ikäryhmän samoin kuin 30-34-vuotiaidenkin vaikutus syntyvyyteen on suurempi kuin

20-24-vuotiaiden. Hedelmällisyyksiässä olevien ikäryhmien kehityksen tarkasteluun perustuen voidaan ennustaa, että seuraavalla viisivuotisjaksolla syntyvyyydessä ei tule tapahtumaan suuria muutoksia, mutta noin kymmenen vuoden kuluttua syntyvyyydessä tulee tapahtumaan hyvin voimakas lasku, jonka jälkeen syntyvyys taas alenee maltillisemmin.

Kuva 1a. Turun syntyvyys, kuolleisuus ja luonnollinen väestönkehitys vuosina 1970-1988.

Kuva. 1b Turun syntyvyyden, kuolleisuuden ja luonnollisen väestönkehityksen ennuste vuoteen 2000 saakka

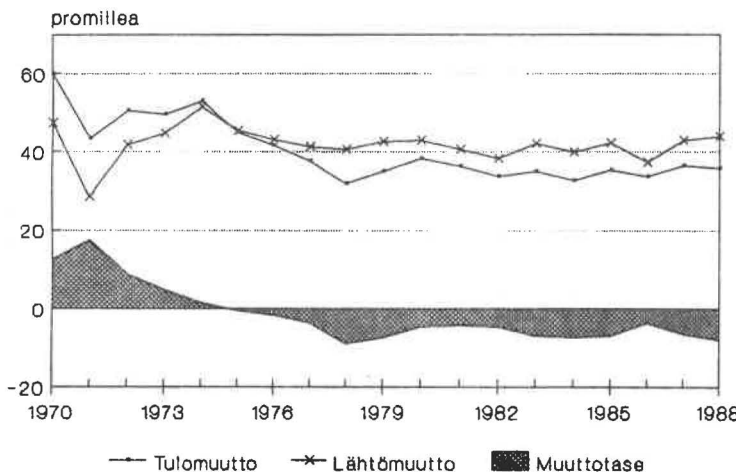
2.2. Tulomuutto - lähtömuutto = nettomuutto

Turku on ollut muuttovoittokaupunki aina 1970-luvun puoliväliin asti, jolloin Turun tulo- ja lähtömuuttokäyrät leikkaavat toisensa (kuva 2a seuraavalla sivulla). Muuttotappioon on erityisesti vaikuttanut tulomuuton väheneminen. Aina vuoteen 1978 asti Turkuun tulomuutto on vähentynyt voimakkaasti. Tämän jälkeen Turkuun muuttajien määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia eli se on pysytellyt saavuttamallaan alhaisella tasolla. Turusta pois suuntautuvassa lähtömuutossa ei ole tapahtunut tällä tarkastelujaksolla yhtä huomattavia muutoksia kuin tulomuutossa. 1970-luvun alun heilahteluja lukuunottamatta lähtömuuton kehitys on jatkunut tasaisesti saavuttamallaan korkealla tasolla (taulukko 2 liitteessä 1).

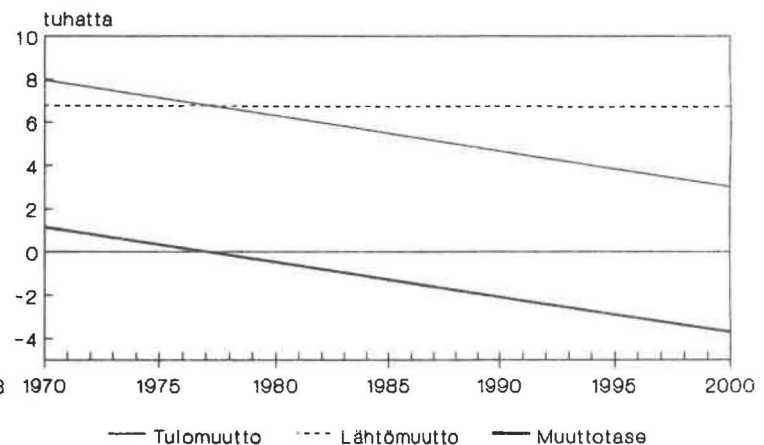
Turussa ja Tampereella kehitys on hyvin samankaltainen verrattu-

na esimerkiksi tilanteeseen Helsingissä. Kuten edellä jo todettiin, ei Turun tulo- eikä lähtömuuttajamäärissä ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vastaavanlainen tilanne on Tampereella. Erona on kuitenkin se, että Tampereella tulo- ja lähtömuutto ovat kutakuinkin yhtä suuret, kun taas Turussa kuten edellä todettiin, lähtömuutto on ollut pitkään tulomuuttoa suurempi. Muuttotappioiden vaikutus Turun väestönkehitykseen korostuu, kun otetaan huomioon sen vaikutukset myös syntyvyyteen.

Kuva 2a. Turun lähtömuutto, tulomuutto ja muuttotase vuosina 1970-1988

Kuva 2b. Turun lähtömuuton, tulomuuton ja muuttotaseen ennuste vuoteen 2000 saakka.

2.3. Luonnollinen väestönkehitys + nettomuutto = väestönkehitys

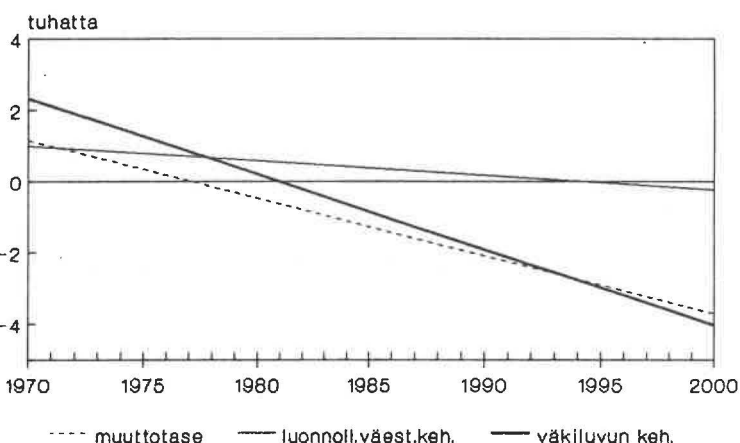
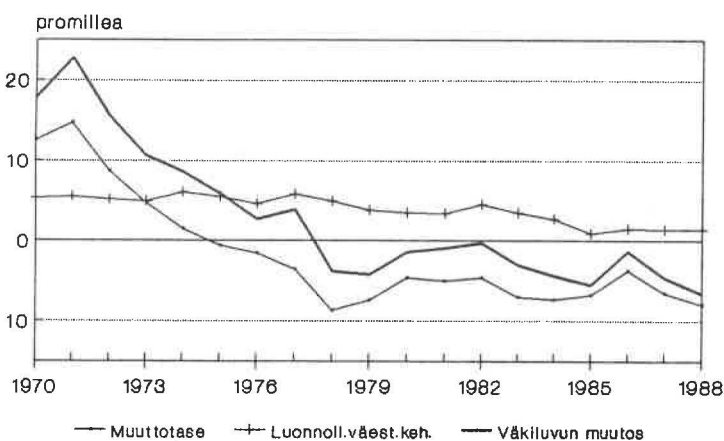
Turun muuttotase on alkanut kehittyä Turun kannalta epäedulliseen suuntaan jo siis 1970-luvun alkupuolelta lähtien. Tappiollisin Turun muuttotase on ollut vuonna 1978. Samana vuonna myös Turun väkiluku väheni ensimmäisen kerran. Tämän jälkeen muuttotaseessa ei ole tapahtunut yhtä voimakkaita muutoksia kuin 1970-luvun puolivälin tuntumassa. Muuttotase on siis pysynyt melko tasaisena mutta tappiollisena. Samoihin aikoihin kun Turun väkiluku on alkanut vähetä on havaittavissa luonnollisen väestönkasvun selvää hidastumista. Tämä näyttää olevan osasyynä Turun negatiiviseen väestönkehitykseen. Esimerkiksi vuonna 1985 samaan aikaan kun muuttoliike on Turulle voimakkaasti tappiollis-

nen, on Turun luonnollinen väestönkehitys lähes pysähdyksissä. Tällainen yhteisvaikutus luonnollisestikin näkyy voimakkaana väkiluvun vähenemisenä (kuva 3a). Tilastollisen ennusteen mukaan kymmenen vuoden kuluttua nykyisen kehityksen jatkuessa Turun väkiluku vähenisi jo noin 4000 asukkaan vuosivauhtia (kuva 3b).

Tampereella syntyvyyden, kuolleisuuden, tulomuuton ja lähtömuuton kehityslinjat ovat siis hyvin samankaltaiset kuin Turussa. Erot ovat hyvin pieniä, mutta liikuttaessa väestönkehityksen raja-alueilla, riittäviä saamaan aikaan näkyviä eroja.

Kuva 3a. Turun luonnollinen väestönkehitys, muuttotase ja väkiluvunmuutokset vuosina 1970-1988.

Kuva 3b. Turun luonnollisen väestönkehityksen, muuttotaseen ja väkiluvun ennuste vuoteen 2000 saakka

2.4. Turun lähtö- ja tulomuuton suuntautuminen

Turun muuttoliike on keskittynyt Turun- ja Porin läänin alueelle.

Turun lähtömuuton suuntautuminen: Turun lähtömuutosta (vuonna 1987) suuntautui 37 % I-vyöhykkeelle, 17 % II-vyöhykkeelle, 11 % III-vyöhykkeelle. Tutkimusalueen ulkopuolelle suuntautui siis noin kolmannes koko Turun lähtömuutosta (taulukko 4 seuraavalla sivulla; kuvat 5 ja 6 sivulla 19; taulukko 3 liitteessä 1).

I-vyöhykkeellä Naantaliin ja Lietoon muutettiin huomattavasti vähemmän kuin Kaarinaan ja Raisioon. Vuodesta 1982 vuoteen 1986

muutto oli selvästi voimakkainta Kaarinaan. Vuonna 1986 Turun lähtömuutossa oli selvästi hiljaisempi vuosi, mikä verotti erityisesti Kaarinaan muuttajia. Seuraavana vuonna (1987) lähtömuutto kasvoi lähes entiselle tasolle. Kaarina menetti johtoasemansa Raisiolle, tämä johtui nimenomaan Raisioon suuntautuvan muuton hyvin voimakkaasta kasvusta. Raisioon muuton voimakas kasvu verotti jonkin verran muihin kuntiin suuntautuvan muuton kasvua. Kaarinaan muutto näyttää pysyvän voimakkaana. Suuret hetkelliset heilahtelut Turun lähtömuutossa näkyvät kuitenkin selvimmin Kaarinaan muutossa.

II-vyöhykkeen kuntiin suuntautuvassa muutossa tapahtuu enemmän ja vähemmän säännöllistä aaltoilua. Paraisten ja Piikkiön kuntiin muutossa on havaittavissa samalla myös kasvua. II-vyöhykkeen kaukaisempien kuntien, jotka esiintyvät kuvassa nimellä 'muut kunnat', osuus tarkastelujakson alussa kasvoi, jonka jälkeen se on pysytellyt lähes samalla tasolla.

Taulukko 4. Turun lähtö - ja tulomuuton suuntautuminen (v. 1987)

Vyöhyke	Lähtömuutto	Tulomuutto
I-vyöhyke	37	25
II-vyöhyke	17	12
III-vyöhyke	11	11
Muu Suomi	35	52
Yht. %	100	100
f	6547	5395

Turkuun tulomuuton lähtöalueet : Turun tulomuutosta 25 % on I-vyöhykkeeltä, 12 % II-vyöhykkeeltä ja 11 % III-vyöhykkeeltä. Eli tutkimusalueen ulkopuolelta tulee noin puolet tulomuuttajista. Lähikuntien merkitys tulomuutossa on huomattavasti pienempi kuin lähtömuutossa (taulukko 4; kuvat 7 ja 8 sivulla 19; taulukko 3 liitteessä 1).

Kaarina ja Raisio ovat myös Turkuun tulomuuton suhteen keskeisimmässä roolissa. Raisiosta ja Naantalista Turkuun suuntautuva muuttovirta on tasaista. Kaarinasta ja Liedosta tulomuutto on hieman kasvanut.

Myös II-vyöhykkeen osalta vuosittaiset muutokset ovat pieniä. Suurimmat luovuttajat (myös vastaanottajina) ovat Piikkiö ja Parainen. Vuonna 1987 eli aivan tarkastelujakson lopussa II-vyöhykkeen kaukaisemmista kunnista on Turkuun muuttanut poikkeuksellin paljon. Tulomuutosta puuttuvat voimakkaat vaihtelut, jotka näyttävät olevan lähtömuutolle tyypillisiä.

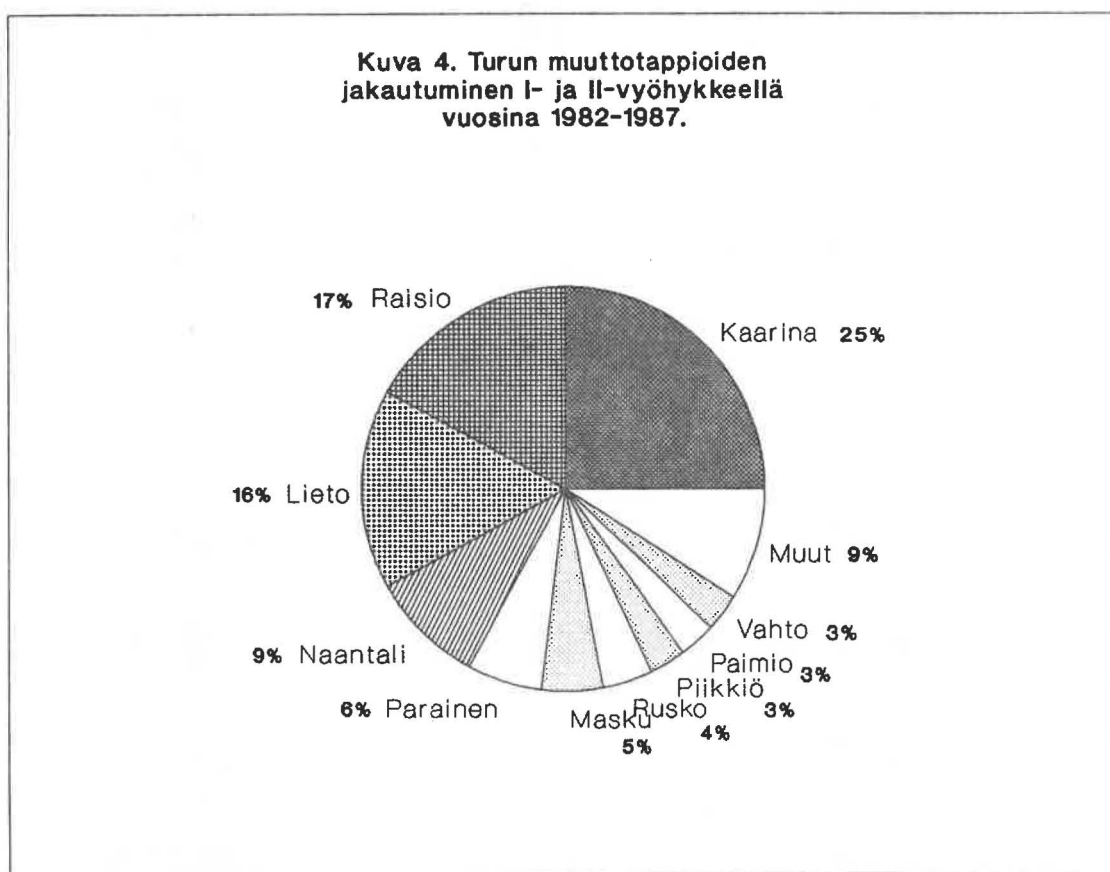
I- ja II-vyöhykkeelle suuntautuvasta muuttotappiosta noin neljännes aiheutuu Kaarinaan muutosta. Raision, Liedon ja Naantalin osuus muuttotappiosta on jo selvästi pienempi (kuva 4 sivulla 18). Seuraavassa tarkastellaan Turun muuttotappioiden jakautumista kolmen aikajakson aikana eli vuosina 1982-83, 1984-85 ja 1986-87. Kaarinan ja Raision yhteinen osuus Turun muuttotappioista on selvästi lisääntynyt. Naantaliin ja Lietoon muuttotappioiden osuus on vähentynyt. Samoin II-vyöhykkeen ensisijaisien kuntien (Masku, Piikkiö, Parainen, Paimio, Rusko) merkitys muuttotappioista on vähentynyt. Sen sijaan II-vyöhykkeen kaukaisimpiin kuntiin (muut kunnat) muuttotappiot ovat selvästi kasvaneet. Kunnittainen tarkempi tarkastelu osoittaa, että muuttotappio erityisesti Raisioon on kasvanut voimakkaasti. Kaarinaan muuttotappiot vaihtelevat hyvin paljon jaksoittain.

Turun- ja Porin läänin osuus on keskimäärin 63 % Turun lähtömuutosta ja 53 % Turun tulomuutosta vuosina 1982-1987 (siirtolaisuus mukana). Turun- ja Porin läänin jälkeen suurimmat luovuttajat ja vastaanottajat ovat Uudenmaan lääni, Hämeen lääni ja Vaasan lääni. Turun- ja Porin läänin lisäksi Turun muuttoliike on ollut tappiollista Uudellemaalle ja Ahvenanmaalle. Muista lääneistä Turku on saanut muuttovoittoa. Muuttotappioista 87 % on Turun- ja Porin läänille, 13 % Uudellemaalle ja vajaa prosenttiyksikkö Ahvenanmaalle. Eniten muuttovoittoa Turku saa Vaasan ja Oulun lääneistä.

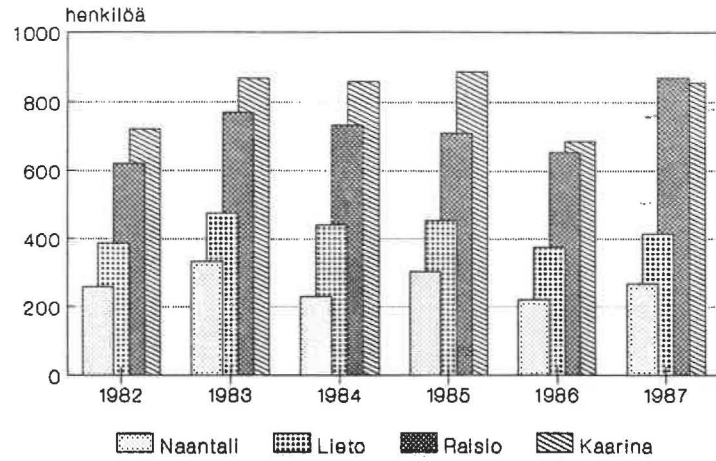
Vuonna 1987 suuruusjärjestyksessä kaksitoista suurinta tulo- ja lähtömuuttokuntaa olivat:

Turkuun tulomuutto: Kaarina, Raisio, Helsinki, Lieto, Pori, Naantali, Rauma, Tampere, Parainen, Piikkiö, Espoo ja Oulu.

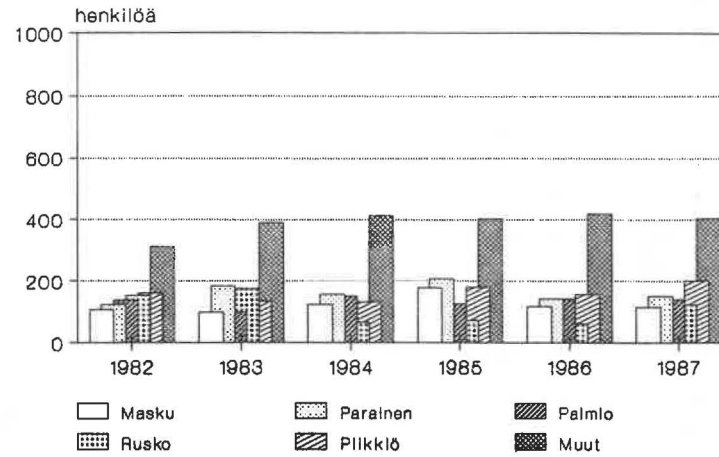
Turun lähtömuutto: Raisio, Kaarina, Helsinki, Lieto, Naantali, Piikkiö, Espoo, Parainen, Paimio, Rusko, Tampere ja Masku.

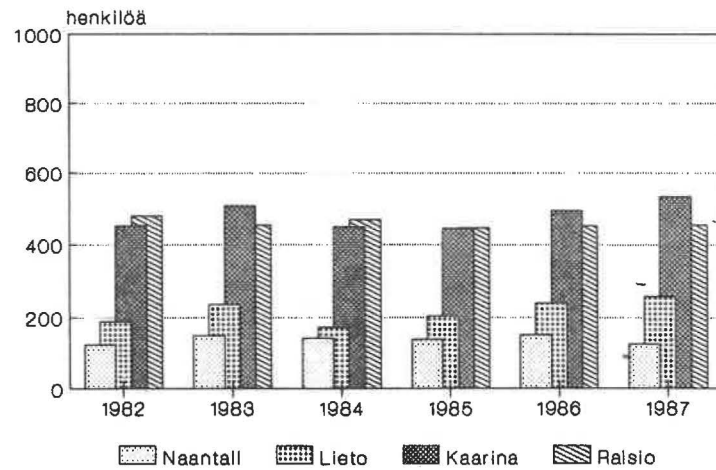
Kuva 5. Turun lähtömuuton suuntautuminen I-vyöhykkeelle 1982-1987

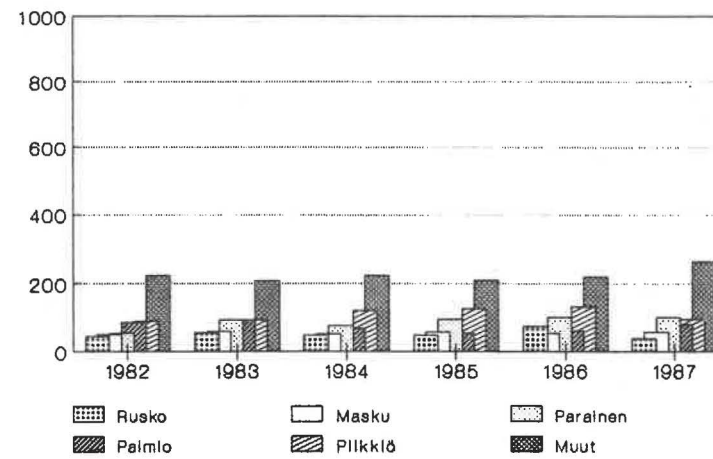
Kuva 6. Turun lähtömuuton suuntautuminen II-vyöhykkeeltä vuosina 1982-1987

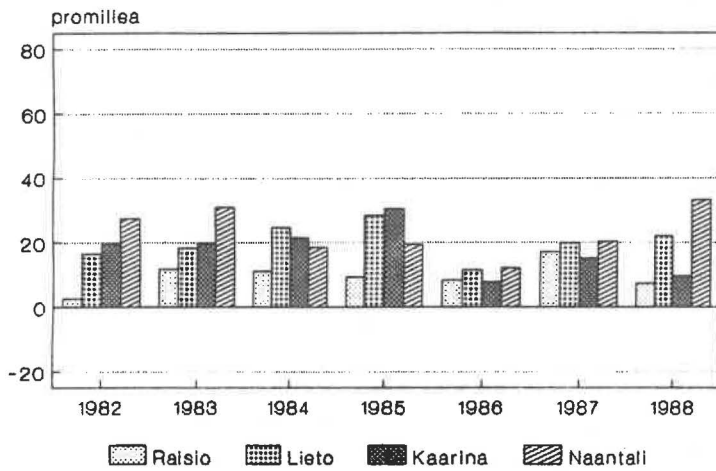
Kuva 7. Turun tulomuuton suuntautuminen I-vyöhykkeeltä vuosina 1982-1987

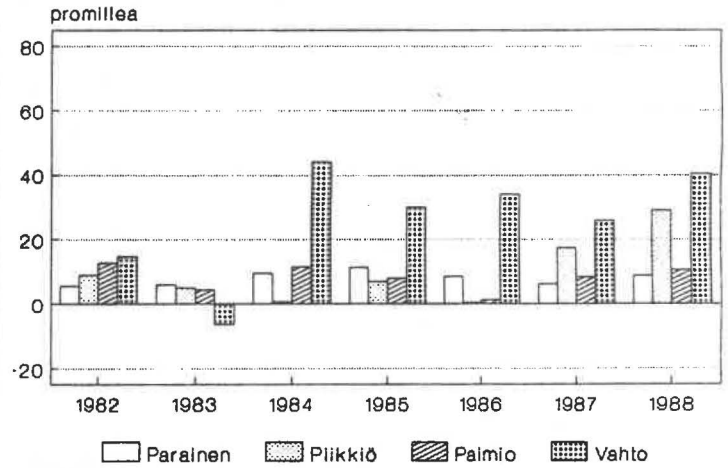
Kuva 8. Turun tulomuuton suuntautuminen II-vyöhykkeeltä vuosina 1982-1987

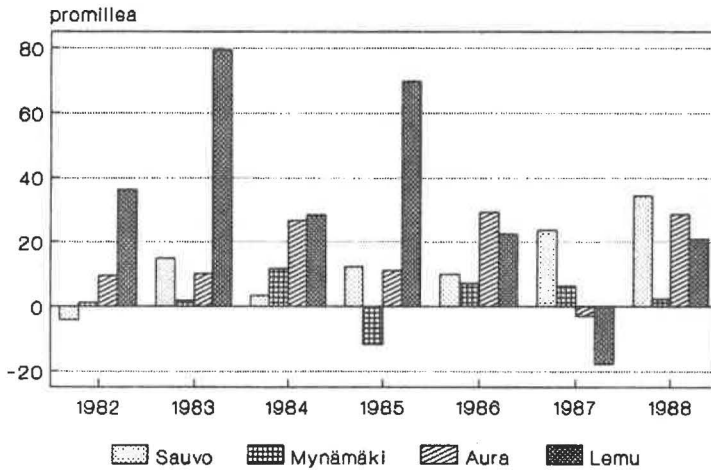
Kuva 9. I-vyöhykkeen kuntien muuttotaseet vuosina 1982-1988

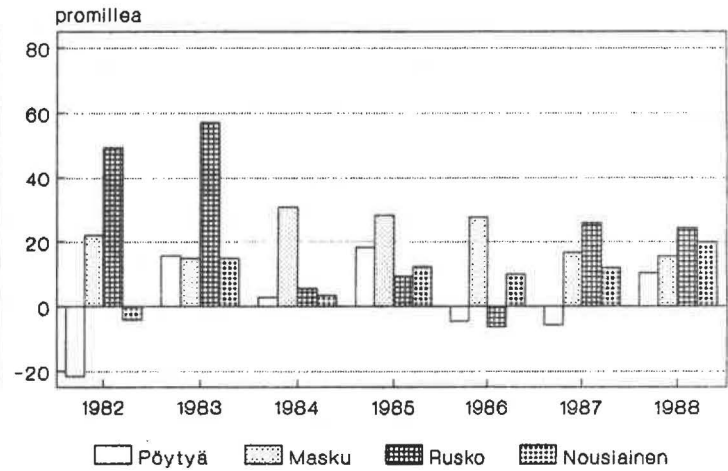
Kuva 10. II-vyöhykkeen kuntien muuttotaseet vuosina 1982-1988

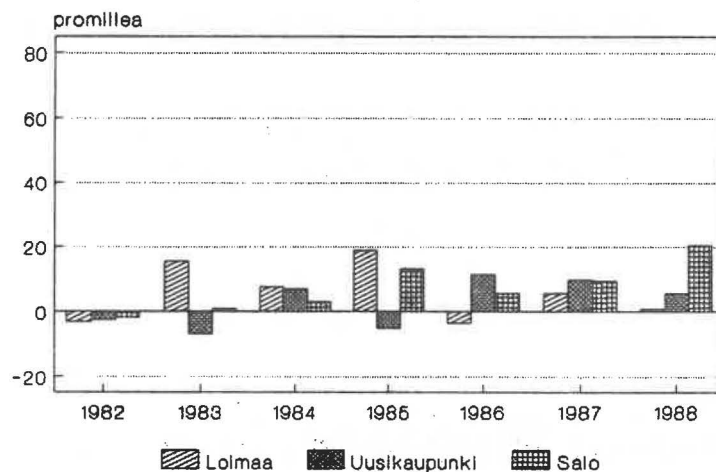
Kuva 11. II-vyöhykkeen kuntien muuttotaseet vuosina 1982-1988

Kuva 12. II-vyöhykkeen kuntien muuttotaseet vuosina 1982-1988

Kuva 13. Kaupunkikeskusten (III-vyöhyke) muuttotaseet vuosina 1982-1988

2.5. Varsinais-Suomen muiden kuntien muuttotaseet

Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta I- ja II-vyöhykkeen kuntien muuttotaseet ovat olleet positiivisia (taulukko 3 liitteessä 1). Turun lähtömuuton voimakkuudella ja naapurikuntien muuttotaseella on selvä yhteys. Esimerkiksi vuonna 1986, jolloin Turun lähtömuutossa oli hiljaisempi vuosi, on monen kunnan muuttotase selvästi edellistä vuotta heikompi.

I-vyöhykkeen kunnista erityisesti Naantalissa ja Liedossa muuttovoitto on tarkasteluajanjaksolla 1982-1988 pysytellyt suhteellisen korkealla. II-vyöhykkeellä pienissä kunnissa muuttotaseen vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Vaihtelut tapahtuvat valmistuvien asuntojen ja kaavoitettujen tonttimäärien mukaan. Eriytyisen suuria vaihteluita tarkastelujaksolla esiintyy Ruskon, Lemun ja Pöytyän kohdalla. Hyvin pienien kuntien kuten esimerkiksi Vahdossa ja Lemussa asukasta kohden mitattuna muuttovoitto nousee ajoittain erittäin korkeaksi. Kaupunkikeskusten (Loimaa, Uusikaupunki) muuttotaseet vaihtelevat vuoroin negatiivisina ja vuoroin positiivisina. Salossa muuttotase on 1980-luvun loppupuolella pysynyt selvästi positiivisena.

3.1. DEMOGRAFINEN TARKASTELU

Ikä

Vastanneissa oli kaikkiaan noin viisi prosenttiyksikköä vähemmän alle 30-vuotiaita kuin mitä koko otoksessa (taulukko 5 seuraavalla sivulla). Nuorten keskuudessa vastaamatta jättäminen on ollut yleisempää. Näin ollen vanhempien ikäluokkien osuus hieman korostuu tutkimuksessa. Nuorten (20-30 -vuotiaiden) osuus vastanneista oli kuitenkin suhteellisesti suurempi kuin vastaavan ikäisten osuus koko Turun väestöstä. Lisäksi Varsinais-Suomen ulkopuolelle muuttaneet ovat tilastotietojen mukaan hieman nuorempia kuin Turusta muualle Varsinais-Suomeen muuttaneet.

Taulukko 5. Otoksen, vastanneiden (myös vyöhykkeittäin), Turusta Varsinais-Suomeen muuttaneiden, kaikkien Turusta muuttaneiden ja Turun väestön ikäjakaumat (%).*

Ikäluokat	Otos	Vastanneet				yht.	V-S:een Kaikki		Turun väestö
		I	II	III	muutt.		muutt.		
20-29	44	36	38	49	39	44	47	36	
30-34	20	24	23	20	23	22	21	20	
35-39	16	17	21	14	17	14	13	11	
40-49	12	17	11	7	14	11	10	13	
50-69	8	6	7	9	7	10	9	20	
yht.%	100	100	100	100	100	100	100	100	
f	1075	307	151	108	566	5654	9201	72079	

* Otoksen ja vastanneiden osalta iät on laskettu henkilön muuttovuoden mukaan. Turusta muualle V-S:een ja kaikkien Turusta muuttaneiden ikäjakaumat on Turun tilastollisesta vuosikirjasta vuoden 1983 ja 1985 tilanne.

Turun koko väestön ikäjakauma on vuodelta 1983.

Turusta lähikuntiin eli I- ja II-vyöhykkeelle on muuttanut paljon perheellisiä, vanhempaa väestöä, joten näillä vyöhykkeillä nuorten osuus on alhaisempi kuin kolmannelle vyöhykkeelle muuttaneissa. Kolmannelle eli uloimmalle vyöhykkeelle muuttaneista nuorten osuus on suuri. Nuoria on muuttanut lähinnä kyseisellä vyöhykkeellä sijaitseviin kaupunkikeskuksiin kuten Saloon, Uuteenkaupunkiin, Laitilaan ja Loimaalle.

Sukupuoli

Kyselyyn vastanneista enemmistö eli 54 % oli naisia ja 46 % miehiä (taulukko 6 seuraavalla sivulla). Vastaajat kuitenkin edustivat talouksia. Sen sijaan kaikista vuonna 1983 Turusta muuttaneissa oli enemmän miehiä (52 %) kuin naisia (48 %) (Turun tilast. vuosikirja 84/85). Monissa tutkimuksissa on naisten maasamuuton kuitenkin todettu olevan vilkkaampaa (esim. Ritamies 1968, III; Hakamäki 1978, 33).

Vyöhykkeittäin tarkasteltuna miesten ja naisten osuudet jakautuivat tutkimusaineiston mukaan siten, että I- ja II-vyöhykkeille muuttaneista ja kyselyyn vastanneista oli enemmistö naisia ja II-vyöhykkeelle muuttaneista vastaavasti enemmistö oli miehiä.

Taulukko 6. Muuttajien sukupuolijakauma vyöhykkeittäin.

Sukupuoli	I-vyöhyke	II-vyöhyke	III-vyöhyke	Yht.(f)
Mies	44	52	45	46 (266)
Nainen	56	48	55	54 (309)
Yht.(%)	100	100	100	100 (575)

Siviilisäätty

Suurin osa eli 86 % tutkittavista on avio- tai avoliitossa. Tämä kuvaa tilannetta tutkimushetkellä. Siviilisäätty ja ikä korreloivat voimakkaasti keskenään. Koska otos on rajattu muuttohetken iän mukaan ja siviilisäättyä kuten muitakin demografisia tekijöitä tarkastellaan tutkimushetken mukaan, on luonnollista että, naimattomien osuus jää pieneksi eli 6 prosenttiin (taulukko 7).

Naimisissa olevien määrässä ei muuton myötä tapahtunut muutoksia, avoliittoja sen sijaan muuton yhteydessä syntyi verottaen luonnollisestikin naimattomien määrää.

Tutkimushetkellä, kun muutosta oli kulunut jo kolmesta viiteen vuotta, naimisissa olevien osuus oli kasvanut kymmenellä prosenttiyksiköllä. Avoliittojen osuus sen sijaan muutto- ja tutkimushetken välillä pysyi määrällisesti samana. Eronneiden ja leskien osuuksissa ei tapahtunut muutoksia koko tarkastelujakson aikana. Naimattomia oli eniten I- ja III-vyöhykkeillä (vrt. ikäjakaumat vyöhykkeittäin).

Taulukko 7. Muuttajien siviilisäätty ennen muuttoa, muuttohetkellä ja tutkimushetkellä (%).

Siviilisäätty	ennen muuttoa	muuton jälkeen	tutkimushetkellä
naimaton	20	15	6
naimisissa	65	66	76
avoliitossa	8	11	11
eronnut	6	7	6
leski	1	1	1
yht.%	100	100	100
f	575	575	575

Lasten lukumäärä

Tutkimushetkellä lapsettomia talouksia oli noin kolmannes (taulukko 8). Lapsettomien osuus on suuri suhteessa naimattomien määrään (lapsettomia 31 % ja naimattomia 6 %). Tämän mukaan muuttajissa on paljon lapsettomia perheitä.

Muuton myötä lapsiperheiden osuus lisääntyi noin kymmenellä prosenttiyksiköllä, saman verran kasvoi kaksilapsisten perheiden osuus (yksilapsisten perheiden osuus näin ollen pysyi ennallaan). Kaksilapsisiin perheisiin ei juurikaan muuton jälkeen ole tullut perheenlisäystä. Eli 'lapsiystävällisempi asuinympäristö' ei ole aikaansaanut 'suurperheitä'.

Muuttajissa on kuitenkin suhteellisesti vähemmän perheitä, joissa on vain yksi lapsi ja enemmän perheitä, joissa on kaksi tai useampia lapsia kuin turkulaisissa perheissä yleensä. Suhteellisesti eniten lapsettomia perheitä oli I- ja III-vyöhykkeille muuttaneissa (vrt. vyöhykkeittäiset siviilisääty- ja ikäjakau- mat) ja vastaavasti suuria perheitä on eniten II-vyöhykkeelle muuttaneissa.

Taulukko 8. Lasten lukumäärä eri vyöhykkeillä sekä koko tutkimusalueella (%).

Vyöhyke	Lasten lukumäärä				(%) yht.
	0	1	2	3-	
I	35	27	31	7	100
II	23	26	37	14	100
III	32	30	24	14	100
Yht. (%)	31	27	32	10	100
f	177	157	181	60	575

Sosioekonominen asema

Turusta vuonna 1983 ja 1985 muuttaneista selvästi suurin ryhmä oli alemmat toimihenkilöt (38 %). Toiseksi suurin ryhmä oli työntekijät (31 %). Ylempiä toimihenkilöitä oli 14 % vastanneista. Yrittäjiä, joihin kuuluivat myös maanviljelijät, oli noin 10 % ja loput 7 % olivat pääasiassa eläkeläisiä ja opiskelijoita. I-vyöhykkeellä alempien toimihenkilöiden ja työntekijöiden osuus oli vyöhykkeittäin tarkasteltuna suurin. Yrittäjiä oli määrällisesti eniten I-vyöhykkeellä mutta suhteellisesti eniten III-vyöhykkeellä. Ylempiä toimihenkilöitä oli suhteellisesti eniten II-vyöhykkeellä.

Verrattaessa muuttajien sosioekonomista asemaa koko Turun väestön* sosioekonomiseen asemaan (taulukko 9), niin toimihenkilöitä ja yrittäjiä muuttajissa on keskimäärin enemmän kuin turkulaisissa yleensä. Eläkeläisten sekä opiskelijoiden osuuksissa oli huomattava ero muuttajien ja Turun väestön välillä. Turkulaisista noin 20 % on eläkeläisiä kun muuttajista ainoastaan 5 % ja vastaavasti opiskelijoita turkulaisista on runsaat 6 % ja muuttajista vain 1 %. Opiskelijoiden kohdalla muuttoa tapahtuu lähinnä opiskelun aloitus- ja päätösvaiheessa, ei opiskelun aikana.

Taulukko 9. Muuttaneiden sosioekonominen asema.

Vyöhyke	Yrittäjä	Ylempi-toim.h.	Alempi-toim.h.	Työntekijä	Eläkeläinen	Opiskelija	Muut	Yht. f
I-vyöhyke	8	13	40	32	5	1	1	100 313
II-vyöhyke	9	15	36	30	7	1	2	100 153
III-vyöhyke	14	13	34	28	6	1	4	100 109
Yht.%	9	14	38	31	5	1	2	100 575
Turun väestö	4	12	21	29	22	6	2	100

(Turun koko väestöä koskevat tiedot ovat Turun tilastollisesta vuosikirjasta 1988-89).

*Tässä tutkimuksessa ei ole voitu suorittaa ikävakiointia, joten sellainen muuttajien vertaaminen kantaväestöön ei anna oikeasuuntaista tulosta (muuttajat ovat yleensä nuorempia kuin kanta-
väestö).

Koulutusaste

Muuttajien luokittelu koulutuksen perusteella pohjautuu Suomen virallisen tilaston mukaiseen koulutusasteluokitukseen. Muuttajien keskimääräinen koulutusaste on korkeampi kuin Turun väestön koulutusaste (taulukko 10). Korkeasti koulutettujen osuus on kaksinkertainen verrattuna koko Turun korkeasti koulutettujen määrään. Myös keskiasteen koulutuksen saaneiden määrä muuttajissa on huomattavasti suurempi kuin Turun koko väestössä.

Taulukko 10. Muuttaneiden koulutusaste vyöhykkeittäin että koko tutkimusalueella (%).

Vyöhyke	Perusaste	Alempi keskiaste	Ylempi keskiaste	Korkea aste	Yht. (%)
I	32	22	27	19	100
II	36	18	26	20	100
III	26	28	22	24	100
Yht. (%)	32	22	25	21	100
f	185	128	146	115	575

Ammattiala

Noin neljännes muuttaneiden työskenteli teollisuudessa. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat teknisen, tieteellisen, lainopillisen, humanistisen ja taiteellisen työn kattava ryhmä sekä hallinnollisen toimistotyön ryhmä. Nämä kolme edellä mainittua ryhmää käsittivät 60 % muuttajista (taulukko 11 seuraavalla sivulla). Noin neljännes muuttajista työskenteli joko palvelualalla tai terveydenhoito- tai sosiaali-alalla. Näiden ryhmien ulkopuolelle jäävät työskentelivät kaupallisella alalla, kuljetusalalla tai maa- ja metsätaloudsalalla.

Teollisuuden työpaikkojen osuus oli suurin kaikilla vyöhykkeillä. Lisäksi I-vyöhykkeellä korostuivat hallinnollinen toimistotyö ja palvelualan ammatit. II-vyöhykkeellä korostuivat tekninen, tieteellinen jne. sekä III-vyöhykkeellä terveyden- ja sosiaalihuollon ammatit.

Taulukko 11. Muuttajien ammatit vyöhykkeittäin.

	Vyöhyke Ammattiryhmät								
	Tekn. jne	Terv. sos.	Hall. tsto	Kaupall.	Maa metsä	Kulj. liike	Teoll.	Palv.	Yht. f
I	17	11	23	7	-	6	22	14	100 296
II	20	13	17	8	2	4	24	12	100 145
III	18	19	13	6	4	7	21	12	100 101
Yht.%	19	13	19	7	2	5	22	13	100 542

Kotiseutu ja asuinaika Turussa

Noin kolmannes muuttaneista oli syntyjään turkulaisia (taulukko 12). Nykyisestä asuinkunnasta tai sen lähiseudulta oli kotoisin noin viidennes. Yleensäkin Varsinais-Suomen ulkopuolelta tulleita oli vain noin neljännes vastanneista. Noin 22 % muuttajista oli asunut alle viisi vuotta Turussa, noin 60 % oli asunut Turussa yli 10-vuotta. Eri vyöhykkeiden välillä asuvien kesken ei ollut mainittavia eroja eli turkulaisuudella ei ollut merkitystä asuinaluetta valittaessa.

Taulukko 12. Muuttajien kotiseutu, mukana sekä vastaaja että puoliso (%).

Ei tietoa	Turku	Nyk.as. kunta	Turun läh.k.	Muu nyk.s.	Muu V-S	Muu T-P	Muu Suomi	Yht. %	f
3	34	13	6	6	11	5	22	100	1070

3.2. Tiivistelmä

Vanhempien ikäluokkien osuus vastanneissa korostuu jonkin verran, sillä nuoret jättävät usein vastaamatta. Tästä huolimatta nuorten osuus vastanneista oli suhteellisesti suurempi kuin Turun väestössä. Muistettakoon, että tutkimuksen otos on rajattu muuttohetken iän mukaan. Siten muuttajien demografisia ominaisuuksia (paitsi ikää) tarkastellaan tutkimushetken perusteella. Tämä tuli esille myös muuttajien siviilisäätyä tarkasteltaessa. Yksinasuvia oli tutkimushetkellä enää vähän (6 %), mutta lapsettomia perheitä sen sijaan oli suhteellisen paljon (31 %). Muuton jälkeen uusien avioliittojen ja lapsiperheiden määrät kasvoivat samassa suhteessa eli molemmat kymmenellä prosenttiyksiköllä. Uusi 'lapsiystävällinen ympäristö' ei ollut saanut aikaan 'suur-

perheitä'. Kuitenkin kolme tai useampilapsisten perheiden määrä oli muuttajien keskuudessa suhteellisesti suurempi kuin Turussa keskimäärin.

Muuttajat olivat melko hyvin koulutettuja. Sosioekonomiselta asemaltaan muuttajat olivat useimmiten toimihenkilöitä ja työntekijöitä. Eläkeläisiä ja opiskelijoita muuttaneissa oli suhteellisen vähän.

Muuttaneissa oli myös syntyjään turkulaisia (kolmannes). Turkulaisuudella ei näytä olleen merkitystä asuinkuntaa valittaessa.

4. MUUTTAJARYHMÄT

Tutkimusaineisto analysoitiin ryhmittelyanalyysin avulla. Analyysissä oli mukana yhteensä viisi demografista muuttajaa: sukupuoli, ikä, siviilisääty, lasten lukumäärä ja koulutusaste. Valituilla viidellä muuttajan kombinaatioilla tulostettiin useita ryhmittelyanalyyskejä. Tulokinnan ja jatkoanalyysin kannalta parhaimmaksi osoittautui viiden ryhmän malli. Ryhmien ominaisuuksia tutkimalla kullekin ryhmälle annettiin nimi, jonka katsottiin parhaiten kuvaavan ryhmän luonnetta. Ryhmät eivät kuitenkaan ole täysin 'puhtaita' eli joidenkin ominaisuuksien suhteen saattaa ryhmien välillä esiintyä päällekkäisyyttä. Ryhmät nimitettiin seuraavasti: juniori-muuttajat, duunariperheet, uraperheet, suurperheet ja seniori-muuttajat. Tutkimushenkilöt jakautuivat muuttajatyypeittäin seuraavasti:

Juniori-muuttajat	29 %	166 henkilöä
Duunariperheet	16 "	92 "
Uraperheet	16 "	89 "
Suurperheet	14 "	83 "
Seniori-muuttajat	25 "	145 "
Yhteensä	100 "	575 "

Seuraavassa suoritetaan tulosten lähempi tarkastelu ryhmittäin (taulukko 13 seuraavalla sivulla). Ryhmien ominaisuudet ilmenevät taulukossa olevista vastauskeskiarvoista, jotka ovat siis tulostettu analyysissä mukana olleiden vastausten pisteytysten perusteella.

Taulukko 13. Ryhmien ominaisuudet sukupuolen, iän, siviilisäädyn, lasten lukumäärän ja koulutusasteen mukaan.

Ryhmät	Sukup	Ikä	Siviilisääty	Lasten lkm	Koulutusaste
Juniorimuuttaja	1,59	1,69	1,92	0,91	3,44
Duunariperhe	1,55	2,28	2,00	1,91	1,75
Uraperhe	1,66	2,31	2,00	1,24	6,02
Suurperhe	1,43	3,55	2,00	2,22	4,21
Seniorimuuttaja	1,44	4,37	2,10	0,52	1,73
ka	1,54	2,99	2,00	1,20	3,25

Luokitus:

Sukupuoli: 1=mies, 2=nainen

Ikä: 1=20-29v., 2=30-34v., 3=35-39v., 4=40-49v.,
5=50-69v.

Siviilis.: 1=naimaton, 2=avoliitossa/avioliitossa,
4=eronnut ja 5=leski

Lasten lkm: 0=ei lapsia, 1=1, 2=2, 3=3 tai enemmän

Koulutus: 1-2=perusaste, 3=alempi keskiaste, 4=ylempi keskiaste, 5-8=korkea-aste

Juniorimuuttajat (29 % vastaajista)

Tämä oli selvästi nuorin ryhmä, lähes 70 % oli alle 30-vuotiaita. Naimisissa olevien osuus oli myös 70 %. Naimattomien ja avoliitossa olevien osuus oli kuitenkin tässä ryhmässä suurin. Muistettakoon, että naimattomien osuus koko aineistosta oli vain 6 % (vrt. muuttohetkellä naimattomien osuus koko aineistossa oli 15 %). Yli 90 % tähän ryhmään kuuluvista oli keskiasteen koulutuksen saaneita. Korkea-asteen koulutusta saaneita ei ollut, joten loput 10 % oli perusasteen koulutuksen saaneita. Lapsiperheiden osuus oli 64 %. Lapsettomien perheiden määrä oli suurempi ainoastaan iäkkäiden ryhmässä. Saadut ryhmät ristiintaulukoitiin vielä sosioekonomista asemaa kuvaavan muuttujan kanssa. Hieman yli puolet ryhmään kuuluneista oli alempia toimihenkilöitä, kolmannes oli työntekijöitä, kymmenesosa yrittäjiä.

Duunariperheet (16 % vastaajista)

Tähän ryhmään kuuluvat ovat hieman edellisiä vanhempia joko avo- tai avioliitossa olevia. Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta kaikki ovat lapsiperheitä. Suurin ero muihin saman ikäryhmän ryhmiin oli koulutuksessa. Tähän ryhmään kuuluvat olivat vähiten koulutettuja. Kaikki olivat korkeintaan alemman keskiasteen koulutuksen saaneita. Suurin osa oli saanut alemman perusasteen koulutuksen eli kansa- tai kansalaiskoulun tai ammattikurssin käyneitä. Sosioekonomiselta asemaltaan suurin osa eli 60 % oli työntekijöitä, 26 % alempia toimihenkilöitä. Korkea-asteista koulutusta ei esiintynyt.

Uraperheet (16 % vastanneista)

Ikäjakaumaltaan ja siviilisäädyltään vastasi edellistä ryhmää. Neljäsosa perheistä oli lapsettomia (vrt. edellisessä ryhmässä oli vain muutama lapseton perhe). Suurin ero edellisiin ryhmiin oli koulutuksessa. Koulutusaste oli tässä ryhmässä selvästi kaikkein korkein: kaikki olivat saaneet korkeaa-asteen koulutuksen. Näin ollen enemmistö oli ylempiä toimihenkilöitä (57 %), alempia toimihenkilöitä oli (30 %), kymmenesosa oli yrittäjiä, työntekijöitä ei ollut.

Suurperheet (14 % vastanneista)

Tähän ryhmään kuuluvat olivat selvästi edellisiä vanhempia, vaikiintuneessa elämäntilanteessa olevia. Useimmissa perheissä oli kaksi tai kolme lasta. Suurin osa oli ylempään keskiasteen koulutuksen saaneita. Kaikki olivat vähintään alempaa keskiastetta. Alempia toimihenkilöitä oli hieman yli puolet, ylempiä toimihenkilöitä vajaa neljännes, työntekijöitä ja yrittäjiä oli yhdessä viidennes.

Seniורי-muuttajat (25 % vastanneista)

Ryhmä oli tutkimuksen toiseksi suurin. Keskeisin erottava tekijä oli ikä. Korkeampaan ikään liittyen ryhmässä yksinäisten osuus oli suurin eli kolmannes ryhmään kuuluvista. Ikä selittää myös ryhmään kuuluvien koulutusasteen alhaisuuden. Elämänvaiheeseen liittyen lapset ovat useimmissa perheissä jo täysi-ikäisiä.

4.1. Tiivistelmä

Huomattavimmat erot saatujen viiden ryhmän välillä saatiin koulutuksen, iän ja lasten lukumäärän perusteella. Luonnollisestikin valitut muuttajat ovat riippuvaisia toisistaan eli ikä korreloi positiivisesti koulutukseen ja lasten lukumäärään. Koulutusmuuttaja jakoi muuttajat kolmeen toisistaan eroavaan ryhmään: duunariperheet ja seniorimuuttajat olivat selvästi muita heikommin koulutettuja eli korkeintaan alemman keskiasteen koulutuksen saaneita, juniorimuuttajat ja suurperheet olivat keskiasteen koulutuksen saaneita ja uraperheet edustivat kaikki korkeasti koulutettuja. Saman koulutustason omaavat duunariperheet ja seniorimuuttajat erosivat toisistaan ensisijaisesti iän perusteella. Duunariperheet olivat nuoria, joko kasvavia tai vakiintuneita lapsiperheitä. Seniorimuuttajat ovat sen sijaan huomattavasti vanhempia. Juniorimuuttajat eroavat suurperheistä myöskin elämänvaiheen perusteella. Juniorimuuttajat eroavat suurperheistä myöskin elämänvaiheen perusteella. Juniorimuuttajat ovat joko naimattomia, perhettä perustavia tai nuoria lapsiperheitä. Suurperheet ovat selvästi juniorimuuttajia vanhempia. Kaikki suurperheet ovat lapsiperheitä ja vieläpä lasten määrä on poikkeuksellisen korkea. Suurperheitä voisi luonnehtia vakiintuneiksi lapsiperheiksi. Uraperheet kuuluvat ikänsä perusteella samaan elämänvaiheeseen kuin duunariperheet mutta pitkä opiskeluaika on selvästi viivästyttänyt perheen perustamista.

5. MUUTTOTAPAHTUMA

5.1. Muuttokerrat ja vaihtoehtoiset muuttokohteet

Suurin osa Turusta lähteneistä oli muuttanut Turusta muuttonsa jälkeen ainoastaan kerran (viimeisin muutto mukaanlukien) (taulukko 14). Nuoret olivat selvästi aktiivisempia muuttajia. Juniorimuuttajien, duunariperheiden ja uraperheiden ryhmissä oli viimeisen viiden vuoden aikana jopa neljäkin muutttoa läpikäyneitä henkilöitä. Suurperheiden ja seniorimuuttajien ryhmissä oli viimeisen viiden vuoden aikana useimmiten muutettu vain kerran.

Taulukko 14. Muuttokerrat viiden viimeisen vuoden aikana (viimeisin muuttonne mukaanlukien).

Muuttokerrat	Juniori- muuttaja	Duunari- perhe	Ura- perhe	Suur- perhe	Juniori- muuttaja	Yht.
1	45	55	57	73	74	60
2	34	26	29	22	19	26
3	13	13	7	4	4	9
4 tai useammin	8	5	7	1	3	5
Yht. %	100	100	100	100	100	100
f	166	92	89	83	144	574

Muuttopäätöstä tehdessään useimmilla oli ollut vain yksi mahdollinen muuttokohde. Yli puolet muuttajista oli harkinnut Turkuun jäämistä (taulukko 15 seuraavalla sivulla). I-vyöhykkeelle muuttaneista 2/3, II-vyöhykkeelle muuttaneista runsas puolet ja III-vyöhykkeelle muuttaneista enää runsas kolmannes oli harkinnut Turkuun jäämistä. Kuitenkin hyvin harvalla oli ollut varteenotettava vaihtoehto Turussa. Turun naapurikuntia kauempana ei vaihtoehtoisia muuttokohteita juurikaan ollut. Tämän selittyy muuton luonteella - asuntomuutto tapahtuu useimmiten lyhyellä etäisyydellä.

Taulukko 15. Harkitsiko Turkuun jäämistä ?

Vaihtoehdot	Juniori- muuttajat	Duunari- perheet	Ura- perheet	Suur- perheet	Seniori- muuttajat	Yht. %
Ei harkinnut	47	46	30	43	43	43
Kyllä harkitsi	53	54	70	57	57	57
Yht. %	100	100	100	100	100	100
f	163	90	87	81	143	564

Uraperheillä oli ollut eniten ja seniorimuuttajilla vähiten vaihtoehtoisia muuttokohteita muuttopäätöstä tehdessään (taulukko 16). Mikäli seniorimuuttajilla oli ollut vaihtoehto löytyi se useimmiten kuitenkin Turusta. Uraperheillä muuttokohteet sijaitsivat hajanaisemmin Turun seudulla Turku mukaanluettuna. Hyvin harvalla juniorimuuttajalla oli ollut Turussa vaihtoehto.

Taulukko 16. Vaihtoehtoiset muuttokohteet Turusta muutettaessa.

Vaihtoehdot	Juniori- muuttaja	Duunari- perhe	Ura- perhe	Suur- perhe	Seniori- muuttaja	Yht.
Ei vaihtoehtoa	67	59	55	65	69	64
Turussa	7	15	21	22	21	16
Turun naapurik.	19	19	20	12	8	15
Muu V-S	5	1	3	1	2	3
Muu Suomi/ulkom.	2	6	1	-	-	2
Yht. %	100	100	100	100	100	100
f	166	91	89	83	145	574

5.2. Turusta muuton syyt

Kaikissa muuttajaryhmissä tärkein syy muuttoon liittyi odotetusti asumiseen. Asumistekijöistä erityisesti halu muuttaa asuinmuotoa ja halu muuttaa viihtyisämpään asuinympäriöön olivat merkittäviä. Asumistekijöiden jälkeen suurimmat muuttosyyt liittyivät työhön ja perhesuhteisiin. Työhön liittyvät tekijät olivat pääasiassa koulutusta vastaavan työpaikan tai muuten paremman työpaikan hakemista eli tavoitemuuttoa. Perhesyistä avioliiton solmiminen oli luonnollisestikin merkittävin.

Muuttosyyinä itsenäistyminen oli merkityksetön. Todellisuudessa otoksessa oli kuitenkin mukana paljon enemmän muuton yhteydessä kotoa irtautuvia nuoria, sillä moni nuori muutti Turusta muuton yhteydessä pois vanhempiansa luota (osa avioliiton solmineista kuuluu myös tähän ryhmään). Edellä lueteltujen syyryhmien keskinäinen merkitys vaihteli ryhmien välillä suuresti (taulukko 17).

Taulukko 17. Muuttosyyt

	Ryhvät	1	2	3	4	5	Yht.
Parempi työpaikka		9	5	14	8	3	8
Eläkkeelle jääminen		-	-	-	-	4	1
Liian pitkä työmatka		4	1	3	-	3	3
Halu toisenlaiseen asumismuotoon		11	17	9	25	19	16
Ei saanut Turusta tonttia		4	17	5	11	4	7
Halu omistusasuntoon		6	7	7	2	5	5
Ei saanut sopivaa omistusasuntoa Turusta		4	4	5	4	6	5
Halu sopivamman kokoiseen asuntoon		4	5	9	8	1	5
Halu varustetasoltaan parempaan asuntoon		1	-	1	4	1	1
Sanottiin irti vuokra-asunnosta		7	10	3	-	6	6
Halu viihtyisämpään asuinympäristöön		10	16	11	16	20	14
Omistusasunnot liian kalliita		12	3	6	8	2	6
Ok-tontit liian kalliita		-	3	-	2	2	1
Liian kallis vuokra		1	1	-	-	1	1
Itsenäistyminen		1	-	1	-	-	-
Avioituminen		12	5	9	1	4	7
Avioero		3	-	5	1	5	3
Halu palata kotiseudulle		1	2	-	-	1	1
Tyytymättömyys Turkuun		5	2	6	4	6	4
Muut		5	2	6	6	7	6
Yht. %		100	100	100	100	100	100
f		166	92	89	83	145	575

Syyryhmien merkitys vaihteli muuttovyöhykkeittäin. Mitä kauemmas muutettiin sitä suurempi merkitys oli työhön liittyvillä tekijöillä ja mitä lähemmäs Turkua muutettiin sitä suurempi merkitys oli asumiseen liittyvillä tekijöillä. III-vyöhykkeelle muuttaneille ympäristötekijöiden ja perhesyiden merkitys oli huomattavasti keskimääräistä suurempi.

Juniorimuuttajat

Asumistekijöiden merkitys muuttosyyinä oli suurin kuten kaikissa muissakin ryhmissä. Asumistekijöiden merkitys oli tässä sen si-

jaan huomattavasti pienempi kuin muissa ryhmissä. Juniorimuuttajien ryhmä oli ainoa, jossa asuntojen hinta tuli korostetusti esiin muuton motiivina. Perhesyiden vuoksi muuttaneita oli keskimääräistä enemmän, näistä 3/4 tapahtui avioliiton solmimisen vuoksi. Ainoastaan korkeasti koulutettujen ryhmässä oli työsyiden merkitys suurempi kuin tässä ryhmässä. Työsyiden vuoksi tapahtunut muutto oli tavoitemuuttoa (esim. parempi työpaikka), muutama muutti myös pitkän tai hankalan työmatkan vuoksi. Asuin ympäristötekijöiden merkitys oli paljon pienempi kuin muissa ryhmissä.

Duunariperheet

Duunariperheet olivat selviä asumismuuttajia. Asuntotekijöiden merkitys oli suurin, erityisesti halu kerrostalosta pientaloasumiseen (myös tonttitekijöiden vuoksi muuttajat voidaan tässä laskea asumismuodon muutosta hakeviin). Muutolla haettiin myös viihtyisämpää asuin ympäristöä. Työn ja perhesyiden merkitys muuttosyyinä oli vähäinen.

Urapperheet

Asumistekijät, jotka tässäkin ryhmässä olivat tärkeimpänä muuttosyyinä, merkitys oli kuitenkin aineiston pienin. Sen sijaan työsyiden merkitys korostui tässä ryhmässä, vajaa viidennes ryhmään kuuluvista muutti työsyiden vuoksi. Ottaen huomioon koulutus pohjan näiden muuttajien kohdalla kysymyksessä oli uramuutto. Muutama muutti hankalien työmatkojen vuoksi. Perhesuhteiden merkitys muuttomotiivina oli aineiston toiseksi suurin. Näistä 2/3 tapahtui avioliiton solmimisen vuoksi ja kolmannes avio- tai asumuseron vuoksi.

Suurperheet

Suurperheet olivat selviä asumismuuttajia kuten duunariperheetkin. Tonttitekijöiden merkitys oli kuitenkin hieman pienempi kuin duunariperheillä. Samankaltaisuus selittyy sillä, että molemmat ryhmät koostuivat lapsiperheistä (ryhmät erosivat toisistaan koulutuksen, iän ja lasten lukumäärän suhteen), joten tilantarpeella ja asumisympäristöllä oli suuri merkitys. Halu toisenlaiseen asumismuotoon eli kerrostalosta pientaloon oli tärkein asumistekijä.

Seniorimuuttajat

Myös enemmistö seniorimuuttajista oli muuttanut asuntotekijöiden vuoksi. Kuitenkin asuinympäristön merkitys korostui muihin ryhmiin nähden. Viidenneksellä ryhmään kuuluvista poisjääminen työelämästä tai yksinasujaksi jääminen oli aikaansaanut muuttoprosessin.

5.3. Miksi ei jääty Turkuun ?

Niiltä muuttajilta, jotka olivat harkinneet Turkuun jäämistä, kysyttiin, miksi he eivät jääneet Turkuun. Vastaukset perustuvat avovastauksiin eli vastaajille ei annettu valmiita vastausvaihtoehtoja. Taulukkoon on kerätty jokaiselta vastanneelta vain ensisijainen Turusta muuttoon vaikuttanut tekijä. Lisäksi kappaaleen lopussa esitetään tyypillisiä vastauksia. Turusta muutettiin, kun toiveiden mukaista asuntoa ja/tai tonttia ei Turusta löytynyt. Suurin osa heistä muutti Turun naapurikuntiin, koska asunnot olivat siellä edullisempia. Tonttia ei Turusta tuntunut löytyvän useista yrityksistä huolimatta. Asumistoiveet ja tavoitteet näyttävät toteutuneen huomattavasti helpommin Turun rajojen ulkopuolella. Usean muuttajan vastauksessa mainittiin Turun huono päivähoitotilanne joko yhtenä osasyynä tai pääasiallisena Turusta muuton syynä.

(Turkuun jäämistä harkinneiden osalta) juniorimuuttajien keskuudessa Turusta lähdön syynä korostuivat asuntojen korkeat hinnat sekä vuokra-asunnon saaminen helpommin muualta (taulukko 18 seuraavalla sivulla). Uraperheissä asuntojen hinnan merkitys oli vieläkin korostuneempi kuin juniorimuuttajilla. Uraperheissä työsyillä oli keskimääräistä enemmän merkitystä. Uraperheissä myös tyytymättömyys Turun kunnallisiin palveluihin aiheutti Turusta muuttoa. Näillä kunnallisilla palveluilla tarkoitetaan pääasiassa kunnallisen päivähoiton järjestymistä. Duunari- ja suurperheissä suunnitelmat jäädä Turkuun kaatuivat erityisesti Turun tonttipulaan. Seniorimuuttajien ryhmässä muuttosyyt olivat hajanaisemmat. Eläkkeelle siirtyminen sai aikaan jonkin verran Turusta muuttoa.

Taulukko 17. Turkuun jäämistä harkinneiden Turusta lähdön syyt.

Miksi ei jääty Turkuun?	Ryhmät	1	2	3	4	5	Yht.
Omistusasunnot Turussa liian kalliita		22	14	27	20	15	20
Sai sopivan omistusasunnon helpommin muualta		23	23	24	25	21	22
Ei löytänyt asuntoa miellyttävältä alueelta		-	2	2	4	7	3
Asunnon sijaintiin liittyvät tekijät		-	-	-	2	5	2
Ei saanut tonttia Turusta		6	33	11	29	16	17
Ei löytänyt tonttia miellyttävältä alueelta		4	2	2	4	-	2
Tontit Turussa liian pieniä		-	-	-	4	1	1
Tontit Turussa liian kalliita		4	8	2	4	7	5
Ei saanut vuokra-asuntoa Turusta		13	10	5	-	9	8
Asuntojen vuokrat Turussa korkeita		2	-	3	-	2	2
Turussa ei ollut työpaikkaa tarjolla		9	2	12	-	2	6
Avioituminen		5	2	2	2	-	2
Avioero		1	-	-	-	1	1
Asunnon periminen		1	-	-	4	6	3
Tyytymättömyys kunnallisiin palveluihin		5	2	8	-	1	3
Muu		5	2	2	2	7	3
Yht. %		100	100	100	100	100	100
f		87	49	61	46	82	325

Seuraavassa eräitä tyypillisiä vastauksia:

"Turussa ei ollut tarjolla asuntoa, eikä lasten päivähoidon järjestyminen tuntunut mahdolliselta."

"Sopiva asunto viihtyisässä ympäristössä löytyi Kaarinasta, eikä muutto Kaarinaan tunnu sen erilaisemmalta kuin muutto yhdeltä Turun asuntoalueelta toiselle."

"Emme saaneet anomuksista huolimatta tonttia Turusta, kaksi vuotta yritimme."

5.4. Tiivistelmä

Suurin osa Turusta muuttaneista oli siis viimeisen viiden vuoden aikana muuttanut vain kerran tai kaksi. Kuitenkin joka seitsämäs muuttaneista oli ehtinyt vaihtaa asuinpaikkaa kolme kertaa tai sitä useammin. Muuttokertojen määrä oli pienempi iäkkäämmissä ryhmissä.

Yli puolet muuttajista, uraperheistä peräti 2/3, oli aikanaan harkinnut Turkuun jäämistä. Heistä ainoastaan runsaalla neljänneksellä oli ollut varteenotettava muuttovaihtoehto Turussa. Keskeisimmät muuttosyyt olivat halu toisenlaiseen asumismuotoon ja viihtyisämpään asuinympäristöön. Monen muuton taustalla esiintyi myös tyytymättömyys Turun kunnallisiin palveluihin. Mitä useammin oli jouduttu muuttamaan, sitä pienempi oli asumiseen liittyvien tekijöiden merkitys ja sitä suurempi työnsaannin merkitys viimeisimmän muuton muuttosyynä. Turusta muutettiin pois erityisesti asuntojen korkeiden hintojen vuoksi. Niillä joilla oli ollut varteenotettava muuttovaihtoehto Turussa, asuntojen korkeat hinnat ja tonttien puute korostuivat Turusta lähdön syynä.

6. MUUTON VAIKUTUKSET

6.1. Muuton vaikutukset asumiseen

Turusta muutto oli tapahtunut pääasiassa kaupungin reuna-alueelta eli lähiöistä. Neljännes oli muuttanut Turun keskustasta. Saman verran kuin oli Turun keskustasta muuttoja oli myös uuden asuinkunnan keskusta suuntautuvia muuttoja.

Duunariperheiden, suurperheiden ja seniori-muuttajien ryhmissä keskustassa asuminen lisääntyi muuton myötä ja vastaavasti juniorimuuttajien ja uraperheiden osalta keskustassa asuminen väheni.

Tosin Turun keskusta ja uuden asuinkunnan keskusta eivät kokonsa puolesta ole vertailukelpoisia, mutta asuinpaikan valinta keskustasta osoittaa kuitenkin ettei näissä tapauksissa ollut kyse halusta muuttaa maaseudulle sinänsä, sillä monen pienenkin kunnan keskusta on jo hyvin kaupunkimainen. Kokonaistilannetta tarkasteltaessa voidaan kuitenkin todeta asumisen suuntautuvan yhä kauemmas keskustasta, reuna-alueille tai haja-asutusalueelle (taulukko 19).

Taulukko 19. Asuinalue ennen ja jälkeen muuton.

Asuinalue	Juniorimuuttajat		Duunari-perheet		Ura-perheet		Suurperheet		Seniorimuuttajat		Yht.	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
Keskusta	24	19	18	25	41	26	19	24	14	27	23	24
Reuna-alue	74	43	78	37	59	46	80	41	80	37	74	41
Haja-as.al.	2	38	4	38	-	28	1	35	6	36	3	35
Yht.%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f	165	166	90	91	89	89	83	83	142	141	569	570

Kunnittain tarkasteltuna erityisesti Lietoon, Maskuun, Piikkiöön ja Sauvoon muutettiin keskimääräistä useammin juuri haja-asutusalueelle. Naantaliin ja Kaarinaan muutettiin keskimääräistä enemmän reuna-alueelle. Raisiossa muutot suuntautuivat sekä keskustaan että reuna-alueille. Muita keskusta painotteisia kuntia olivat Rusko, Paimio ja Parainen.

Lähtöalueella oli lähes yhtä paljon omistusasunnossa kuin vuokrala asujiakin (vanhempien luona asuvat mukana). Tuloalueella sensijaan asuttiin jo pääsääntöisesti omistusasunnossa (taulukko 20 seuraavalla sivulla). Keskimääräistä enemmän vuokrala-asujia oli Naantaliin, Raisioon ja Paraisille muuttaneissa. Asumismuoto lähtöalueella oli suurella enemmistöllä kerrostaloasunto, mutta tuloalueella asumismuoto jakautui jo huomattavasti tasaisemmin.

Taulukko 20. Asumissuhde ennen ja jälkeen muuton.

Asumissuhde	Juniori- muuttajat		Duunari- perheet		Ura- perheet		Suur- perheet		Seniori- muuttajat		Yht.(%)	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
Vanhempien luona	22	4	8	2	16	1	-	1	2	2	11	3
Alivuokral.	6	1	1	-	5	1	1	-	5	1	4	1
Työsuhdeas.	6	3	8	4	5	5	7	2	5	1	6	3
Kunnan ym. vuokra	10	6	18	8	2	1	4	-	8	5	8	4
Yksit.vuokra	22	5	14	3	18	6	10	1	12	3	16	4
Opisk.as.	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-
Arava om.as.	11	13	33	36	10	7	34	16	29	11	22	16
Muu om.as.	22	68	18	47	42	79	43	80	39	77	32	69
Yht.%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f	65	165	91	92	89	89	83	83	139	141	567	570

Hieman yli puolet muutoista tapahtui omakotitaloon, neljännes rivitaloon ja viidennes muuttajista muutti kerrostaloon (taulukko 21). Raisioon ja Kaarinaan muutettiin selvästi useammin kerrostaloon. Naantaliin ja Ruskoon muutettiin keskimääräistä useammin rivitaloon. Lietoon, Maskuun, Piikkiöön, Paimioon, Sauvoon ja Paraisille muutettiin omakotitaloon huomattavasti keskimääräistä useammin.

Taulukko 21. Asuinrakennus ennen ja jälkeen muuton.

Asuinrakennus	Juniori- muuttajat		Duunari- perheet		Ura- perheet		Suur- perheet		Seniori- muuttajat		Yht.(%)	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
Omakotitalo	9	50	7	54	7	47	8	71	18	54	10	54
Rivitalo	9	25	18	21	16	32	11	19	8	25	11	25
Kerrostalo	82	25	75	25	77	21	81	10	74	21	79	21
Yht.%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f	165	165	91	91	88	88	83	83	140	140	567	567

Asuntojen pinta-ala ja samalla huoneluku kasvoi muutettaessa niin, että muuton jälkeen enää runsas viidennes asui kaksiossa tai sitä pienemmässä asunnossa (kerrostaloon muuttaneet) (taulukko 22 ja 23). Eniten tyytymättömyyttä ilmeni asunnon sijainnissa. Muuten

muuttajat olivat kutakuinkin tyytyväisiä uuteen asuntoonsa ja asuinalueeseensa.

Taulukko 22. Asunnon pinta-ala ennen ja jälkeen muuton.

Pinta-ala	Juniori- muuttajat		Duunari- perheet		Ura- perheet		Suur- perheet		Seniori- muuttajat		Yht.(%)	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
Alle 34m ²	21	3	19	3	14	1	1	1	16	8	15	4
35-59m ²	34	19	33	5	33	12	24	1	26	15	30	12
60-89m ²	37	36	42	40	38	27	62	17	45	30	44	31
yli 90m ²	8	42	6	52	15	60	13	81	13	47	11	53
Yht.%		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f		166	166	92	92	89	89	83	83	145	145	575

Taulukko 23. Huoneiden lukumäärä ennen ja jälkeen.

Huone lkm	Juniori- muuttajat		Duunari- perheet		Ura- perheet		Suur- perheet		Seniori- muuttajat		Yht.(%)	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
1+kk	11	1	10	1	8	-	1	-	7	4	8	1
1+k/2+kk	17	6	17	1	15	3	7	-	17	4	15	3
2+k	38	26	42	10	34	17	27	5	26	21	34	18
3+k	23	29	20	37	20	25	46	13	35	28	28	27
4+k tai yli	11	38	11	51	23	55	19	82	15	43	15	51
Yht.%		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f		161	163	89	90	89	88	83	82	138	138	560

Juniorimuuttajat

Neljännes muuttajista oli asunut ennen muuttoa Turun keskustassa ja loput asuinalueissa. Muutto suuntautui pääasiassa tulokunnan reuna- ja haja-asutusalueelle.

Muuton vaikutukset näkyivät selvästi asumismuodon sekä omistussuhteen muuttumisena. Vielä ennen muuttoa runsas viidennes asui vanhempiensa luona, vajaa puolet vuokra-asunnossa (1/5 kaupungin vuokra-asuntoja) ja loppu kolmannes omistusasunnossa. Muuton jälkeen valtaosa (81 %) asui omistusasunnossa. Ns. kovanrahan asuntojen määrä oli viisinkertainen arava-asuntoihin verrattuna. Vielä ennen muuttoa 82% asui kerrostalossa, kun taas muuton jälkeen puolet asui omakotitalossa, neljännes rivitalossa ja toinen neljännes kerrostalossa. Asunnon pinta-ala kasvoi muuton myötä mutta ei sii-

nä määrin kuin muissa ryhmissä.

Muuton ensisijaisena tavoitteena näyttää olleen oman omistusasunnon hankkiminen eikä niinkään viihtyisemmän asuinympäristön tai lisänelijöiden haaliminen. Tämä on ymmärrettävä kun ottaa huomioon, että kysymyksessä on aineiston nuorin ryhmä.

Duunariperheet

Muutto tapahtui pääasiassa asumalähiön kerrostaloasunnosta (sekä vuokra- että omistussuhteisesta) nykyisen kunnan reuna- tai haja-asutusalueella sijaitsevaan omistusasuntoon. Näistä hieman yli puolet oli omakotitaloja ja toinen puoli sekä rivi- että kerrostaloasuntoja. Kerrostaloasuntoon muuttoja oli hieman enemmän kuin rivitaloon muuttoja. Lähtöalueella eli Turussa kaupungin vuokra-asunnoissa asuvia oli runsaasti, huomattavasti enemmän kuin muissa ryhmissä. Samoin oli aravarahoitteisten omistusasuntojen määrä suurin tässä ryhmässä. Sekä kaupungin vuokra-asuntojen että arava-asuntojen suuri määrä selittyy osittain ryhmän alhaisella sosioekonomisella asemalla.

Muuton myötä huoneiden lukumäärä ja asunnon varustetaso paranivat. Muuton vaikutukset tilan kasvuun oli tässä ryhmässä aineiston suurin. Yli puolet tähän ryhmään kuuluvista asui ennen muuttoa alle 60 m²:n asunnossa ja muuton jälkeen enää 8 %. Vastaavasti huonelukumäärä kasvoi. Asunnon kokoaan, varustetasoon, viihtyisyyteen samoin kuin asuinalueenkin viihtyisyyteen oltiin tyytyväisiä. Runsas kymmenesosa ilmoitti asunnon sijainnin olevan vastaushetkellä huonompi kuin ennen muuttoa.

Uraperheet

Huomattava osa muuttajista (41 %) oli asunut Turun keskustassa ennen muuttoa. Nykyisellä paikkakunnalla neljännes asuu edelleen keskustassa, vajaa puolet reuna-alueella ja yli neljännes haja-asutusalueella. Haja-asutusalueella asuvien määrä on huomattavasti pienempi kuin muissa ryhmissä. Haja-asutusalueelle muutettaessa on useimmiten kysymys talon rakentamisesta. Korkeasti koulutettujen keskuudessa asunnon ostaminen on suositumpaa kuin itse rakentami-

nen tai rakennuttaminen. Tämä osittain selittää haja-asutusalueelle muuttaneiden vähäisyyden.

Asumismuodon muutos muuton myötä oli selvä: kerrostalosta rivitaloi omakotitaloon. Rivitalojen suosio oli huomattavasti suurempi kuin muissa ryhmissä. Ennen muuttoa puolet asui joko vanhempiensa luona tai vuokralla (1/3 vanhempien luona ja 2/3 vuokralla) ja puolet omistusasunnossa. Muuton jälkeen 87 % asui omistusasunnossa, joista ainoastaan muutama oli arava-rahoitteisia asuntoja.

Muuttajat olivat tyytyväisiä asuntoihinsa. Asunnon ja asuinalueen sijaintia sekä asuinalueen viihtyisyyttä muuttajat eivät välttämättä kokeneet muuton jälkeen parempana.

Suurperheet

Muuton suuntautuminen oli samankaltainen kuin duunariperheiden kohdalla: Turun kaupungin rauna-alueilta nykyisen kunnan reuna- tai haja-asutusalueelle.

Muuton vaikutukset näkyivät huonelukumäärän ja tilan kasvuna. Muuttaminen tilavampaan asuntoon oli luonnollinen muuttomotiivi tässä elämänvaiheessa, jolloin lapset ovat jo kouluikäisiä ja tilantarve on suurimmillaan. Ennen muuttoa yli 80 % asui alle 90 m²:n asunnossa, muuton jälkeen lähes saman verran oli yli 90 m²:n asunnossa asuvia. Vastaavasti huonelukumäärä kasvoi. Ennen muuttoa vain viidennes ja muuton jälkeen yli 80 % suurperheistä asui neljän huoneen ja keittiön tai sitä suuremmassa asunnossa.

Muutolla ei enää tavoiteltu omistusasuntoa. Useimmat asuivat omistusasunnossa jo Turussa asuessaan. Asumismuodon muutos muuton myötä oli selvä: kerrostalosta omakotitaloon. Rivitalot eivät näytä olevan tilaa hakevien lapsiperheiden suosiossa (vrt. edellinen ryhmä). Tähän vaikuttaa myös asuinympäristön suuri merkitys suurperheissä; omakotitalo isoine tontteineen kuuluu olennaisena osana suurperheiden viihtyisään asuinympäristöön. Niin asuntoon kuin asuinalueeseenkin oltiin tyytyväisiä.

Seniorimuuttajat

Seniori-muuttajien ryhmässä kuten edellisessäkin ryhmässä suurin osa muuttajista tuli Turun lähiöstä. Turun keskustasta muuttaneita oli muihin ryhmiin verrattuna vähiten ja vastaavasti nykyisen asuinkunnan keskustaan muuttaneita eniten. Tämä siirtymä selittyy elämäntilanteen aiheuttamasta asumistarpeiden muuttumisesta.

Asumismuodon (kerros-, rivi-, omakotitalo) muutos oli huomattavasti pienempi kuin edellisessä ryhmässä. Omakotitalon suosio tilantarpeen vähentyessä luonnollisestikin laskee. Iäkkäiden ryhmässä oli eniten tyytymättömyyttä. Muutolla ei näissä tapauksissa saavutettu parempaa asumistasoa. Asunnon sijainnin suhteen oli monenkin mielestä menty huonopaan suuntaan.

6.2. Muuton vaikutukset työhön

Vastaajista 3/4 oli työpaikka ennen muuttoa Turussa ja muuton jälkeen puolella muuttajista (taulukko 24). I- ja II-vyöhykkeelle muuttaneista noin puolella ja III-vyöhykkeelle muuttaneista noin viidenneksellä oli tutkimushetkellä työpaikka Turussa (III-vyöhyke kuulukin Turun pääasiallisen työssäkäyntialueen ulkopuolelle).

Jo ennen muuttoa oli 6 %:lla työpaikka valmiina nykyisessä asuinkunnassa ja muuton jälkeen 17 %:lla työpaikka nykyisessä asuinkunnassa eli ainoastaan kymmenesosalla vastaajista työpaikka siirtyi muuton yhteydessä asuinkuntaan. I- ja II-vyöhykkeellä asuvista runsaalla kymmenellä prosentilla ja III-vyöhykkeellä vajaalla puolella oli työpaikka tutkimushetkellä nykyisessä asuinkunnassa.

Muualla kuin Turussa tai nykyisessä asuinkunnassa työssäkävien määrä kaksinkertaistui muuton jälkeen, viidennes muuttajista käy siis työssä muualla kuin Turussa tai nykyisessä asuinkunnassaan.

Suurin työpaikkasiirtymä tapahtui duunariperheiden muuton yhteydessä. Heillä Turussa työssäkäynti väheni 31 prosenttiyksiköllä muuton myötä. Työvoiman ulkopuolisten osuus duunariperheissä väheni ja omassa kunnassa tai muualla kuin Turussa työssäkävien määrä kasvoi. Pienin työpaikkasiirtymä Turussa työssäkäynnin osalta oli

uraperheiden keskuudessa. Huomattakoon, että uraperheillä oli ennen muuttoa huomattavasti harvemmin työpaikka Turussa. Uraperheiden ryhmään kuuluvista 58 %:lla oli Turussa asuessaan myös työpaikka Turussa, kun taas esimerkiksi juniorimuuttajilla vastaavasti yli 80 %:lla. Työvoiman ulkopuolisten osuus väheni huomattavasti muuton myötä uraperheiden keskuudessa, mikä johtuu opiskelun loppumisesta ja työelämään siirtymisestä. Muuton jälkeen pendelöinti Turkuun oli voimakkainta suurperheillä.

Taulukko 24. Työ ennen ja jälkeen muuton.

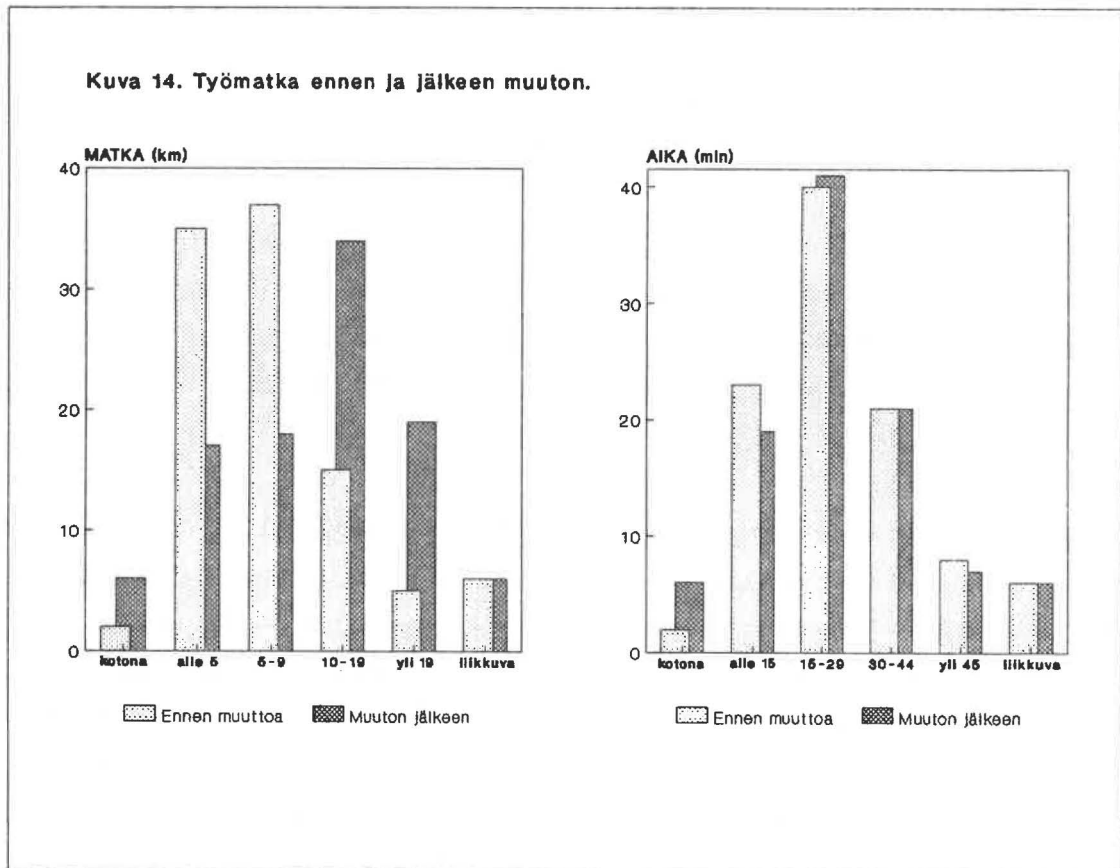
Työpaikka	Juniorimuuttajat		Duunari-perheet		Ura-perheet		Suur-perheet		Seniorimuuttajat		Yht.%	
	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj	em	mj
Ei työssä/ työtön	6	8	12	9	19	3	11	13	10	29	11	14
Turku	81	54	75	44	58	46	76	58	70	43	72	48
Nyk.kunta	6	19	3	20	9	28	5	13	6	9	6	17
Muu	7	19	10	27	14	23	8	16	14	19	11	21
Yht.%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
f	166	166	91	90	89	88	83	83	145	144	574	571

Työmatkaan kuluva aika ei ole juurikaan pidentynyt huolimatta työmatkan selvästä pidentymisestä. Ennen muuttoa 70 % muuttaneista selvisi alle 10 km työmatkalla, kun taas muuton jälkeen enää 35 %. Ajassa mitattuna alle 15 minuutin työmatkalla ennen muuttoa selvisi 23 % ja muuton jälkeen 19 % muuttaneista. Kotona työssäkäyvien määrä kuitenkin kasvoi muuton jälkeen neljän prosenttiyksikön verran. Kokonaisuutta tarkasteltaessa työmatkaan kuluva aika ei kasvanut muuton vuoksi. Tähän on syynä muuton myötä selvästi lisääntynyt oman auton käyttö. Lisäksi matkanteko kaupunkialueen ulkopuolella on huomattavasti nopeampaa kuin kaupungissa.

Ennen muuttoa 42 % käytti työmatkallaan omaa henkilöautoa ja muuton jälkeen yli 70 %. Henkilöauton käyttö työmatkoilla lisääntyi uraperheissä keskimääräistä selvästi enemmän, mikä johtuu muuton yhteydessä työelämään siirtyvien suhteellisen suuresta määrästä.

I-vyöhykkeelle muuttaneilla oli noin 90 %:lla ja II-vyöhykkeellä 76 %:lla työmatkaa alle 25 km muuton jälkeen. III-vyöhykkeellä suurimmalla osalla oli joko alle 10 km tai yli 25 km työmatkaa. Eli suuri osa III-vyöhykkeelle muuttaneista kävi työssä joko omalla asuinpaikkakunnalla tai Turussa. Erot vyöhykkeiden välillä ovat kuitenkin huomattavasti pienemmät verrattaessa työmatkaan kuluva aikaa.

Kuva 14. Työmatka ennen ja jälkeen muuton.

6.3. Muuton vaikutukset palveluihin

Noin kymmenesosa muuttaneista oli tyytymättömiä nykyisen kuntansa terveysterveystiloihin. Uraperheistä jopa viidennes piti nykyisen kunnan tarjoamia palveluja puutteellisina ja vastaavasti suurperheissä suurin osa piti nykyisiä terveysterveystiloihin parempina kuin Turussa (taulukko 25 sivulla 51). Alueellisesti tarkasteltuna mitä lähemmäs Turku oli muutettu sitä tyytyväisempiä terveysterveystiloihin tasoon ja saatavuuteen oltiin (heijastanee yksityisten terveysterveystiloihin puutetta maaseudulla). Uraperheiden tyytymättömyys selittyy paljolti juuri asuinkunnan sijainnilla, sillä uraperheitä asui keskimääräistä enemmän III-vyöhykkeellä ja vastaavasti suurperheitä asui III-vyöhykkeellä keskimääräistä vähemmän.

Suurin osa oli vanhusten palveluihin tyytyväisiä. Runsas kolmannes vastanneista piti nykyisen kunnan tarjoamia palveluja jopa Turku parempina. Ainoastaan 5 %:n mielestä vanhusten palvelut ovat uudella paikkakunnalla huonommat kuin Turussa, heistä suurin osa asui III-vyöhykkeellä.

Päivähoitotilanteeseen oltiin tyytyväisempiä kuin terveysterveystiloihin saatavuuteen. Suurin osa piti päivähoitotilannetta nykyisin parempana kuin Turussa asuessaan, ainoastaan 4 % koki muutoksen tapahtuneen huonompaan suuntaan. Erityisesti uraperheissä koettiin päivähoitotilanteen merkittävästi parantuneen. II-vyöhykkeelle muuttaneiden kohdalla muutos parempaan oli suurin. I- ja III-vyöhykkeellä useimmat kokivat päivähoitotilanteen parantuneen mutta hyvin monet kuitenkin kokivat päivähoitotilanteen entisenlaisena.

I-vyöhykkeen kunnista parhaimman arvosanan sai Naantali, jonne muuttaneet olivat päivähoitotilanteeseen tyytyväisiä. Raisiossa enemmistö piti päivähoitotilannetta Turku vastaavana. Kaarinan muuttaneista enemmistö sen sijaan piti Kaarinan päivähoitotilannetta Turku parempana. Liedossa oli selvästi keskimääräistä enemmän päivähoitopalveluihin tyytymättömiä.

Turun päivähoitotilanne on tutkimusvuosien (1983-85) jälkeen jonkin verran parantunut. Tällä hetkellä (3/1990) kunnallinen päivähoitopaikka on järjestynyt kaikille alle kolmivuotiaalle hakijoil-

le. Viimeisessä eli viime elokuun (1989) päivähoitopaikkojen haun yhteydessä jäi noin 300 3-6-vuotiasta turkulaista lasta ilman kunnallista hoitopaikkaa. Tämän hetkistä (3/1990) jonotustilannetta on vaikea arvioida, sillä useimmat ilman kunnallista hoitopaikkaa jääneistä on sijoittunut yksityiseen päivähoitoon ja hakevat kunnallista päivähoitopaikkaa uudelleen vasta seuraavan haun yhteydessä.

Paluumuuttajilla on sosiaalilautakunnan päivähoitojaoston päivähoitopaikan saamiselle asetettujen kriteerien perusteella etuoikeus kunnalliseen päivähoitopaikkaan. Kun päivähoitopaikoista on pulaa, etuoikeutettu paluumuuttaja vie hoitopaikan turkulaiselta lapselta. Vuoden kuluttua paluumuuttaja kuitenkin voi menettää tämän kunnallisen hoitopaikan, mikäli hänen tulonsa ovat riittävän suuret. Yleensäkin päivähoitopaikka on varma vain vuodeksi kerrallaan, mikäli hakijan tulot kasvavat tai pienempi tuloisten hakijoiden määrä kasvaa, voi 'hyvätuloinen' menettää hoitopaikkansa. Tällaisia tilanteita ei Turun päivähoito-osaston mukaan tapahdu usein mutta epävarmuus leijuu ilmassa. Tähän epäkohtaan ollaan kuitenkin kaavailemassa muutosta vuodeksi 1993-94.

Suurimman osan mielestä koulujärjestelyt ovat nykyisin yhtä hyvät kuin Turussa. Erityisesti duunari- ja suurperheissä koettiin koulujärjestelyjen huonontuneen muuton myötä. Pienissä kunnissa on ala-aste mutta ei välttämättä yläastetta ja lukiota. Duunari- ja suurperheissä lapset ovat jo yläasteella, kun taas juniori- ja uraperheissä lapset ovat vielä alle kouluikäisiä tai ala-asteella. Näin ollen koulujen puute koskettaa juuri duunari- ja suurperheitä. I-vyöhykkeelle muuttaneet kokivat koulujärjestelyt Turkua vastaaviksi mutta tätä kauemmas muuttaneet kokivat useammin tilanteen huonontuneen, erityisesti II-vyöhykkeellä.

Paljon tyytymättömyyttä ilmeni nuorten palveluissa verrattuna muihin palvelusektoreihin. Puolet muuttaneista piti tarjontaa nykyisellä paikkakunnalla yhtä hyvinä kuin Turussakin, neljännes piti nykyisiä palveluja jopa parempina ja toinen neljännes koki tarjonnan nyt huonommaksi. Ura- ja duunariperheissä ilmeni eniten tyytymättömyyttä. Asuinpaikan sijainnin merkitys oli hyvin selvä mitä kauemmas oli muutettu sitä vähäisemmiksi oli nuorten palvelut

koettu. Jopa puolet III-vyöhykkeelle muuttaneista koki nuorten palvelujen saannin huonontuneen muuton myötä.

Vapaa-ajan palvelut oli toinen ryhmä nuorten palveluiden jälkeen, jossa koettiin kyseisten palveluiden tarjonnan heikentyneen merkittävässä määrin. Kuten nuorten palveluidenkin kohdalla myös vapaa-ajan palveluiden tarjonta heikkeni mitä kauemmas oli muutettu. Viidennes vastanneista koki vapaa-ajan palvelut nykyisessä kunnassa heikommiksi kuin Turussa. Enemmistö heistä oli uraperheitä, duunariperheissä oltiin suhteellisen tyytyväisiä uuden paikkakunnan vapaa-ajan palveluiden tarjontaan. Ottaen huomioon, että uraperheitä muutti paljon juuri Turun keskustasta ja muutto suuntautui keskimääräistä voimakkaammin III-vyöhykkeelle, on palveluiden tarjonnan väheneminen merkittävä. Harrastusten suuntautumisessa ja aktiivisuudessa ryhmien välillä on selviä eroja, toisissa ryhmissä harrastukset ovat enemmän riippuvaisia kunnan tarjoamista vapaa-ajan palveluista kuin toisissa.

Lähes kolmannes muuttajista koki kauppapalvelujen huonontuneen muuton myötä. I-vyöhykkeellä viidennes ja III-vyöhykkeellä jopa puolet muuttaneista koki palveluiden huonontuneen.

Muuttajilta tiedusteltiin mitä palveluja heidän nykyisestä kunnastaan puuttuu ja mitä palveluja pitäisi kehittää. Muuttajat kaipaavat lisää vapaa-ajan palveluita, parempia liikennejärjestelyjä, monipuolisempia kauppapalveluja sekä sosiaalipalvelujen kehittämistä. I-vyöhykkeellä korostuivat puutteet liikennejärjestelyissä sekä puutteita sosiaalipalveluissa. I -vyöhykkeen kuntien välillä ilmeni palveluiden kehittämisen suhteen selviä eroja. Erot johtuvat osittain myös eri ryhmien muuttovirran painottumisesta eri kuntiin ja eri ryhmillä on erilaiset preferenssit riippuen elämäntilanteesta, sosioekonomisesta asemasta jne. Näin ollen on muistettava, että kunnassa ilmenneet puutteet edustavat parhaimmillaan tietyn väestöryhmän mielipidettä, ei välttämättä koko kuntaa.

Raisioon muuttaneet kokivat puutteita liikennejärjestelyissä. Tämä tuli hyvin voimakkaasti esille. Vastaavasti Naantalissa monet halusivat parannuksia vapaa-ajan palveluihin. Kaarinassa ja Liedossa ei ilmennyt yhtä selviä puutteita mutta sosiaalipalveluihin ja

kaupanpalveluihin toivottiin parannuksia hieman keskimääräistä enemmän. II-vyöhykkeellä toivottiin pääasiassa lisää vapaa-ajan ja kaupan palveluita sekä parannuksia koulu- sekä sosiaalipalveluihin. III-vyöhykkeellä parannus toiveet painottuivat kaupan ja kulttuuripalvelujen puolelle. Seuraavassa esimerkkejä usein toistuneista vastauksista.

- Raisio: `Toimiva joukkoliikenne. Kulttuuripalvelut. Poliiseja liian vähän.'
 `Liikennejärjestelyt aivan surkeat`.
- Naantali: `Oma uimahalli sekä erilaisia harrastusmahdollisuuksia nuorille 13-18-ikäisille.'
 `Uimahalli (on järjestetty kuljetus Raision halliin). Sisäistä liikennettä voisi vähän kehittää.'
 `Uimahalli puuttuu. Naisille kuntosali, siis urheilupuolta kehitettävä.`
- Kaarina: `Kun täällä ei ole mitään.'
 `Liikekeskus Kultanummelle tai pienempi kauppa.'
 `Palvelut ovat hyviä mutta liian kaukana Littoisista. Linja-auto yhteys Littoisista Kaarinaan huono.'
 `Kenkäkauppa, sähköliike, vaatekauppa. Lisää päivähoidopaikkoja 5-10-vuotiaille.`
- Lieto: `Alko.'
 `Mm. uimahalli ja elokuvateatteri puuttuvat, erityisesti päivähoidoa tulisi kehittää päiväkotien suuntaan.'
 `Uimahalli, Alko, erikoisliikkeitä.`

Ainoastaan päivähoiton järjestyminen oli siis enemmistön mielestä selvästi paremmin järjestetty nykyisessä kunnassa kuin Turussa. Terveys- ja vanhusten palveluja sekä koulujärjestelyjä pidettiin lähinnä yhtä hyvinä kuin Turussa. Edellisiin liittyi kuitenkin ryhmien välisiä mielipide eroja johtuen ryhmien jakautumisesta eri elämänvaiheisiin, jolloin myös tarpeet ovat erilaisia. Nuorten palveluiden ja vapaa-ajan palveluiden osalta esiintyi selvää tyytymättömyyttä. Kaupan palveluissa koettiin suurimmat puutteet. Kolmen viimeksi mainitun osalta tyytymättömyys lisääntyi mitä kauemmas Turusta oli muutettu.

6.4. Muuton vaikutukset harrastuksiin

Harrastusaktiivisuus lisääntyi muuton myötä. Television katselu ja ravintoloissa käynti väheni, järjestötoiminta, urheilu, naapurien välinen kanssakäyminen, ystävien ja sukulaisten tapaaminen lisääntyi, kirjojen lukeminen ja opiskelu harrastuksena pysyivät ennallaan (taulukko 26 seuraavalla sivulla).

Noin 40 % muuttaneista oli vähentänyt television katselua Turusta muuton jälkeen. Erityisesti duunariperheissä television katselu väheni huomattavasti. Suurimmalla osalla urheilun harrastaminen joko lisääntyi tai siinä ei tapahtunut muutosta. Juniorimuuttajilla urheilun harrastaminen lisääntyi ja uraperheillä vastaavasti väheni keskimääräistä enemmän. Koska uraperheiden muutto suuntautui keskustasta pois päin, voi urheiluharrastuksen väheneminen osittain johtua urheilutilojen ja palveluiden vähenemisestä.

Puolet muuttaneista ei harrastanut järjestötoimintaa ollenkaan. Viidenneksellä järjestötoiminta lisääntyi ja kymmenesosalla sen harrastus väheni muuton jälkeen, suurperheillä järjestötoiminta lisääntyi keskimääräistä enemmän. Ravintoloissa käynti väheni 45%:lla muuttajista. Muuton aikoihin tapahtunut elämäntilanteen muutos (avioliiton solmiminen, perheenisäys) on vähentänyt ravintoloissa käyntiä. Selvästi eniten harrastus laskikin juuri nuorimmissa ryhmissä (juniori- ja duunariperheet). Lisäksi tähän on vaikuttanut ravintolapalveluiden väheneminen. Sen sijaan naapurien välinen kanssakäyminen lisääntyi joka toisella muuttajalla. Keskimääräistä enemmän se lisääntyi nuorimmissa ryhmissä (juniori-muuttajien, duunari- sekä uraperheiden ryhmät). Ystävien ja sukulaisten tapaaminen lisääntyi myöskin mutta ei niin merkittävästi kuin kanssakäyminen naapurien kanssa.

NAAPURIEN VÄLINEN KANSSAKÄYMINEN

Lisääntynyt	59	56	56	52	38	52 (291)
Ennallaan	25	59	33	30	39	31 (172)
Vähentynyt	12	12	9	12	13	12 (66)
En ole harrastanut	5	3	2	6	10	6 (32)

Yht.	100	100	100	100	100	100 (561)
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----------

YSTÄVIEN TAPAAMINEN

Lisääntynyt	33	26	24	20	22	26 (145)
Ennallaan	52	56	61	65	58	57 (322)
Vähentynyt	16	18	15	13	18	16 (91)
En ole harrastanut	-	-	-	2	2	1 (5)

Yht.	100	100	100	100	100	100 (563)
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----------

SUKULAISTEN TAPAAMINEN

Lisääntynyt	25	18	12	16	17	19 (105)
Ennallaan	61	69	73	69	66	67 (376)
Vähentynyt	13	12	15	16	14	14 (78)
En ole harrastanut	1	1	-	-	3	1 (6)

Yht.	100	100	100	100	100	100 (565)
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----------

6.5. Tiivistelmä

Suurin osa muutoista suuntautui Turun reuna-alueilta uuden kunnan reuna- ja haja-asutusalueille, keskustassa asuvien määrä ei muuttunut. Lähellä Turkua kuten Kaarinassa, Naantalissa ja Raisiossa muutto painottui reuna-alueelle. Raisiossa muutettiin paljon myös keskustaan. Hieman kauempana kuten Liedossa, Piikkiössä ja Sauvossa muutto painottui haja-asutusalueelle.

Suurimmalla osalla muuttajista muuton yhteydessä muuttui joko asu-
mismuoto tai/ja asunnon omistussuhde. Juniorimuuttajien taustalla
näkyi itsenäistyminen ja perheen perustaminen, moni muutti vanhem-
piensa luota vuokralle tai ensimmäiseen omistusasuntoon. Duunari-
perheet hakivat muutolla isompaa asuntoa, tilankasvu tässä ryhmäs-
sä oli selvästi suurin. Turun kaupungin vuokra-asunnoissa asuneita
duunariperheitä oli runsaasti, joten muuton myötä vapautui myös
paljon kaupungin vuokra-asuntoja. Muutto tapahtui lähinnä aravara-
hoitteisiin omakotitaloihin. Uraperheille oli asumismuodon muutos
etusijalla. Muutto tapahtuikin Turun keskustasta uuden kunnan
reuna-alueelle. Rivitalot olivat erityisesti uraperheiden suosios-
sa. Suurperheet muuttivat ahtaaksi käyneestä kerrostaloasunnosta

omakotitaloon. Heistä suurin osa asui omistusasunnossa jo ennen muuttoa. Seniorimuuttajien muuton suuntautui sekä palveluiden lähelle keskustaan että luonnonläheiseen ympäristöön haja-asutusalueelle.

Työpaikoissa ei tapahtunut suuria muutoksia. Ainoastaan 10 %:lla muuttajista työpaikka siirtyi muuton yhteydessä uudelle asuinpaikkakunnalle. Suurin työpaikkasiirtymä tapahtui duunariperheissä. Voimakkainta pendelöinti oli suurperheissä. Työmatkaan kuluvassa ajassa ei tapahtunut muutoksia.

Uraperheissä koettiin päivähoitotilanne merkittävästi parantuneen. Duunari- ja suurperheissä koettiin tyytymättömyyttä koulujärjestelyihin. Vapaa-ajan palvelut, nuorten palvelut ja kaupan palvelujen saatavuus heikkeni, tyytymättömyys kasvoi mitä kauemmas Turusta oltiin muutettu.

7. SOPEUTUMINEN VAI PALJUHALUKKUUS

7.1. Juurtuneisuus

Muuttajilta kysyttiin, tuntevatko he olevansa ensisijaisesti oman kylänsä tai asuinalueensa asukkaita, oman kuntansa asukkaita vai muutosta huolimatta turkulaisia. Muuttaja ei välttämättä tuntenut kuuluvansa mihinkään edellä mainituista ryhmistä. Tällä kysymyksellä haluttiin saada selville nykyiselle asuinalueelle juurtuneet ja mahdolliset paluumuuttajat.

Jos muuttaja koki itsensä tai perheensä ensisijaisesti kylänsä asukkaiksi, voidaan häntä pitää uudelle asuinpaikkakunnalle sopeutuneena ja juurtuneena. Jos muuttaja koki itsensä tai perheensä oman kuntansa mutta ei kuitenkaan kylänsä asukkaaksi, voidaan häntä pitää sopeutuneena mutta ei kovin juurtuneena. Jako kylän tai kunnan asukkaaksi ei ole kuitenkaan yksiselitteinen. Varsinkin hyvin pienissä kunnissa on vaikea tehdä eroa kyläläisyyden ja kuntalaisuuden välille.

Yli puolet kuitenkin koki olevansa ensisijaisesti oman kuntansa

asukas, kolmannes koki olevansa ensisijaisesti oman kylänsä asukas ja kymmenesosa koki olevansa edelleenkin turkulainen (muistetakoon, että vain kolmannes muuttaneista oli syntyjään turkulainen).

Lietoon ja Paraisille muuttaneet tunsivat itsensä selvimmin oman kylänsä asukkaiksi. Ainakaan turkulaisiksi he eivät itseään enää kokeneet. Oman kuntansa asukkaiksi itsensä tunsivat selvimmin Naanataliin, Ruskoon, Paimioon ja Sauvoon muuttaneet. Raisiossa, Maskussa, Piikkiössä ja Kaarinassa muuttajat tunsivat itsensä paljon vielä turkulaisiksi. Kaarinaan muuttaneet poikkesivat toisista sikäli, että he tunsivat itsensä joko oman lähiönsä asukkaiksi tai turkulaisiksi, mutta eivät niinkään kaarinalaisiksi.

Syntyjään turkulaisia ei Kaarinaan, Raisioon, Maskuun tai Piikkiöön muuttaneissa ollut keskimääräistä enempää. Sen sijaan he tunsivat itsensä enemmän turkulaisiksi kuin muualle muuttaneet syntyperäiset turkulaiset tai pitkään Turussa asuneet eli maantieteellinen etäisyys näyttää selittävän voimakkaan turkulaisuuden ainakin Raision ja Kaarinan osalta.

7.2. Jatkomuuttohalukkuus

Muuttajilta tiedusteltiin myös lähitulevaisuuden suunnitelmia asuinpaikan suhteen. Vajaa viidennes oli suunnitellut muuttoa ja oli joko muuttamassa tai ilmoitti muuttavansa niin pian kuin mahdollista. Toinen viidennes ilmoitti asuvansa nykyisessä asunnossaan ainakin vielä muutaman vuoden ja loput ilmoittivat näillä näkymin asuvansa nykyisessä asuinpaikassaan.

Muuttohalukkuus vähenee etäisyyden kasvaessa. I-vyöhykkeellä viidennes, II-vyöhykkeellä kuudes osa ja III-vyöhykkeellä enää seitsemäsosa muuttaneista suunnitteli muuttoa tai oli muuttamassa (kuva 15 seuraavalla sivulla ja taulukko 27 sivulla 58).

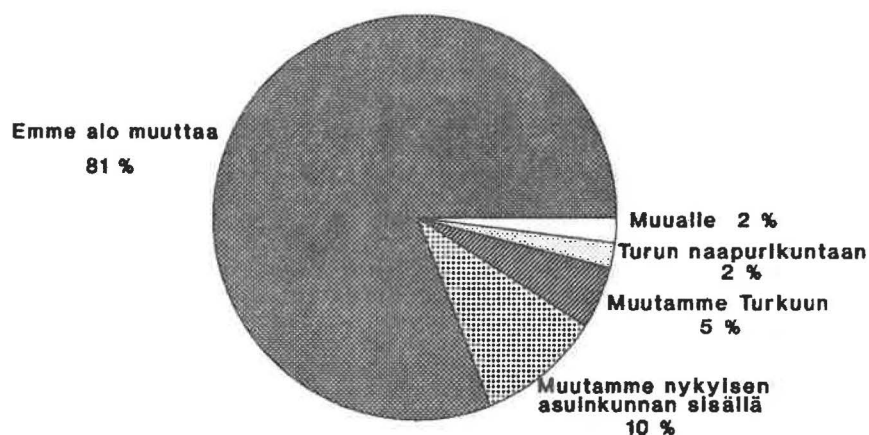
Hieman yli puolet jatkomuuttoa suunnittelevista (jatkomuuttoa suunnitteli siis viidennes muuttaneista) aikoi muuttaa nykyisen asuinkunnan sisällä, neljännes suunnitteli muuttoa Turkuun, kymme-

nesosa Turun naapurikuntaan ja loput muualle Suomeen (muu Varsinais-Suomi mukaanlukien) (taulukko 28 sivulla 58).

Suurin osa jatkomuuttajista oli nykyisen asuinkuntansa sisällä tai Turun naapurikuntaan aikovia juniorimuuttajia, Turkuun paluuta aikovista enemmistö oli seniorimuuttajia. Tästä huolimatta seniorimuuttajien keskuudessa muuttohalukkuus oli suhteellisesti tarkasteltuna pienin (noin kymmenesosa suunnitteli muuttoa) sekä juniorimuuttajien että uraperheiden keskuudessa suhteellisesti suurin (viidennes suunnitteli muuttoa).

Nuorissa perheissä usein perheenlisäys aiheuttaa tilantarpeen kasvua ja näin muuttopaineita herkemmin kuin iäkkäissä ja vakiintuneissa perheissä. Duunariperheiden ryhmässä oli kuitenkin muuttohalukkuus huomattavasti pienempi (vaikka ryhmän keski-ikä lähes sama) kuin juniori-muuttaneiden ja uraperheiden ryhmissä. Koulutamattomat siirtyvät työelämään varhemmin kuin koulutetut ja näin ollen perheen perustaminen ja vakiintuminen tapahtuvat aikaisemmin. Perheenlisäystä ei enää tapahdu yhtä paljon eikä näin ollen tilantarpeen kasvua ja muuttotarvetta.

Kuva 15. Muuttosuunnitelmat
(mukana kyselyyn vastanneet)

Taulukko 27. Muuttosuunnitelmat.

Muuttosuunnitelmat	Juniori- muuttajat	Duunari- perheet	Ura- perheet	Suur- perheet	Seniori- muuttajat	Yht.%
Emme näillä näkymin	55	61	50	73	74	63
Emme toistaiseksi	22	19	26	15	15	19
Olemme suunnitelleet	16	11	15	8	9	12
Olemme muuttamassa	7	9	9	4	2	6
Yht.%	100	100	100	100	100	100
f	166	92	89	83	145	575

Taulukko 28. Jatkomuuton suuntautuminen.

Kohde	Juniori- muuttajat	Duunari- perheet	Ura- perheet	Suur- perheet	Seniori- muuttajat	Yht.%
Nykyisessä asuinkunnassa	56	71	45	46	25	54
Turkuun	14	18	25	36	75	25
Turun naapurikuntaan	18	6	5	-	-	10
Muualle V-S:een	8	5	10	9	-	7
Muualle Suomeen	2	-	15	9	-	4
Ei tiedä vielä minne	2	-	-	-	-	-
Yht.%	100	100	100	100	100	100
f	49	22	20	11	12	114

Keskeisin jatkomuuton syy näyttää olevan asumiseen liittyviä kuten Turusta muutonkin syyt (kuva 16 ja taulukko 29 sivulla 60). Noin 2/3 mahdollisista jatkomuuttajista suunnitteli muuttoa tästä syystä.

Tärkein eritellyistä asuntotekijöistä oli perheenlisäyksen aiheuttama tilantarpeen kasvu. Erityisesti nuorin ryhmä eli juniorimuuttajat muuttivat tästä syystä.

Toiseksi tärkein jatkomuuton syy oli halu vaihtaa asumismuotoa. Kuten aiemmin on todettu muuttajista viidennes oli muuttanut kerrostaloon. Nyt tämä viidennes suunnitteli muuttoa kerrostalosta rivi- tai omakotitaloon.

Kolmanneksi tärkein jatkomuuton motiivi oli omistusasunnon hankkiminen. Muuton jälkeen 14 % asui joko vuokralla tai vanhempiensa luona, nyt tämä (11 %) ryhmä suunnitteli muuttoa omistusasuntoon.

Asuinympäristöön liittyvillä tekijöillä tarkoitetaan tässä sekä

tonttien kokoa, hintaa ym. että kasvu- ja asuinympäristöä. Suurin osa heistä oli muuttamassa saatuaan asunnon miellyttävämmältä alueelta. Edellinen on hyvin väljä määritelmä. Tonttiin liittyvät tekijät eivät aiheuta jatkomuuttoa.

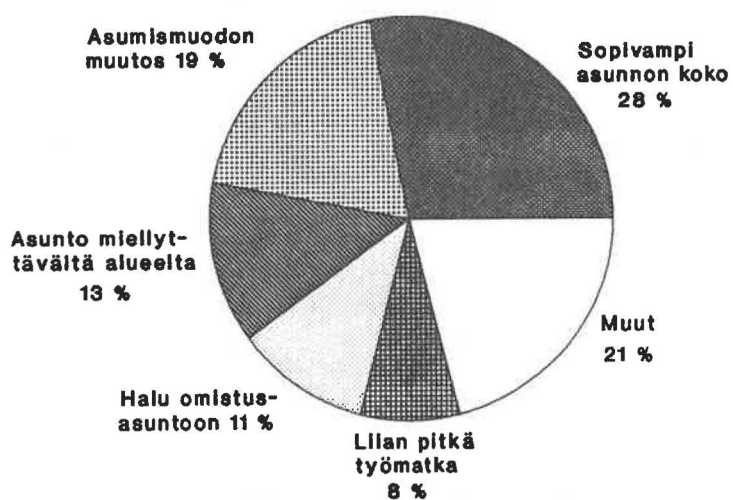
Työhön liittyvillä tekijöillä tarkoitetaan tässä työttömyyttä, työttömyyden uhkaa, työnsaantia, parempaa työpaikkaa, työelämän aloittamista tai lopettamista tai liian pitkiä ja hankalia työmatkoja. Noin kymmenesosa jatkomuuttajista oli muuttamassa jonkin edellä mainitun syyn vuoksi.

Monet näyttävät olevan valmiita pitkäänkin työmatkaan toivotun asumistason saavuttamiseksi. Lyhyempi työmatka pyritään saavuttamaan tulevaisuudessa enemmän työpaikan kuin asuinpaikan vaihdolla. Niin matkassa kuin ajassakin mitattuna mitä pitempi työmatka, sitä haluttomampia ollaan muuttamaan. Vastaavasti mitä pitempi työmatka nykyisin on sitä vähemmän harkittiin Turkuun jäämistä ja Turkuun paluuta.

Jatkomuuttajien vähäisyyden vuoksi yksityiskohtaisemmalla tarkastelulla ryhmittäin ei ole merkitystä.

I- ja III-vyöhykkeellä (juniori-muuttajia runsaasti) jatkomuutto tapahtuu juuri perheenlisäyksen aiheuttaman tilantarpeen kasvun vuoksi. II-vyöhykkeellä (duunari- ja suurperheitä runsaasti) tärkein syy jatkomuuttoon on tyytymättömyys asunnon sijaintiin.

Kuva 16. Keskeisimmät yksittäiset jatkomuuton syyt.

Taulukko 29. Keskeisimmät jatkomuuton syyt.

Syyt	Juniori- muuttajat	Duunari- perheet	Ura- perheet	Suur- perheet	Seniori- muuttajat	Yht. %
Sopivampi asunnon koko/ perheenisäys	29	29	28	30	19	28
Asumismuodon muutos	21	25	12	30	6	19
Halu omistusasuntoon	13	17	12	-	-	11
Asunto miellyttävältä alueelta	11	4	12	30	19	13
Liian pitkä työmatka	7	4	12	-	13	8
Muut	19	21	24	10	43	21
Yht. %	100	100	100	100	100	100
f	56	24	25	10	16	131

7.3. Paluuhaluukkuus

Muuttajilta kysyttiin olivatko he muuttonsa jälkeen missään vaiheessa harkinneet muuttoa takaisin Turkuun. Viidennes vastanneista oli harkinnut paluuta Turkuun. Lapsiperheissä (lasten aloitettua koulunkäynnin tai hyvän päivähoitopaikan järjestytyttyä) muuttohalukkuus oli pieni. Tyypillisiä muuttajien mielipiteitä:

"Lapset ovat kouluikäisiä, haluamme heidän käyvän samaa koulua mahdollisimman kauan."

"Vastaavan asunnon hankkiminen sekä päivähoidon järjestäminen Turussa mahdotonta."

"Turusta on vaikea saada vuokra-asuntoa, eikä ole varaa omistus-asuntoon varsinkaan nykyisin, kun hinnat ovat nousseet pilviin."

Viidennes muuttaneista oli siis harkinnut jossakin vaiheessa Turusta muuttonsa jälkeen paluuta Turkuun. Suurin osa oli kuitenkin luopunut ajatuksesta, sillä tutkimushetkellä ainoastaan 4 % vastanneista suunnitteli vakavasti muuttoa takaisin Turkuun. Muistettakoon kuitenkin, että ennen tutkimushetkeä 17 % perusotokseen kuuluneista oli jo ehtinyt muuttaa takaisin Turkuun.

Turkuun paluuta suunnittelevista kuitenkin vain muutama ilmoitti asuvansa mieluummin juuri Turussa. Suurin osa paluuhaluukkaista haluaisi mieluummin asua Turun seudulla mutta ei ensisijaisesti Turussa. Tästä huolimatta paluuhaluukas oli kuitenkin useimmiten syntyjään turkulainen. Paluuhaluukkaalla oli myös työpaikka Turussa. Sosioekonomiselta asemaltaa paluuta suunnittelevissa oli keskimääräistä enemmän työntekijöitä ja eläkeläisiä.

Paluuhaluukkaista suurin osa asui omassa pientalossa. Paluuhaluukkaat olivat keskimäärin tyytymättömämpiä nykyisen asuinkuntansa tarjoamiin palveluihin kuin Turusta muuttajat yleensä. Paluumuuttoon on syynä asumiseen liittyvät tekijät, erityisesti tyytymättömyys asunnon nykyiseen sijaintiin. Paluuhaluukkaat olivat pääasiassa Kaarinasta, Raisiosta ja Maskusta. Otokseen suhteutettuna suh-

teellisesti eniten paluuhalukkaita oli Maskussa. Juuri näihin kuntiin muuttaneet kokivat itsensä vielä paljon turkulaisiksi.

7.4. Asuinpaikan valinta jatkomuutettaessa

Missä mieluiten haluaisi asua ?

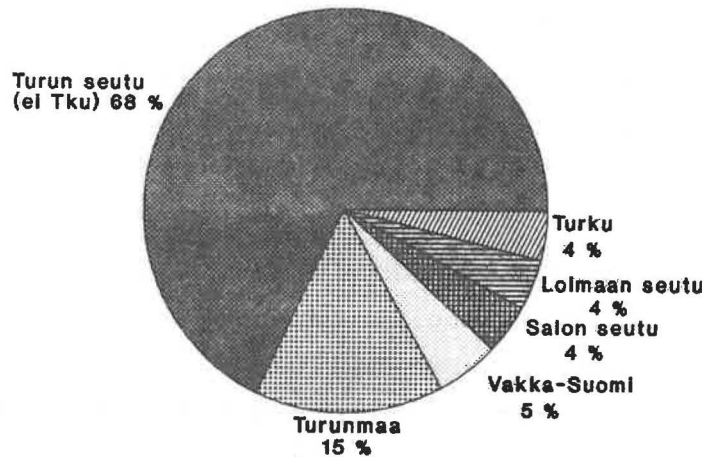
Muuttajilta tiedusteltiin, missä he mieluummin haluaisivat asua Turussa, Turun seudulla (ei Turku), Vakka-Suomessa, Loimaan seudulla, Salon seudulla, Turunmaalla vai muualla Suomessa.

Ehdottomasti suosituin alue oli Turun seutu. Peräti 2/3 asuu mieluummin juuri Turun seudulla (Huom! Turku ei ole tässä mukana). Heistä neljännes haluaa asua mieluummin juuri nykyisellä asuinpaikkakunnallaan. Turun vetovoima oli yllättävän pieni. Ainoastaan 4% vastanneista haluaisi asua Turussa asuinalueita vapaasti valittaessa. Turunseudun jälkeen Turunmaan saaristokunnat olivat seuraavaksi suosituimpia asuinalueita. Kaikkiaan 15% haluaisi asua mieluummin jossakin Turunmaan saaristokunnassa (taulukko 30, kuva 17 seuraavalla sivulla). Näistä noin joka kuudes haluaisi asua nimenomaan omalla kotipaikkakunnallaan. Noin kymmenesosa muuttajista asuisi mieluummin joko Vakka-Suomessa, Salon tai Loimaan seudulla. Suurperheiden preferenssit erottuvat muista ryhmistä. Tässä ryhmässä keskimääräistä useampaa miellytti Turunmaan saaristokunnat asuinalueena ja vastaavasti Turun seudun kunnista pidettiin keskimääräistä vähemmän.

Taulukko 30. Missäpäin Varsinais-Suomea haluaisitte asua ?

Alue	Juniori- muuttajat	Duunari- perheet	Ura- perheet	Suur- perheet	Seniori- muuttajat	Yht.%
Turku	4	1	3	6	6	4
Muu Turun seutu	66	71	68	63	72	68
Vakka-Suomi	7	4	9	6	2	5
Loimaan seutu	5	6	-	1	5	4
Salon seutu	6	3	6	1	3	4
Turunmaa	12	15	14	23	12	15
Yht.%	100	100	100	100	100	100
f	154	79	78	71	115	497

Kuva 17. Missäpäin Varsinais-Suomea haluaisitte asua ?

Mitä tekijöitä pitää tärkeinä seuraavaa asuntoa valittaessa ?

Asunnon kokoa pidettiin tärkeimpänä tekijänä asuntoa valittaessa. Tämä on luonnollista, sillä suurin osa suunnitelluista jatkomuu-
toistakin tapahtuu nimenomaan tilantarpeen kasvusta. Näistä kymme-
nesosa piti varustetasoa tärkeänä. Erityisesti uraperheissä juuri
asunnon koolla oli suuri merkitys asuntoa valittaessa.

Talotyyppillä oli toiseksi suurin merkitys, nuorimpien muuttajien
kohdalla vähäisempi ja keski-ikäisten lapsiperheiden kohdalla suu-
rempi merkitys. Asunnon omistussuhteella ei vaikuta olevan juuri-
kaan merkitystä. Tämä johtunee siitä, että lähes kaikki asuvat jo
omistusasunnossa, jolloin mahdollisesti muutettaessa pidetään it-
sestään selvänä, että muutto tapahtuisi omistusasuntoon.

Vain joka kymmenes piti asunnon hintaa merkittävänä tekijänä asun-
toa valittaessa. Uaperheiden keskuudessa heitä oli eniten. Vanhem-

pien ikäryhmien keskuudessa heitä oli keskimääräistä hieman vähemmän. Asunnon hinnan yllättävän pieni merkitys johtunee siitä, että tutkimushetkellä valtaosa (86 %) asui jo omistusasunnossa. Näin ollen mahdollisesti jatkomuutettaessa uuden asunnon hankinnassa ei välttämättä edes tarvita lisärahoitusta. Lisäksi iän mukana perheen ansiotaso yleensä kasvaa. Kuten Turusta muuton syitä tarkasteltaessa kävi ilmi, Turusta muutettiin, koska asunnot olivat liian kalliita. Hyvin moni vastasi myös ettei sopivaa omistusasuntoa Turusta löytynyt, tälläkin seikalla mitä todennäköisemmin tarkoitettiin sopivaa hintaa.

Edellä todettu mielipiteen muuttuminen (muuttohetken ja tutkimushetken välillä kolmesta viiteen vuotta) hinnan merkityksestä asunnon valintakriteerinä korostaa taloudellisten tekijöiden merkitystä eri elämänvaiheissa. Vastaavasti kuten edellä joka kymmenes piti asunnon toimivuutta ja viihtyisyyttä tärkeimpänä valintatekijänä. Seniorimuuttajien keskuudessa tämä mielipide tuli korostetusti esille.

Sijaintitekijöillä tarkoitetaan tässä sijaintia palveluihin nähden, sijoittumista muuhun ympäristöön, luonnonläheisyyttä, rauhallisuutta, siisteyttä, rakennusväljyyttä ja liikenneyhteyksiä. Neljännes ensisijaisista asunnonvalintakriteereistä oli jokin näistä sijaintitekijöistä. Sijaintitekijöiden merkitys korostui seniorimuuttajien ryhmässä. Seniorimuuttajat painottivat erityisesti alueen rauhallisuutta. Tontin koolla oli yllättävän pieni merkitys kaikissa ryhmissä.

Mitä tekijöitä pitää tärkeänä asuinaluetta valittaessa?

Asuinalueen suhteen tärkeimmiksi valintatekijöiksi muodostuivat alueen rauhallisuus ja luonnonläheisyys sekä palveluiden, työpaikan ym. sijainti (liikenneyhteydet). Alueen rauhallisuudella on suuri merkitys erityisesti duunariperheissä (nuoria lapsiperheitä). Palveluiden saatavuudella on erityisen suuri merkitys vanhemmille ikäryhmille. Myös uraperheet pitävät palveluiden saatavuutta merkittävänä tekijänä asuinaluetta valittaessa. Samoin kuin palveluiden tasoa myös luonnonläheisyyttä arvostetaan vanhemmissa ikäryhmissä paljon.

7.5. Tiivistelmä

Lähelle Turkuja urbaaniin ympäristöön muuttaneet tunsivat itsensä muuton jälkeenkin vielä turkulaisiksi. Parhaiten uudelle paikkakunnalle olivat juurtuneet Lietoon ja Paraisille muuttaneet. Jatkomuuttohalukkuus väheni mitä kauemmas Turusta oltiin muutettu. Pitkä työmatka ei aiheuta jatkomuuttoa. Jatkomuuttohaluttomuus pitkän työmatkan omaavilla osoittaa viihtyisän asunnon/asuinympäristön saavuttamisen merkityksen. Jatkomuuttajat ovat perheenlisäyksen vuoksi lisää tilaa hakevia, vuokralta omistusasuntoon tai/ja kerrostalosta rivi- tai omakotitaloon haluavia juniori- ja uraperheitä. Kymmenesosa muuttaneista harkitsi jatkomuuttoa, heistä vain viidennes oli palaamassa Turkuun. Turkuun takaisin palaajat olivat pääasiassa omassa pientalossa asuvia, useimmiten asunnon sijaintiin tyytymättömiä.

Suurin osa ilmoitti asuvansa mieluummin Turun seudulla mutta eivät ensisijaisesti Turussa. Turunmaan saaristokunnat osoittautuivat yllättävän suosituiksi. Noin 15% muuttaneista haluaisi asua mieluummin Turunmaalla. Asunnon ja/tai asuinalueen valintaan vaikuttavat kriteerit näyttävät vaihtelevan riippuen perheen elämänvaiheesta ja sen hetkisestä asumistasosta.

Yleisesti ottaen jatkomuuttohalukkuus oli vähäistä. Suurin osa haastatelluista oli lapsiperheitä. Koulunkäynnin alettua ja vakiutuisen päivähoitopaikan järjestytyttyä muuttohalukkuus on vähäistä. Tällaisten perheiden aktivoiminen muuttamaan on turhaa. Jos asuntojen/tonttien tarjonta Turussa kohdistettaisiin päivähoito ja/tai kouluikäen saapuvien lapsiperheiden tarpeisiin, tuloksena olisi edelliseen perustuen pysyviä turkulaisia.

8. MUUTTOLIIKKEEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET.

Suurten veroäyrikertymien toivossa suurten keskusten ympäristökunnat saattavat yliarvioida kykynsä ottaa vastaan uusia asukkaita. Työpaikka useimmiten pysyy lähimuutossa lähtökunnassa tai työpaikka on valmiina tulokunnassa, näin tulomuutto harvemmin rasittaa vastaanottajakunnan työllisyystilannetta.

Kunta on velvollinen tarjoamaan myös uusille asukkailleen tietyt lakisääteiset peruspalvelut. Asukasmäärän kasvaessa myös peruspalveluja on laajennettava. Lähimuutossa muutto suuntautuu yhä enemmän haja-asutusalueille. Tämä aiheuttaa palvelujen suunnittelussa uusia vaatimuksia. Ympäristökuntiin suuntautuva muuttoliike valikoi erityisesti nuoria lapsiperheitä, jolloin palvelujen kysyntä painottuu tietyille sektoreille. Kunnat joutuvat investoimaan peruspalveluiden rakentamiseen. Useimmiten kunnalliset palvelut rakennetaan valtion avun turvin. Kunnan palveluiden oikea mitoittaminen ja ajoittaminen edellyttää näin ollen muuttoliikkeen huomioimista jo suunnittelun hyvin varhaisessa vaiheessa.

Tämän tutkimuksen perusteella Turun ympäristökunnissa lakisääteiset peruspalvelut näyttävät vielä olevan muuttajien mielestä riittäviä. Sen sijaan vapaa-ajan palvelujen osalta ilmeni tyytymättömyyttä. Tämän takia ei kuitenkaan olla halukkaita jatko-muuttamaan. Halutun asumistason saavuttamisen vuoksi muuttajat joutuvat usein tinkimään jostakin, Turusta muuton yhteydessä esimerkiksi vapaa-ajan palveluista. Muuttajien mielestä Turku tarjoaa hyvät ja riittävät vapaa-ajan, kulttuurin ja urheilun harrastusmahdollisuudet mutta ei riittäviä peruspalveluja kuten päivähoitoa ja asuntoa. Muuttovoittoalueilla yritysten toimintaedellytykset paranevat ja näin ollen myös kunnan verotulot kasvavat.

Muuttotappioalueilla jää usein ylläpidettäväksi vajaakäyttöinen palveluvarustus ja sen rakentamiseen käytettyjen velkojen maksun aiheuttama rasitus, joka kohdistuu suunniteltua pienemmälle asukasmäärälle. Turkuun edellä esitettyä ei voi suoraan soveltaa, sillä tietyillä sektoreilla palveluiden tarjonta ei ole ollut

riittävä. Esimerkiksi päivähoitopaikoista Turussa on ollut pulaa, joten vajaakäytöstä ei voida puhua, vaikka lapsiperheet suuntaavatkin ympäristökuntiin. Monen muunkaan Turun tarjoaman palvelun kohdalla ei voida puhua muuttoliikkeen aiheuttamasta vajaakäytöstä, sillä monet Turun ympäristökuntiin muuttaneista käyttävät Turun kaupungin tarjoamia mm. kulttuuri-, kirjasto-, opiskelu-, urheilu- ym. vapaa-ajan palveluja edelleen.

Muuttotappioalueilla muuttoliike vaikuttaa yritysten toimintaa edellytyksiin mm. tuotteiden kysynnän ja työvoiman tarjonnan osalta. Negatiivinen vaikutus jää paljon pienemmäksi mikäli tarkastellaan vain lähimuuttoa. Suurimmat muuttopaineet kohdistuvat Naantaliin, Raisioon, Kaarinaan ja Lietoon, jotka ovat merkittävä osa Turun talousaluetta. Koska Turun talousalueelta pendelöinti ja asiointi Turkuun on huomattavaa, lähikuntiin suuntautuva muutto ei niinkään vähennä yritysten kautta tulevia verovaroja.

Osa kunnan tuloista koostuu verotuloista, joista suurimman osan muodostavat henkilöille määrätyt veroäyrit henkilökohtaisista tuloista ja liike- ja kiinteistötuloista. Verotulojen määrä riippuu siis kunnan veroäyrin hinnan lisäksi mm. asukasmäärästä, ikärakenteesta, ammattirakenteesta ja ammatissa toimivan väestön osuudesta.

Muuttovoittoalueilla muuttoliike vilkastuttaa elinkeinotoimintoja. Elinkeinotoiminnan vilkastuminen synnyttää uusia työpaikkoja, joka vetää puoleensa uusia muuttajia. Seurauksena on väestönkasvu ja samalla kerrannaiselinkeinojen kehittyminen. Elinkeinotoiminnan vilkastuminen tuo tuloja kunnalle mm. yritysten maksamina kunnallisveroina sekä uusien muuttajien tulonlisäyksiä. Valtion tuki kasvaa (kunnan menojen kasvaessa). Muuttotappioalueilla muuttoliike päinvastoin kuin muuttovoittoalueilla heikentää yritysten toimintamahdollisuuksia (riippuen tietysti yrityksen toimialasta ja asiakaspiiristä). Työvoiman (lähimuutossa vähemmän) ja pääoman saanti heikentyvät. Kunta menettää poismuuttaneiden asukkaiden tuloverojen lisäksi yritysten maksamia kunnallisveroja.

Muuttovoittoalueilla kunnan tulojen kasvun vastapainoksi käyttömenot lisääntyvät. Pääomamenot lisääntyvät mikäli muuttovoitto on riittävän suuri, jolloin riittämätön palveluvarustus aiheuttaa investointipaineita. Investointien vaikutus on pitkäaikainen, niistä kertyvä kate kertyy pitkän ajan kuluessa (asukkaiden ja yritysten verotuloina ja maksuina). Mitä voimakkaampi muuttoliike on, sitä voimakkaammin investoinnit kasautuvat ja aiheuttavat ongelmia kunnan taloudelle. Muuttotappioalueilla eivät menot kasva mutta aikaisemmin tehtyjen investointien maksaminen aikaisempaa pienemmällä verokertymällä aiheuttaa kunnan taloudelle vaikeuksia.

Muuttoliikkeellä on siis sekä välittömiä että välillisiä vaikutuksia kunnan talouteen. Niin muuttotappio- kuin muuttovoittoalueillakin nopeat ja hallitsemattomat väestönmuutokset aiheuttavat ongelmia. Tutkimatta on, missä määrin muuttovoiton tulot kattavat muuttovoitosta johtuvien investointien kustannukset. Samoin olisi selitettävä, mikä on kuntien talouden kannalta edullisin väestönkehitys.

8.1. Muuttoliikkeen vaikutukset Turun kaupungin verotuloihin.

On katsottu tarpeelliseksi Turun muuttoliikkeen kehitystä seurattaessa, selvittää myös muuttoliikkeen taloudellisia vaikutuksia. Näitä on jo aikaisemmin selvitetty Varsinais-Suomen Seutukaavaliiton julkaisemassa Kimmo Suomen (1983) tutkimuksessa 'Muuttoliikkeen rakenne ja vaikutus Varsinais-Suomen kuntien verotuloihin'. Tutkimus perustuu vuoden 1983 muuttajista koostuvalla 1000 hengen otosryhmältä kerättyihin verotustietoihin, joiden pohjalta on laskettu muuttajien keskimääräinen veroäyrikertymä tulokunnan mukaan vuonna 1983 (tulokunta huomioitu, koska eri kunnat vetävät erilaisia muuttajia).

Selvitettäessä vuoden 1988 muuttoliikkeen vaikutuksia Turun verotuloihin perustana käytetään edellä mainittuja vuoden 1983 muuttajien verotustietoja (taulukko 31). Vuoden 1983 keskimääräinen veroäyrikertymä/muuttaja on muutettu ansiotasoindeksillä vastaamaan vuoden 1989 tilannetta. Oletuksena on, että vuoden

1988 muuttajat ovat tulotasojakaumaltaan vastaavia ja ammatissa toimivan väestön osuus muuttajissa on sama kuin vuonna 1983. ATV:n oletetaan olevan muuttajien keskuudessa 80 % 20-65-vuotiaista. Muuttujina ovat muuttajamäärä ja veroäyrin hinta. Saadut tulokset ovat siis vain arvioita. Laskukaava:

Muuttajamäärä x indeksoitu vuoden 1983 x veroäyrin hinta
(ATV) veroäyrikertymä/muuttaja

Veroäyrin hinta Turussa:	Ansiotasoindeksi:
vuonna 1983 = 15 penniä	vuonna 1983 = 100
vuonna 1988 = 16 penniä	vuonna 1989 = 161

Taulukko 31. Turun muuttajien keskimääräiset veroäyrit vuosina 1983 ja 1988 (kpl) sekä Turun tulo- ja lähtömuuttovuosina 1983 ja 1988.

Muutto- suunta	Veroäyrit				Muuttajamäärät			
	1983		1988		1983		1988	
	lähtö	tulo	lähtö	tulo	lähtö	tulo	lähtö	tulo
Naantali	70700	57900	104606	85692	334	149	351	152
Raisio	46700	36700	69116	54316	770	454	760	480
Lieto	45700	45400	67636	67192	476	235	458	249
Kaarin	45600	44600	67488	66008	869	507	782	525
Kaikki yht.	47900	50600	70892	74888	6508	5079	6675	5621

Vuonna 1983 Turun muuttotase oli -1429 henkeä ja vuonna 1988 -1054 henkeä. Pienentyneestä muuttotappiosta huolimatta Turun lähtömuutto on kasvanut. Turun muuttoliikkeessä ei muuttajien ikäjakauman tai koulutuksen osalta ole tapahtunut merkittäviä muutoksia verrattaessa vuosia 1983 ja 1986 muuttajia, joten vuoden 1988 (ko. tietoja ei vielä saatavissa) muuttoliikkeen voidaan hyvin olettaa olevan edellisvuosien kaltainen.

Lähtömuutto

Vuonna 1988 lähtömuuttajien mukana Turku menetti kaikkiaan lähes 47 miljoonaa markkaa verotuloja, mikä on noin neljä miljoonaa markkaa enemmän kuin vuonna 1983. Tämä johtuu lähtömuuttajien määrän kasvusta sekä veroäyrin hinnan korotuksesta. Ympäristökunnille Turku on menettänyt vuonna 1988 yhteensä noin 17 miljoonaa markkaa, mikä on puoli miljoonaa markkaa enemmän kuin vertailuvuonna 1983. Sekä Raisiolle että Kaarinalle Turku menetti hieman yli 5 milj. markkaa, Naantalille 3,7 milj. markkaa ja Liedolle miljoonan vähemmän.

Tulomuutto

Vuonna 1988 tulomuutto toi Turulle yli 45 miljoonaa markkaa verotuloja, mikä on noin 7 miljoonaa enemmän kuin vertailuvuonna 1983. Muutos johtuu veroäyrin hinnan nousun lisäksi tulomuuton selvästä kasvusta. Ympäristökuntien osuus tulomuuton tuomista verotuloista oli noin 9,3 miljoonaa markkaa, mikä on noin miljoona enemmän kuin vuonna 1983. Kaarinasta Turku sai eniten eli noin 3,5 miljoonaa ja Naantalista vähiten hieman yli miljoona markkaa. Kaikista ympäristökunnista Turun saamat verotulot kasvoivat vuoteen 1983 verrattuna.

Nettomuutto

Turku menetti vuonna 1988 1,7 miljoonaa markkaa verotuloja muuttotappion vuoksi. Tämä on lähes kolme miljoonaa markkaa vähemmän kuin vertailuvuonna 1983 (taulukko 32 seuraavalla sivulla; kuva 18). Tämä kevennys johtuu nettomuuttotappion pienenemisestä niin ympäristökuntiin (N,R,L,K) kuin näiden ulkopuolellekin. Nettomuuttotappion pieneneminen johtuu tulomuuton lähtömuuttoa suuremmasta kasvusta.

Taulukko 32. Muuttoliikkeen vaikutus Turun kaupungin verotuloihin vuosina 1983 ja 1988 (vuoden 1989 rahan arvon mukaan).

TULO MUUTTO

	1988		1983
Naantali	1 372 184 mk	Naantali	1 258 457 mk
Raisio	2 760 545	Raisio	2 446 202
Lieto	1 707 476	Lieto	1 502 082
Kaarina	3 469 666	Kaarina	3 145 103
Ymp.kunnat		Ymp.kunnat.	
yht.	9 309 871	yht.	8 351 844
Kaikki yht.	45 125 647	Kaikki yht.	38 236 067

LÄHTÖMUUTTO

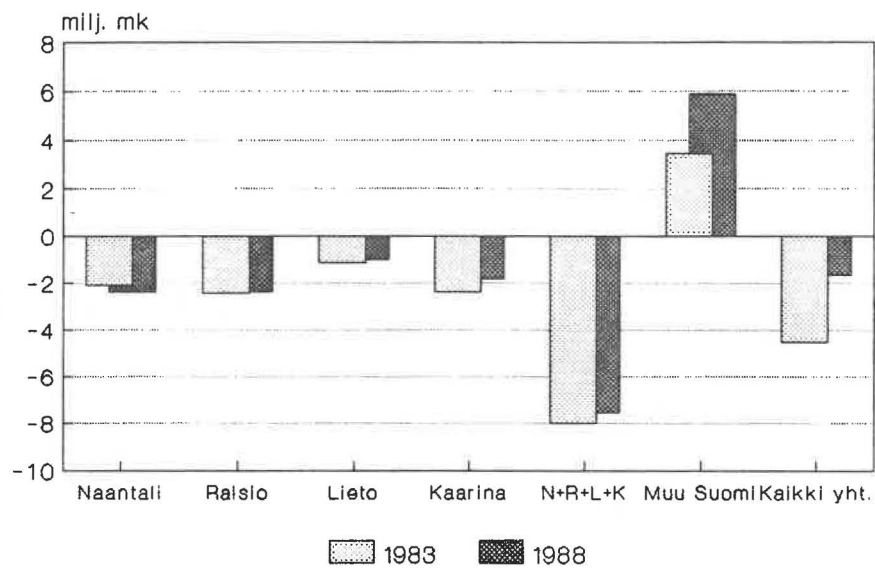
	1988		1983
Naantali	3 733 526 mk	Naantali	3 329 440 mk
Raisio	5 124 746	Raisio	4 860 840
Lieto	2 707 634	Lieto	2 648 772
Kaarina	5 285 952	Kaarina	5 517 212
Ymp.kunnat		Ymp.kunnat	
yht.	16 851 858	yht.	16 356 264
Kaikki yht.	46 777 301	Kaikki yht.	42 766 342

NETTO

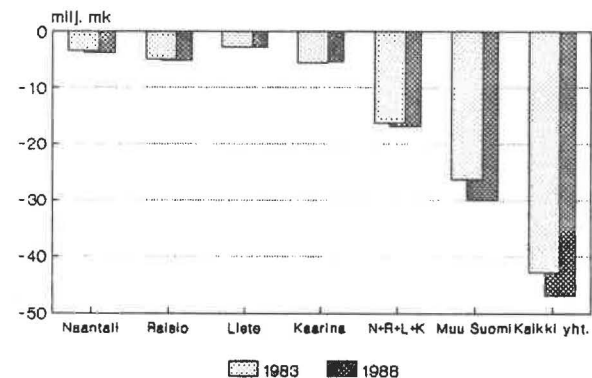
	1988		1983
Naantali	-2 361 342 mk	Naantali	- 2 070 983 mk
Raisio	-2 364 201	Raisio	- 2 414 638
Lieto	-1 000 158	Lieto	- 1 146 690
Kaarina	-1 816 286	Kaarina	- 2 372 109
Ymp.yht.	-7 541 987	Ymp. yht.	- 8 004 420
Muu Suomi	+ 5 890 333	Muu Suomi	+ 3 474 145
Kaikki		Kaikki	
yht.	- 1 651 654	yht.	- 4 530 275

Kuva 18. Muuttoliikkeen (lähtö-, tulo- ja nettomuuton osalta) vaikutus Turun verotuloihin vuosina 1983 ja 1988.

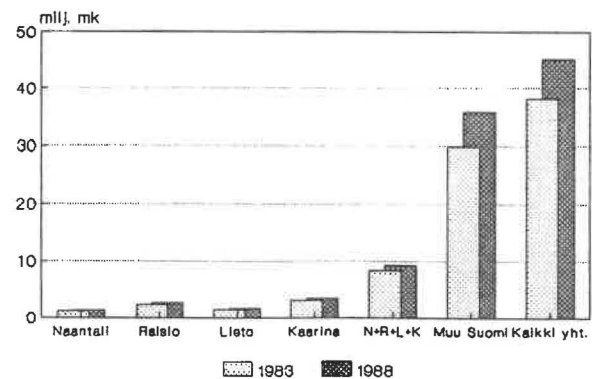
Muuttoliikkeen vaikutus Turun verotuloihin

Lähtömuuton aiheuttamat verotulomenetykset Turulle

Tulomuuton tuomat verotulot Turulle

Ympäristökunnista verotulomenetykset Naantalille ovat hieman kasvaneet; Raisioon, Lietoon ja Kaarinaan verotulomenetykset ovat sen sijaan hieman vähentyneet. Raision osalta tilanne on lähes vastaava kuin vuonna 1983. Kaiken kaikkiaan verotulomenetykset ympäristökunnille olivat vuonna 1988 noin 7,5 milj. ja vuonna 1983 noin puoli miljoonaa markkaa enemmän. Ympäristökunnista suurimmat verotulomenetykset vuonna 1988 olivat Raisiolle ja Naantalille. Nettomuuton lisäksi tulisi jatkuvasti tarkailla myös tulo- ja lähtömuuton vaikutuksia.

KUMULATIIVINEN LASKELMA

Edellä esitetyt laskelmat Turun tulo-, lähtö- ja nettomuuton osalta kuvaavat yhden vuoden aikana tapahtuneiden muuttojen taloudellisia vaikutuksia. Yksittäisen muuttotapahtuman taloudelliset vaikutukset ovat kuitenkin jatkuvia, esimerkiksi vuonna 1985 muuttaneiden mukana menetyt verotulot menetetään tulevana vuosina aina uudelleen. Muuttotapahtuman taloudellinen vaikutus kunnalle on siis pitkäaikainen. Hyvin pienistäkin vuosittaisista muuttotappio määräistä kertyy vuosien kuluessa suuria verotulomenetyksiä. Yksittäinen muuttaja aiheuttaa tappiota aina mahdolliseen paluumuuttoonsa asti. Seuraavassa muuttoliikkeen taloudellisia vaikutuksia Turulle tarkastellaankin kumulatiivisesti. Tarkastelujaksoksi on valittu koko 80-luku. Eli vuoden 1980 muuttajat vaikuttavat vielä vuoden 1989 verotulomenetyksiinkin. Paluumuuttajien vaikutus on huomioitu tarkastelemalla sekä lähtö- että tulomuuttoa.

Laskelmissa on käytetty jo aiemmin esitettyä laskukaavaa paitsi, että vuosittaisten muuttajamäärien (ATV) yhteydessä on käytetty kertoimia. Esimerkiksi vuonna 1980 muuttaneiden määrän kerroin on kymmenen, sillä kyseisen vuoden vaikutus ulottuu koko tarkastelujaksolle, joka on kymmenen vuotta. Vuonna 1981 muuttaneiden kerroin on yhdeksän jne. Vuoden 1989 muuttajamäärä on ennuste (estimoitu 1980-luvun muuttajamäärien perusteella).

Lähtömuutto

Mikäli tarkastellaan pelkästään lähtömuuton taloudellisia vaikutuksia, voidaan vuosina 1980-1989 aikana Turusta poismuuttaneiden arviolta vähentäneen Turun kunnallisveroäyrikertymää noin 2,30 miljardilla markalla, joista naapurikuntiin on menetetty 817 miljoonaa markkaa ja muualle Suomeen 1,48 miljardia markkaa.

Tulomuutto

Vastaavasti Turulle on kertynyt vuosina 1980-1989 verotuloja noin 2,26 miljardia markkaa tulomuuttajien mukana (paluumuuttajat mukana), josta naapurikuntien osuus on 469 miljoonaa markkaa ja muun Suomen 1,80 miljardia markkaa.

Nettomuutto

Eri vuosille tarkastelujakson aikana Turulle kertyneet nettotappiot (lähtömuutto-tulomuutto=nettotappio/-voitto) on laskettu yhteen (taulukko 33). Ympäristökunnille eli Naantalille, Kaarinalle, Raisiolle ja Liedolle Turun nettomenetykset ovat koko 80-luvun ajalta lähes 350 miljoonaa markkaa (817-469=348 milj. mk) verotuloja. Toisaalta Turku on saanut nettovoittoa kyseisenä ajanjaksona muualta Suomesta noin 290 miljoonaa markkaa (1,80 mrd mk-1,48 mrd mk). Näin ollen koko 1980-luvun aikana Turulle voidaan arvioida kerääntyneen kaikkiaan noin 60 miljoonaa markkaa (2,30 mrd mk-2,24 mrd mk=60 milj. mk) vähemmän verotuloja tappiollisen muuttoliikkeen vuoksi.

Taulukko 33. Turun muuttoliikkeen vaikutukset Turun kaupungin verotuloihin 1980-luvun osalta kumulatiivisesti laskettuna (laskelmat arvioita).

	Lähtömuutto - Tulomuutto = Nettomuutto		
Naantali	138 milj. mk	65 milj. mk	- 73 milj. mk
Raisio	252 "	145 "	- 106 "
Kaarina	290 "	182 "	- 108 "
Lieto	137 "	76 "	- 61 "
Ymp.kunnat yht.	817 "	469 "	- 348 "
Koko Suomi	2 299 milj. mk	2 240 milj. mk	- 59 milj. mk

Poikkileikkausvuotta 1988 tarkasteltaessa voidaan Turun tappiolisen muuttoliikkeen vuoksi menettämiä verotuloja pitää varsin vähäisinä. Kumulatiivinen laskelma kuitenkin osoittaa muuttotappion todellisen eli pitkäaikaisen vaikutuksen kunnan talouteen. Kymmenen vuoden aikana Turun nettomenetykset jäävät 60 miljoonaan markkaan lähinnä lähikuntien ulkopuolelta saatavan muuttovoiton ansiosta. Mikäli lähtömuutto lähikuntiin ei tulevaisuudessa merkittävästi alene, on vain toivottavaa, että tulomuutto muualta Suomesta pysyy voimakkaana ja näin kompensoi lähikuntiin suuntautuvia huomattavia menetyksiä.

9. YHTEENVETO

Turun seudun muuttoliikettä on jo aikaisemmin tutkittu jonkin verran. Näissä tutkimuksissa on selvitetty, millaisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä väestökadon hillitsemiseksi. Tässä tutkimuksessa on teemaa syvennetty. Tällöin tutkitaan, miten muuttajat ovat yleensä sopeutuneet tulokuntiin ja missä määrin esiintyy paluuhalukkuutta ja -mahdollisuuksia Turusta Varsinais-Suomen muihin kuntiin muuttaneilla. Lisäksi tilastollisesti on selvitetty muuttoliikkeen kehitystä Varsinais-Suomessa ja erityisesti Turussa sekä muuttoliikkeen taloudellisia vaikutuksia Turun kaupungille.

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat vuonna 1983 ja 1985 Turusta muualle muuttaneet vähintään 18-vuotiaat henkilöt. Perusotokseen kuului 1 100 henkilöä, joista 17 % oli ehtinyt tutkimushetkeen mennessä muuttaa takaisin Turkuun. Hyväksytyjä vastauksia oli kaikkiaan 575. Tutkimuksen kohdealueena oli Varsinais-Suomi, joka jaettiin kolmeen vyöhykkeeseen. I-vyöhykkeeseen kuuluvat Naantali, Raisio, Kaarina ja Lieto, II-vyöhykkeeseen kuuluvat Parainen, Piikkiö, Masku, Rusko, Paimio, Vahto, Mynämäki, Nousiainen, Aura, Lemu, Pöytyä ja Sauvo ja III-vyöhykkeen muodostavat muut Varsinais-Suomen kunnat.

Turun väestönkehityksen hidastumiseen on vaikuttanut muuttotappion lisäksi luonnollisen väestönkehityksen hidastuminen. 1970-luvun loppupuolella Turun syntyvyysluvuissa oli havaittavissa selvää vähenemistä ja kuolleisuusluvuissa selvää kasvamista. Näiden yhteisvaikutus on lähes pysäyttänyt kaupungin luonnollisen väestönkehityksen. Perhekohtaisen lapsiluvun pienenemisen lisäksi syntyvyyslukujen laskuun on vaikuttanut väestön ikäjakauman vinoutuminen. Väestön ikääntymiseen ja syntyvyyden alenemiseen vaikuttaa myös kaupungista poissuuntautuva nuoria valikoiva muuttoliike. Ennusteen mukaan luonnollinen väestönkehitys muuttuisi negatiiviseksi 1990-luvun puolivälissä.

Turun tulo- ja lähtömuuttajamäärissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Muuttotase on pysynyt melko tasaisena mutta tappiollisena. Tilastollisen ennusteen

mukaan nykyisen kehityksen jatkuminen voi merkitä Turulle tuhansien asukkaiden vähennystä vuosittain lähestyttäessä vuosituhannen vaihdetta.

Vuonna 1987 Turun koko lähtömuutosta 2/3 suuntautui tutkimusalueelle eli Varsinais-Suomeen mutta Turkuun tulomuuttajista ainostaan noin puolet oli Varsinais-Suomesta. Turun muuttotappio muodostui pääasiassa muuttotappiosta I-vyöhykkeelle.

Ryhmittelyanalyysin avulla aineisto jaettiin viiteen toisistaan poikkeavaan ryhmään: juniorimuuttajiin, duunari-, ura- ja suurperheisiin sekä seniorimuuttajiin. Keskeisimmät erottavat tekijät olivat ikä, perhekoko ja koulutusaste.

Juniorimuuttajat olivat keskiasteen koulutuksen saaneita nuoria perheenperustajia. Duunariperheet olivat nuoria joko kasvavia tai vakiintuneita lapsiperheitä, edellisiä selvästi vähemmän koulutettuja. Ura- ja suurperheet olivat nuoria, korkeasti koulutettuja perheitä. Ikänsä perusteella uraperheet kuuluvat samaan elämäntasoon kuin duunariperheet, mutta pitkä opiskeluaika on ilmeisesti viivästyttänyt perheenperustamista. Suurperheet olivat edellisiä ryhmiä selvästi vanhempia vakiintuneita lapsiperheitä. Nimensä mukaisesti suurperheissä oli keskimääräistä useampia lapsia. Seniorimuuttajat olivat iäkkäitä, joko yksinasuvia tai pieneneviä lapsiperheitä.

Yli puolet muuttajista oli harkinnut aikanaan Turkuun jäämistä. Muuttopäätöstä tehdessään useimmilla oli kuitenkin ollut vain yksi mahdollinen muuttokohde. Tärkein syy muuttoon liittyi odotetusti asumiseen kaikissa muuttajaryhmissä. Juniorimuuttajien keskuudessa perhesyiden merkitys korostui. Duunari- ja suurperheet muuttivat lähes yksinomaan vain asumissyistä tonttitekijät mukaanlukien. Koska sekä duunari- että suurperheet ovat lapsiperheitä, niin voimakas suuntautuminen maaseutumaisempaan ja lapsiympäristöön juuri näissä ryhmissä on ymmärrettävää. Ura- ja suurperheistä useat muuttivat asumissyiden lisäksi myös koulutusta vastaavan työpaikan tai muutoin paremman työn vuoksi. Monen muuton taustalla näkyi myös tyytymättömyys Turun kunnallisiin palveluihin.

Niillä, joilla oli varteenotettava vaihtoehto Turussa tai muutoin harkitsivat Turkuun jäämistä, asuntojen korkeiden hintojen ja tontin saamisen merkitys korostuivat Turusta lähdön syynä.

Turusta muutto suuntautui pääasiassa Turun reuna-alueilta uuden kunnan reuna- ja haja-asutusalueille. Juniorimuuttajilla, aineiston nuorimmalla ryhmällä, muuton ensisijaisena tavoitteena näyttää olleen oman omistusasunnon hankkiminen. Duunari- ja suurperheillä yhtenä keskeisenä tavoitteena oli isomman asunnon hankkiminen, mikä on ymmärrettävää, kun ryhmät koostuvat lapsiperheistä. Uraperheillä asuinympäristön muutos oli merkittävä, sillä yli 40 % muutti Turun keskustasta. Rivitaloasunnot olivat suosittuja uraperheiden keskuudessa. Seniorimuuttajien tavoitteet liittyivät erityisesti asuinympäristöön.

Turussa asuessaan 3/4:lla oli ollut myös työpaikka Turussa, muuton jälkeenkin vielä joka toisella muuttajalla. Joka kymmenes muuttaja oli vaihtanut muuton myötä myös työpaikkansa nykyiseen asuinkuntaansa. Suurin työpaikkasiirtymä tapahtui duunariperheiden ryhmässä. Muuton jälkeen pendelöinti Turkuun oli kuitenkin voimakkainta suurperheissä. Työmatkaan kuluva aika ei juurikaan pidentynyt huolimatta työmatkan selvästä pidentymisestä. Tähän on syynä selvästi lisääntynyt oman auton käyttö työmatkoilla.

Mitä lähemmäs Turkua oli muutettu sitä tyytyväisempiä palveluiden tasoon ja saatavuuteen oltiin. Yksityisiä terveyspalveluja kaivattiin maaseudulle. Päivähoitotilannetta pidettiin nykyisin hyvänä, erityisesti uraperheissä koettiin päivähoitotilanteen muuton myötä merkittävästi parantuneen. Duunari- ja suurperheissä koettiin koulujärjestelyjen huonontuneen muuton myötä. Pienissä kunnissa on ala-aste mutta ei välttämättä yläastetta ja lukiota. Näiden koulujen puute koskettaa juuri duunari- ja suurperheitä, joissa lapset ovat jo toisella kymmenellä. Eniten tyytymättömyyttä ilmeni vapaa-ajan sekä kaupan palveluissa.

Muuttaneiden harrastusaktiivisuus lisääntyi muuton jälkeen merkittävästi. Televisio- ja ravintolaillat harvenivat ja urheilu, järjestötoiminta, naapurien välinen kanssakäyminen sekä ystävien

ja sukulaisten tapaaminen lisääntyivät.

Uudelle asuinpaikkakunnalle oli sopeuduttu hyvin. Juurtuneisuus uudelle paikkakunnalle ei näytä olevan sidoksissa syntyperään tai Turussa asumisen pituuteen. Sen sijaan naapurikuntien urbaaniin ympäristöön muuttaneet tunsivat itsensä paljon vielä turkulaisiksi.

Erityisesti juniori -ja uraperheissä esiintyi jatkomuuttohalukkuutta. Vajaa viidennes kaikista vastanneista oli suunnitellut muuttoa. Suurin osa jatkomuuttajista aikoi muuttaa nykyisen asuinkuntansa sisällä tai Turun naapurikuntaan. Turkuun paluuta harkitsi ainoastaan neljännes jatkomuuttoa suunnittelevista.

Keskeisin jatkomuuton syy oli asumiseen liittyvä kuten Turusta muutonkin syyt. Turusta muuttaessa viidennes muutti kerrostaloon, nyt tämä viidennes suunnitteli asumismuodon muutosta. Vastaavasti vuokralla tai vielä vanhempiensa luona asuvat suunnittelivat siirtymistä omistusasuntoon.

Jatkomuuttoa suunnittelevista vain pieni osa suunnitteli paluuta Turkuun. Heistäkin vain muutama ilmoitti asuvansa mieluummin juuri Turussa. Eniten Turkuun paluuta suunnittelevia oli seniorimuuttajissa. Joka viides tutkituista oli jossakin vaiheessa Turusta muuttonsa jälkeen kuitenkin harkinnut paluuta takaisin Turkuun. Lasten aloitettua koulunkäynnin tai päivähoidon järjestettyä muuttohalukkuus kuitenkin väheni. Kunnittain tarkasteltuna paluuhalukkaita oli eniten Kaarinassa, Raisiossa ja Maskussa. Juuri näihin kuntiin muuttaneet kokivat itsensä vielä paljon turkulaisiksi.

Ainoastaan 4 % vastanneista haluaisi asua Turussa asuinaluetta vapaasti valittaessa. Turun seudulla (ei Tku) haluaisi asua 68 % ja Turunmaalla 15 % vastanneista. Suurperheiden ryhmässä keskimääräistä useampaa miellytti juuri Turunmaan saaristokunnat. Loput 13 % asuisivat Vakka-Suomessa, Salon tai Loimaan seudulla.

Muuttotappion vaikutus kunnan talouteen on pitkäaikainen. Yksittäinen muuttaja aiheuttaa kunnalle verotulomenetyksiä aina mah-

dolliseen paluumuuttoonsa asti. Kymmenen vuoden aikana (1980-luku) Turku on menettänyt tappiollisen muuttoliikkeen vuoksi ympäristökunnille noin 350 miljoonaa markkaa, mutta samanaikaisesti Turku on saanut muualta Suomesta voittoa noin 290 miljoonaa markkaa. Näin ollen Turun kokonaistappio 1980-luvulla on 60 miljoonaa markkaa. Verotulomenetykset lähikuntiin ovat siis huomattavasti suuremmat, mutta muuttovoitto muualta Suomesta tasoittaa tilannetta.

10. Toimenpidesuosituksset

Tutkimustulosten perusteella havaittiin, että Turun kaupungin väestökato on edelleen jatkunut koko 1980-luvun. Voimakkaan lähtömuuton lisäksi tähän on ollut erityisesti vaikuttamassa tulomuuton aleneminen; muuttajat ovatkin jääneet Turun porteille. Turku on heikentynyt, mutta Turun talousalue on voimistunut. Voimakkaan ja pitkäaikaisen lähtömuuton seurauksena nuoret, synnyttävät ikäluokat ovat vähentyneet Turusta huomattavasti. Kohta kaupungilla on edessään se tilanne, että luonnollinen väestönkasvu on negatiivinen (ts. kuolleisuus on syntyvyyttä suurempi). Ennustettaessa Turun väkilukua on otettava huomioon sekä muutto liikkeen (lähtö- ja tulomuutto) että luonnollisen väestönkasvun (syntyvyys ja kuolevuus) vaikutukset. Tällöin voidaan ennustaa, että mikäli aleneva väestökehitys jatkuu nykyisellään, voi se merkitä Turulle jopa tuhansien asukkaiden vähennystä vuositasolla lähestyittäessä vuosituhannen vaihdetta. Sitä ei kaupungin väestö- eikä taloudellinen rakenne enää kestä.

Turun väestökehitys vaatii kokonaisvaltaisen suunnitelman, jossa olisi huomioitu väestönkehityksen kaikki osatekijät. Väestösuunnitelmassa olisi huolehdittava siitä, että erityisesti nuoret, synnyttävät ikäluokat pysyisivät kaupungissa.

Tutkimuksen piiriin kuuluneista Turusta muuttaneista vain kolmannes oli syntyjään turkulaisia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Turku on huomattavalle osalle tänne tulevista vain kauttakulkupaikka.

Lähtömuuton vähentämiseen liittyen Turun olisi tarjottava tänne muuttaneille luonnollinen urakehitysmahdollisuus. Tässä suhteessa panostaminen korkeaan teknologiaan on oikeansuuntainen toimenpide, jota olisi jatkettava. Turun mahdollisuuksia kehittyä monipuoliseksi ja kansainväliseksi korkean teknologian kesukseksi on kehitettävä. Tähän liittyen elinkeinoelämän ja kolmen eri korkeakoulun välistä yhteistyötä on tiivistettävä.

Tutkimuksessa muuttajat ryhmiteltiin viiteen eri lähtömuuttajaryhmään. Kunkin osalta voitiin havaita lähtömuuttoon liittyviä erityispiirteitä. Seuraavassa lyhyet toimenpidesuosituksat kunkin ryhmän osalta:

Juniorimuuttajilta puuttuu vuokra-asuntoja. Turun olisi huolehdittava nuorten kodista irtautumiseen liittyvistä asumishaasteista. Nuoret muuttajat vievät mukanaan myös syntymättömän ikäluokat. Tältä osin tulos on samansuuntainen kuin Simpasen Turun muuttoa selvittäneessä tutkimuksessa vuonna 1986. Neljä menetettyä väestövuottako?.

Duunari -ja suurperheiltä on myös puuttunut mahdollisuudet päästä Turun sisällä haluamaansa asumismuotoon. Useimmat näistä ovat asuneet Turun lähiöissä. Kaupungin tontti- ja asuntopolitiikka eivät ole tarjonneet näille muuttajille heidän elinvaiheeseensa sopivaa asumismuotoa. Tällaisten muuttajien kohdalla Turku voi vaikuttaa lähinnä heidän seuraavassa elinvaiheessaan, eli lasten irtautuessa kotoa. Tuolloin tulee mahdollisesti paluuhaluukkuus ajankohtaiseksi.

Turku ei ole suurehkona korkeakoulukaupunkina pystynyt riittävässä määrin tarjoamaan vastavalmistuneille tai uraputken alussa oleville uramuuttajille toimivia etenemismahdollisuuksia. Tässä suhteessa panostaminen korkeaan teknologiaan on oikeansuuntainen toimenpide. Nyt olisi huomioitava korkean teknologian kehityksen seuraava vaihe eli olisi luotava hyvät edellytykset kansainvälistymiselle. Turusta puuttuu kansainvälinen korkeakoulutus. Tällainen yksikkö voisi toimia täältä valmistuneiden jatko- ja täydennyskoulutuspaikkana. Toisaalta sinne voisi pyrkiä urakehityksestä kiinnostuneita ulkomaisia asiantuntijoita. Eurooppa-Instituutistako kansainvälinen tutkijoiden kohtauspaikka?

Turusta poismuuttaneista tutkituista 57 % oli harkinnut jäämistä Turkuun. Koska kaupunki ei pystynyt tarjoamaan eri ryhmille heidän elinvaiheeseensa liittyvää kehitysmahdollisuutta, menetti kaupunki (ja menettää edelleen) huomattavan osan veronmaksajiaan. Jotta Turun ei tulevaisuudessa enää tarvitsisi työntää asukkaitaan luotaan, esitetään seuraavassa vielä tiivistetysti

muuttajaryhmien Turkuun jäämisen keskeiset edellytykset:

Juniorimuuttajille vuokra-asuntoja, asumisoikeusasuntoja ja yhteiskunnan tukemia omistusasuntoja.

Duunariperheille ja Suurperheisille erityisesti omakotitontteja. Uramuuttajille mahdollisuus kaupungin sisäiseen urakiertoon. Tähän ryhmään kuuluvilla oli myös asumiseen liittyviä tavoitteita omakotitalon tai suuren rivitaloasunnon muodossa.

Koska Turku on suuri korkeakoulukaupunki, on tänne muuttavissa paljon nuoria ja hyvinkoulutettuja. Mitä ilmeisimmin asumisoikeusasunnot olisivat tälle kohderyhmälle sopiva asumismuoto. Velkaisina (opintolainat) heillä ei ole mahdollisuutta vielä omaan asuntoon. Toisaalta mitä ilmeisemmin Turussa vietetty aika on luonut sosiaaliset edellytykset (laajan ystäväverkoston yms.) jäämiselle Turkuun. Kohderyhmä ja sen vaatimat toimenpiteet ovat selvät.

Tutkimuksen perusteella havaittiin, että Turusta muutettaessa noin kymmenesosalla työpaikka siirtyi uuteen asuinkuntaan. Toisin sanoen muutto lisää pendlausta (heilurimuuttoa) Turun ja ympäristökuntien välillä. Samalla kun Turku menettää huomattavia verotuloja, se joutuu myös rakentamaan ja ylläpitämään kalliin infrastruktuurin (maantiet ja muut liikennejärjestelyt) mahdollistaakseen entisten asukkaidensa työssäkäynnin.

Jos kaupunki pystyisi vaikuttamaan lähtömuuttoon hillitsevästi, vähentäisi se myös painetta infrastruktuurin rakentamiseen. Keskustelu Turkuun tulevan moottoritien linjausvaihtoehdosta on paljolti keskustelua siitä, mitä reittiä Turusta lähteneet tulevat entiseen kotikaupunkiinsa töihin.

Turusta muutetaan useimmiten jonkin erityisen muuttomotiivin perusteella. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi halua parempaan

päivähoitoon tai parempaan (pienempään) kouluun. Kyseiset muuttomotiivit ovat perheen elinvaiheen kannalta varsin rajattuja ja lyhytaikaisia. Esimerkiksi muutettaessa parempien koulutusmahdollisuuksien vuoksi ei useinkaan ajatella sitä, että maaseudun ala-astetta seuraa mahdollisesti yläasteen ja lukion käyminen Turussa.

Turun olisi paremmin markkinoitava sitä, että kokonaisvaltaisesti palveluja tarkastelemalla sen tarjonta on runsas ja monipuolinen. Muuttajille olisi tehtävä selväksi, että tietyn, vain lyhytaikaisen elämänvaiheen kannalta ei välttämättä kannata muuttaa, jos työpaikat ja koulut ovat kuitenkin Turussa.

Vuosina 1983 ja 1985 muuttaneista noin 17 % oli muuttanut varsin pian takaisin Turkuun. Kyselyyn (vuonna 1988) osallistuneista vain noin 4 % ilmoitti palaavansa takaisin. Kokonaisuutena ottaen siis joka viides muuttaja tulee takaisin lähtökuntaansa eli Turkuun. Näistäkin 3/4 on tullut "omin päin" ilman erityistä houkuttelua.

Ne lähtömuuttajat, jotka palaavat, tulevat siis varsin pian itsenäisesti takaisin. Lopuista vain pieni osa on edes halukas pohtimaan Turkuun palaamista. Onkin ilmeistä, että millään "takaisinpaluukampanjalla" ei onnistuta lisäämään muuttoa Turkuun. Kampanjoinnissa olisikin keskityttävä jo Turussa asuvien pysymiseen kunnassa. Mitä useampi nuori jättää muuttamatta, sitä useampi syntymätön sukupolvi on myös aikanaan asuttamassa Turku.

Turusta muuttavat työikäiset vievät mukanaan huomattavan verokertymän uuteen kuntaansa. Tutkimuksessa arvioitiin alustavasti lähtö- ja tulomuuton vaikutukset kunnallisverotuksen kannalta. Laskelmia voidaan pitää alustavina, mutta joka tapauksessa suuntaa-antavina.

Laskelmien perusteella havaittiin, että vuosina 1980-1989 muut-

taneet ovat vähentäneet Turun kunnallisveron kertymää n. 2.30 miljardilla markkalla. Laskelma perustuu siihen, että esimerkiksi vuonna 1980 muuttaneen verotulot on menetetty 10 vuodeksi, toisin sanoen menetykset kumuloituvat. Vastaavasti tulomuuton ansiosta (tulijoista osa on luonnollisesti palaaajia) Turun verokertymä on lisääntynyt noin 2.24 miljardilla markalla. Muuttoliikkeen koko nettomenetys Turulle on siis noin 60 milj. markkaa. Erityisen paljon Turku menettää verotuloja ympäristökunnille: naapurikuntiin on menetetty noin 817 miljoonaa kunnallisveroina, mutta niistä muuttavat ovat tuoneet vastaavasti noin 469 milj. markkaa. Nettomenetykset naapurikuntiin ovat siis noin 348 miljoonaa viimeisten 10 vuoden aikana (vuoden 1989 rahassa laskettuna).

Muuttoliikkeessä liikkuvat suuret rahalliset arvot. Esimerkiksi muuttotaseen korjaaminen Tampereen tasolle merkitsisi huomattavaa helpotusta kunnan taloudelle. Erityisen kannattavaa olisi vaikuttaminen naapurikuntiin suuntautuvaan muuttoliikkeeseen, koska muuton motiivit ja muuttajatyypit ovat tämän tutkimuksen perusteella selvät.

Tutkimus osoitti selvästi, että koko 1980-luvun tiedossa olleet muuttoon liittyvät kunnalliset ongelmat ovat paljolti korjauttamatonta. Päätöksenteon tiedolliset tekijät ovat siis olemassa. Uutena ja ehkäpä hälyttävänä tietona voidaan pitää muuttoliikkeeseen liittyviä monetaarisia vaikutuksia. Tältä osin tässä tutkimuksessa saadut tulokset ovat siis alustavia, mutta toki suuntaantavia. Tulevaisuudessa olisikin keskeisenä tutkimusaiheena oltava muuton taloudelliset vaikutukset ja erilaisten toimenpiteiden taloudellisten vaikutusten selvittäminen. Samalla tutkimus hyödyntäisi koko seutukaava-alueita, onhan Turku työssäkäyntialueen "veturi". Investointi tällaiseen tutkimukseen antaisi mitä ilmeisemmin hyvän koron.

Lähdeluettelo

- Helsingin tilastollinen vuosikirja 1987-88. Helsinki.
- Haliseva-Soila, Merja (1986). Turusta työssäkäyntialueelle muuttaminen: selvitys lähtömuuton syistä. Turun yliopiston maantieteen laitoksen monisteita n:o 6. Turku.
- Jokinen, Teppo (1985). Turun muuttoliike vuosina 1951-1980. Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1985:3, Turku.
- Lahden muuttoliiketutkimus: Muuttoliike Lahdesta naapurikuntiin v. 1975-79. Lahden kaupunkisuunnitteluviraston tutkimuksia ja selvityksiä B9/1981, Lahti.
- Muuttoliike ja asunnonvaihdot pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunki seudun julkaisusarja B 1984:1-2. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, Helsinki 1984.
- Paasi, Anssi ja Vartiainen, Perttu: Keskuksen ja ympäristön välinen vuorovaikutus: tapaustutkimus Joensuusta. Joensuun korkeakoulu, maantieteen laitos. Terra 93: 1981, 57-72.
- Ryökäs, Merja (1988). Paluumuutto. Mikkelin seudulta vuosina 1974-1976 muuttaneiden paluuhaluukkuus ja -mahdollisuudet. Helsingin kaupunkikorkeakoulun julkaisuja M-30. Mikkelä.
- Simpanen, Matti (1985). Turun lähtömuuttotutkimus: Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia n:o 4. Turku.
- Suomen tilastollinen vuosikirja (STV) 1980-1988. Tilastokeskus, Helsinki.
- Suomen virallinen tilasto (SVT) 1984:14, 1986:2, 1987:1, 1987:10. Maassamuutto muuton suunnan mukaan kunnittain 1982-1986. Tilastokeskus, Helsinki.
- Suomi, Kimmo (1987). Muuttoliikkeen rakenne ja vaikutus Varsinais-Suomen kuntien verotuloihin. Varsinais-Suomen seutukaavaliitto.
- Söderling, Ismo: Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason tarkastelu Suomessa vuosina 1977-1978 maassamuuttaneista. Turun yliopiston julkaisuja C 65. Turku 1988.
- Tampereen tilastollinen vuosikirja 1984/85, 1986/1987. Tampereen kaupungin tilastotoimisto.
- Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja 1984, Turku.
- Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1989:2, 1989:1, Turku.

Taulukko 1. Väestönmuutokset Turussa 1970-1988 (1000 keskiväkiluvun asukasta kohden).

Vuosi	Muuttotase		Luonnollinen väestönkasvu				Väkiluvun muutos ¹⁾			
	%	abs.	%	abs.	(synt.)		(kuoll.)			
					%	abs.	%	abs.		
1970	12,5	1902	5,3	806	15,0	2281	9,7	1475	17,8	2708
1971	14,7	2270	5,5	839	14,8	2271	9,3	1432	22,8	3513
1972	8,7	1369	5,2	822	14,0	2190	8,7	1368	15,6	2444
1973	4,7	750	4,9	779	13,4	2138	8,5	1359	10,6	1699 ²⁾
1974	1,5	247	6,0	970	14,7	2381	8,7	1411	8,6	1390
1975	-0,5	-91	5,5	904	14,8	1517	9,3	1517	5,9	965
1976	-1,6	-254	4,6	747	14,5	2388	10,0	1641	2,7	447
1977	-3,6	-609	5,8	953	15,0	2476	9,2	1523	3,9	647
1978	-8,7	-1445	4,9	815	14,1	2330	9,2	1515	-3,8	-629
1979	-7,4	-1223	3,8	621	13,3	2183	9,5	1562	-4,2	-683
1980	-4,6	-749	3,5	579	13,3	2175	9,7	1596	-1,4	-223
1981	-5,0	-713	3,4	550	12,9	550	9,5	1561	-0,9	-154
1982	-4,6	-756	4,5	740	13,7	2232	9,1	1492	-0,3	-42
1983	-7,0	-1134	3,5	563	12,8	2092	9,4	1529	-3,0	-482
1984	-7,3	-1187	2,7	430	12,8	2076	10,1	1646	-4,4	-720
1985	-6,8	-1108	0,9	144	11,8	1911	10,9	1767	-5,5	-884
1986	-3,7	-591	1,5	237	11,8	1892	10,3	1655	-1,3	-210
1987	-6,5	-1042	1,4	220	11,7	1884	10,3	1664	-4,6	-732
1988*	-8,0	-1286	1,4	220	12,4	1991	11,1	1771	-6,6	-1061

Promillet on laskettu ao. vuoden keskiväkiluvusta. 1) Sisältää väkiluvun korjauksen. 2) Ei sisällä aluejärjestelyjen mukana vuonna 1973 Paattisilta Turkuun siirtyneitä 1900 henkeä. Lähde: Turun tilastollinen vuosikirja 1986-87.

Taulukko 2. Turun lähtömuutto, tulomuutto ja muuttotase vuosina 1970-1988.

Vuosi	Kuntien välinen muuttoliike			Ulkomailta muuttaneet	Ulkomaille muuttaneet	Netto siirt.	Kuntaan muutto		Kunnasta muutto		Muutto- tase						
	Kuntaan muuttaneet	Kunnasta muuttaneet	Netto- muutto				abs.	%	abs.	%	abs.	%					
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%					
1970	8781	57.8	6332	41.7	2449	2.1	323	5.7	870	3.6	-547	9104	59.9	7202	47.4	1902	12.5
1971	6074	39.5	3882	25.2	2192	3.9	599	3.4	521	0.5	78	6673	43.3	4403	28.6	2270	17.4
1972	7353	46.9	6143	39.1	1210	3.6	560	2.6	401	1.0	159	7913	50.4	6544	41.7	1369	8.7
1973	7399	46.3	6793	42.5	606	3.1	498	2.2	354	0.9	144	7894	49.4	7147	44.7	750	4.7
1974	8109	49.9	7974	49.1	135	3.0	491	2.3	379	0.7	112	8600	52.9	8353	51.4	247	1.5
1975	7067	43.2	7037	43.0	30	1.7	274	2.4	395	0.7	-121	7341	44.9	7432	45.4	-91	-0.6
1976	6505	39.6	6453	39.3	52	2.0	320	3.8	626	1.9	-306	6825	41.5	7079	43.1	-254	-1.6
1977	5919	35.9	6038	36.6	-119	1.7	273	4.6	763	3.0	-490	6192	37.6	6801	41.2	-609	-3.7
1978	4995	30.3	5934	36.0	-939	1.6	260	4.7	766	3.1	-506	5255	31.9	6700	40.6	-1445	-8.9
1979	5437	33.1	6134	37.4	-697	1.9	313	5.1	839	3.2	-526	5750	35.0	6973	42.5	-1223	-7.5
1980	5806	35.5	6149	37.5	-343	2.8	457	5.3	863	2.5	-406	6263	38.2	7012	42.8	-749	-4.6
1981	5323	32.5	6132	37.5	-809	3.7	607	3.1	511	0.6	96	5930	36.2	6643	40.6	-713	-4.4
1982	4862	29.7	5920	36.2	-1058	4.0	651	2.1	349	1.9	302	5513	33.7	6269	38.3	-756	-4.6
1983	5079	31.1	6508	39.9	-1429	3.9	637	2.1	342	1.8	295	5716	35.0	6850	42.0	-1134	-7.0
1984	4864	29.9	6138	37.7	-1274	2.6	430	2.1	343	0.5	87	5294	32.6	6481	39.9	-1187	-7.3
1985	5252	32.5	6446	39.8	-1194	2.9	465	2.3	379	0.5	86	5717	35.3	6825	42.2	-1108	-6.9
1986	5019	31.1	5655	35.0	-636	2.5	396	2.2	351	0.3	45	5415	33.6	6006	37.2	-591	-3.7
1987	5395	33.5	6547	40.7	-1152	2.9	466	2.2	356	0.7	110	5861	36.4	6903	42.9	-1042	-6.5
1988	5209	32.5	6624	41.3	-1415	3.3	527	2.5	398	0.8	129	5736	35.8	7022	43.8	-1286	-8.0

Lähde: Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1989:2, s.16 (vuodet 1975-1986)

Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1985:3, s.14 (vuodet 1970-1974)

Promillet on laskettu ao. vuoden keskiväkiluvusta.

*Vuoden 1988 tilastotiedot ovat ennusteita.

Taulukko 3. Varsinais-Suomen muiden kuntien (I-jail-vyöhyke)
muuttotaseet vuosina 1982-1986.

Kunta	1982		1983		1984		1985		1986		1987		1988	
	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.
Kaarina	19,7	288	19,7	296	21,4	332	30,5	488	7,8	128	15,1	254	9,5	162
Raisio	2,6	48	11,7	219	11,1	213	9,3	182	8,3	165	17,2	348	7,4	153
Lieto	16,6	169	18,3	188	24,6	259	28,5	310	11,5	128	19,9	227	22,1	259
Naantali	27,5	254	31,0	297	18,5	183	19,5	198	12,1	125	20,3	215	33,2	362
Parainen	5,6	63	6,1	69	9,6	110	11,4	130	8,6	100	6,2	73	8,8	104
Piikkiö	9,0	50	5,0	28	0,7	4	7,1	40	0,4	2	17,5	101	29,1	172
Masku	22,0	80	14,9	55	30,9	117	28,3	111	27,6	111	16,8	69	15,5	650
Rusko	49,2	111	56,0	134	5,6	14	9,3	24	-6,2	-16	25,8	68	24,4	660
Paimio	12,7	108	4,4	38	11,6	102	8,1	72	1,2	11	8,3	76	10,6	980
Vahto	14,8	19	-6,2	-8	44,1	59	30,1	42	33,9	49	26,0	39	40,4	630
Mynämäki	1,2	7	1,9	11	11,7	69	-11,7	-69	7,3	43	6,4	38	2,5	148
Nousiainen	8,3	29	2,0	7	14,5	52	4,4	16	12,3	45	11,9	44	20,0	750
Aura	9,5	24	10,1	26	26,6	70	11,2	30	29,2	80	-2,9	-8	28,6	810
Lemu	36,2	34	79,3	79	28,5	30	69,6	77	22,4	26	-17,7	-21	22,9	250
Pöytyä	-21,6	-76	15,7	55	2,8	-10	18,4	66	-4,4	-16	-5,6	-20	10,3	370
Sauvo	-4,0	-10	15,0	38	3,5	9	12,4	32	10,0	26	23,7	63	34,4	940
Uusikaupunki	-2,6	-35	-6,8	-93	7,1	99	-5,1	-71	11,3	160	9,6	142	5,7	82
Salo	-1,7	-34	0,8	16	3,0	60	13,1	267	5,6	116	9,3	192	20,5	433
Loimaa	-3,1	-21	15,5	105	7,7	53	18,9	132	-3,4	-24	5,6	40	0,8	6

Lähde: Virallinen tilasto, väestömuutoksetkunnittain. Promillet laskettu kyseisen kunnan keskiväkilukua kohti.

Taulukko 4. Turun tulo- ja lähtömuuton suuntautuminen vuosina
1982-1987.

	Lähtömuutto Turusta						Tulomuutto Turkuun					
	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Naantali	259	334	230	303	222	268	123	149	141	138	151	124
Raisio	620	770	733	711	654	871	480	454	469	447	452	454
Kaarina	722	869	860	887	686	856	452	507	449	445	494	533
Lieto	387	476	441	455	376	416	189	235	172	202	240	258
Parainen	124	183	156	207	143	150	54	94	77	96	102	103
Piikkiö	161	134	132	179	157	200	91	95	122	128	133	97
Masku	108	100	124	177	117	116	51	60	52	58	54	59
Rusko	153	176	66	72	62	124	45	57	48	49	76	39
Paimio	139	99	150	125	143	141	86	87	70	55	62	81
Aura	37	66	74	45	99	70	41	24	25	32	32	40
Lemu	31	57	33	62	40	35	10	9	19	9	15	37
Mynämäki	82	69	90	64	74	70	49	43	43	65	49	55
Nousiainen	66	51	83	66	63	90	45	39	51	25	41	43
Pöytyä	16	58	32	51	43	44	38	31	47	37	24	35
Vahto	56	41	76	73	79	56	17	35	13	26	44	35
Sauvo	24	49	26	42	22	40	23	27	26	16	14	19
Uusikaupunki	82	51	78	75	57	52	82	82	72	93	66	83
Salo	57	82	66	61	57	59	66	84	79	70	75	77
Loimaa	20	34	27	40	40	45	24	25	28	35	38	33
Laitila	14	16	33	30	37	42	28	25	13	50	43	27

Lähde: Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1989:2 (vuodet 1982-1986)

Väestön muutokset kunnittain 1982-1986 (Uki, Salo, Loimaa, Laitila, Sauvo)

TURUN KAUPUNKI

VARSINAIS-SUOMEN
SEUTUKAAVALIITTOTUTKIMUS MUUTTAJIEN KOKEMUKSISTA JA
SOPEUTUMISESTA UUDESSA YMPÄRISTÖSSÄ

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

Rastittakaa omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (X) tai kirjoittakaa vastauksenne sille varattuun tilaan.

1. A Syntymävuotenne: 19.....

B Sukupuolenne: () 1 mies () 2 nainen

C Äidinkielenne: () 1 suomi () 2 ruotsi () 3 muu, mikä?.....

D Siviilisäätyenne:

	Ennen Turus- ta muuttoa	Turusta muuttaessanne	Tällä hetkellä
1 naimaton	()	()	()
2 naimisissa	()	()	()
3 avoliitossa	()	()	()
4 eronnut/asumuserossa	()	()	()
5 leski	()	()	()

E Nykyinen asuinkuntanne:.....

2. Kuinka monta henkilöä kuului/kuuluu talouteenne?

1 Ennen Turusta muuttoa henkilöä, joista lapsia henkilöä.

2 Turusta muuttaessanne henkilöä, joista lapsia henkilöä.

3 Tällä hetkellä henkilöä, joista lapsia henkilöä.

Lasten iät tällä hetkelläv,v,v,v,v,v.

3. A Mikä on peruskoulutuksenne?

1 () Kansa- tai kansalaiskoulu, osa keski- tai peruskoulua2 () Keski- tai peruskoulu, osa lukiota

3 () Lukio, ylioppilastutkinto

B Entä puolisonne peruskoulutus? (katso numero edeltä)

Numero:

4. A Mikä on ammatillinen koulutuksenne?

- 0 () Ei ammatillista koulutusta
 1 () Ammattikurssi
 2 () Ammattikoulu, kauppakoulu tai muu vastaava, mikä tutkinto?

 3 () Teknillinen koulu, kauppaopisto, sairaanhoitajaopisto tai muu
 vastaava, mikä tutkinto?.....
 4 () Teknillinen opisto tai muu vastaava, mikä tutkinto?.....

 5 () Korkeakoulu, mikä tutkinto?.....

B Entä puolisonne ammatillinen koulutus? (katso numero edeltä)

Numero:, mikä tutkinto?.....

5. A Mikä on ollut pääasiallinen toimintanne muuton eri vaiheissa?

	Ennen Turus- ta muuttoa	Heti Turusta muuton jälkeen	Tällä hetkellä
1 Palkansaajana toisen palveluksessa	()	()	()
2 Yrittäjänä/maatalousyrittäjänä	()	()	()
3 Työtön tai pakkolomalla	()	()	()
4 Varusmiespalveluksessa tai vast.	()	()	()
5 Opiskelemassa, koulutuksessa	()	()	()
6 Työkyvytön tai pitkäaik. sairas	()	()	()
7 Vanhuuseläkkeellä	()	()	()
8 Äitiys- tai vanhempainlomalla	()	()	()
9 Omaa taloutta hoitamassa (kotona)	()	()	()
10 Muu, mikä?.....	()	()	()

B Mikä on ollut puolisonne pääasiallinen toiminta muuton eri vaiheissa? (katso numero edeltä)

Ennen Turusta muuttoa, numero:

Heti Turusta muuton jälkeen, numero:

Tällä hetkellä, numero:

6. Mikä on Teidän ja puolisonne ammatti? (Jos Teillä tai puolisolllanne ei ole tarkkaa ammattia kuvailevaa työtehtäviänne).

Vastaaja:.....

Puoliso:.....

7. Minkä kunnan koette synnyinseuduksenne eli mistä tunnette olevanne "kotoisin"? Entä mikä on puolisonne synnyinseutu? (kunnan nimi)

Vastaaja:.....

Puoliso:.....

8. A Kuinka kauan Te ja puolisonne olette asunut Turussa (ennen nykyiseen asuinkuntaanne muuttoa)?

Vastaaja: yhteensä vuotta

Puoliso: yhteensä vuotta

B Oletteko Te/puolisonne asunut aiemmin nykyisessä asuinkunnassa?

	Vastaaja	Puoliso
1 Kyllä	()	()
2 En/ei	()	()

9. A Kuinka monta kertaa Te olette muuttanut/vaihtanut asuntoa 1.1.1983 jälkeen (viimeisin muuttonne mukaanlukien)?

Yhteensä kertaa 1.1.1983 jälkeen.

B Luetelkaa viisi viimeisintä muuttoanne (myös kunnan sisällä tapahtuneet asunnonvaihdot). Merkitkää viimeiseksi tapahtunut muuttonne listassa ensimmäiseksi. Jatkakaa tarvittaessa lomakkeen reunaan.

Mistä (kunta)	Mihin (kunta)	Muuttovuosi
viimeksi:.....
.....
.....
.....
.....

10. Mikä oli tärkein syy Turusta muuttoonne? Jos muuttoonne vaikutti myös muita syitä, mainitkaa myös ne.

Tärkein syy:.....

Muut mahdolliset syyt:.....

.....

.....

11. A Kun muutitte pois Turusta, harkitsitteko vakavasti muita muuttokoh- teita kuin sitä kuntaa, johon lopulta muutitte?

1 () Ei ollut muita vakavasti harkittavia vaihtoehtoja

2 () Kyllä, asuinalue Turussa. Mikä?.....

3 () Kyllä, jokin muu kunta kuin nykyinen. Mikä?.....

4 () Kyllä, ulkomaa. Mikä?.....

B Miksi ette jäänyt Turkuun?

- 1 () En/emme suunnitelleetkaan Turkuun jäämistä
2 () Olisin/olisimme jääneet Turkuun, mutta
.....
.....
.....

12. A Aiottako muuttaa nykyisestä asunnostanne lähivuosina?

- 1 () En/emme aio muuttaa näillä näkymin
2 () En/emme ainakaan toistaiseksi, asumme ainakin muutaman vuoden
3 () Olen/olemme suunnitelleet/muutamme niin pian kuin mahdollista
4 () Olen/olemme tehneet muuttopäätöksen/olemme muuttamassa

B Jos olette suunnitellut muuttaa, miksi aiotte muuttaa?

Muutan/muutamme, koska.....
.....
.....
.....

C Jos olette suunnitellut muuttaa, mihin aiotte muuttaa?

- 1 () Vaihdan/vaihdamme asuntoa nykyisen asuinkunnan sisällä. Mille alueelle?
2 () Muutan/muutamme muualle. Mihin kuntaan/maahan?.....

13. A Oletteko Turusta muuttonne jälkeen missään vaiheessa harkinnut muuttoa takaisin Turkuun?

- 1 () Kyllä 2 () En

B Jos olette harkinnut muuttoa takaisin Turkuun, miksi ette ole muuttanut sinne?

En/emme ole muuttaneet Turkuun, koska.....
.....
.....
.....

14. A Onko paluumuutto Turkuun mielestänne lisääntynyt viime aikoina?

- 1 () Kyllä, on lisääntynyt
2 () Ei ole lisääntynyt

B Jos paluumuutto tai muuttoliike yleensä Turkuun on mielestänne lisääntynyt viime vuosina, mitkä arvioisitte syyksi tähän?

.....

15. A Jos tällä hetkellä olisitte muuttamassa, mitä tekijöitä pidätte tärkeinä asuntoa ja asuinalueetta tai paikkakuntaa valitessanne?

Asunnon suhteen tärkeinä pidän:.....

.....

Asuinalueen/paikkakunnan suhteen tärkeinä pidän:.....

.....

B Missäpäin Varsinais-Suomea tai missä kunnassa haluaisitte mieluummin asua? (Turun seutu, Vakka-Suomi/Uudenkaupungin seutu, Loimaan seutu, Salon seutu, Turunmaan saaristo)

Alue tai kunta:.....

Minkä vuoksi haluaisitte asua em. alueella/kunnassa?.....

.....

16. A Missä Teillä ja puolisolllanne oli työpaikka asuessanne Turussa?

Vastaaaja

Puoliso

1 () En ollut työssä

1 () Ei ollut työssä

2 () Turussa. Millä alueella?....

2 () Turussa. Millä alueella?.

.....

.....

3 () Muualla. Missä?

3 () Muualla. Missä?.....

.....

.....

B Missä Teillä ja puolisolllanne on työpaikka tällä hetkellä?

Vastaaaja

Puoliso

1 () En ole työssä

1 () Ei ole työssä

2 () Turussa. Millä alueella?....

2 () Turussa. Millä alueella?.

.....

.....

3 () Nykyisessä asuinkunnassa

3 () Nykyisessä asuinkunnassa

4 () Muualla. Missä?.....

4 () Muualla. Missä?.....

.....

.....

17. Kuinka pitkä työmatka Teillä ja puolisolillanne oli yhteensuuntaan asuessanne Turussa? Entä tällä hetkellä?

	Ennen Turus- ta muuttoa	Tällä hetkellä
Oman työmatkan pituus km km
Oman työmatkan kesto min. min.
Puolison työmatkan pituus km km
Puolison työmatkan kesto min. min.

18. Mitä kulkuvälinettä yleensä käytitte työmatkallanne asuessanne Turussa? Entä tällä hetkellä? (esim. jalan, omaa autoa, linja-autoa)

	Ennen Turusta muuttoa	Tällä hetkellä
Vastaaaja:
Puoliso:

19. A Miten olette asunut muuttonne eri vaiheissa?

	Ennen Turus- ta muuttoa	Heti Turusta muuton jälkeen	Tällä hetkellä
1 Vanhempien, sukulaisten tai tuttavien luona	()	()	()
2 Alivuokralaisena	()	()	()
3 Työsuhdeasunnossa	()	()	()
4 Kunnan, valtion, tms. julkis- yhteisön vuokra-asunnossa	()	()	()
5 Yksityisessä tai yksityisen laitok- sen vuokra-asunnossa (mm. pankin)	()	()	()
6 Opiskelija-asuntolassa	()	()	()
7 "Arava"-omistusasunnossa tms.	()	()	()
8 Muussa omistusasunnossa	()	()	()

- B Minkä kokoisessa asunnossa olette asunut muuttonne eri vaiheissa?

Ennen Turusta muuttoa huonetta+keittiö/kk. Pinta-ala m²
 Turusta muuton jälkeen huonetta+keittiö/kk. Pinta-alam²
 Tällä hetkellä huonetta+keittiö/kk. Pinta-ala m²

- C Millaisessa rakennuksessa asuntonne on sijainnut?

	Ennen Turus- ta muuttoa	Heti Turusta muuton jälkeen	Tällä hetkellä
1 Omakotitalossa	()	()	()
2 Rivi- tai ketjutilassa	()	()	()
3 Kerrostalossa	()	()	()
4 Muussa, missä?.....	()	()	()

D Millaisella alueella asuntonne on sijainnut?
(keskusta=kaupungin keskusta tai maalaiskunnan taajama)

	Ennen Turus- ta muuttoa	Heti Turusta muuton jälkeen	Tällä hetkellä
1 Keskustassa	()	()	()
2 Keskustan reuna-alueella/lähiössä	()	()	()
3 Haja-asutusalueella	()	()	()

20. A Millaisia muutoksia asumisolosuhteissanne on tapahtunut verrattuna nykyistä tilannettanne tilanteeseen ennen Turusta muuttoa?

	Nykyisin parempi	Yhtä hyvä	Nykyisin huonompi
1 Asunnon koko	()	()	()
2 Asunnon varustetaso	()	()	()
3 Asunnon viihtyisyys	()	()	()
4 Asunnon sijainti	()	()	()
5 Asuinalueen viihtyisyys	()	()	()

B Entä onko asumiskustannuksissanne tapahtunut muutoksia verrattuna asumiseenne Turussa?

	Nykyisin alemmat	Yhtä suuret	Nykyisin korkeammat
1 Pääomakustannukset (lainat yms.)	()	()	()
2 Käyttökust.(hoitovast./vuokra yms.)	()	()	()

21. Mitä sanomalehteä/-lehtiä luette säännöllisesti? Merkitkää myös mahdolliset paikallislehdet, joita luette.

Luen:

22. A Tunnetteko kuuluvanne seuraaville alueille? Merkitkää numero 1:llä se, mikä ensisijaisesti tunnette olevanne, numero 2:lla toissijainen vaihtoehto ja numero 3:lla mahdollinen kolmas vaihtoehto.

Nro Oman kylän/kaupunginosan (nykyisen) asukas

Nro Nykyisen asuinkunnan asukas

Nro Turkulainen

() En tunne kuuluvani millekään em. alueista

B Arvioikaa, kuinka monta kertaa Te keskimäärin käytte seuraavissa kaupungeissa/kunnissa yhden kuukauden aikana? Jos asutte jossakin näistä kunnista, jättäkää ko. kohta tyhjäksi

Turku kertaa	Kaarina kertaa
Loimaa kertaa	Lieto kertaa
Parainen kertaa	Naantali kertaa
Salo kertaa	Raisio kertaa
Uusikaupunki kertaa		

23. A Jos Teillä tai puolisolllanne on kesämökki, loma-asunto tai ns. kakkosasunto, missä kunnassa se sijaitsee?

Loma-asunto sijaitsee:..... kunnassa

- B Käyttekö Te tai puolisonne työssä loma-/kakkosasunnoltanne?

- 1 () Kyllä, yhteensä noin viikkoa vuodessa
2 () En/emme yleensä käy

24. A Millaisena pidätte nykyisen asuinkuntanne palveluja verrattuna Turun palveluihin asuessanne Turussa?

	Nykyisin parempina	Ei oleellista eroa	Nykyisin huonompina
1 Terveyspalvelut	()	()	()
2 Päivähoitojärjestelyt	()	()	()
3 Koulujärjestelyt	()	()	()
4 Nuorten palvelut	()	()	()
5 Vanhusten palvelut	()	()	()
6 Vapaa-ajanpalv. (mm.kirjasto)	()	()	()
7 Elintarvikekauppa	()	()	()

- B Mitä palveluja nykyisestä asuinkunnastanne puuttuu ja mitä palveluja kunnassanne pitäisi mielestänne kehittää nykyistä enemmän?

.....
.....
.....

25. Onko osallistumisessanne seuraaviin toimintoihin tapahtunut muutoksia Turusta muuttonne jälkeen verrattuna tilanteeseen Turussa asuessanne?

	Lisään- tynyt	Ennal- laan	Vähentynyt	En ole harrastanut
1 Television katsominen	()	()	()	()
2 Kirjojen lukeminen	()	()	()	()
3 Vapaa-aikana opiskelu	()	()	()	()
4 Järjestö-/yhdistystoiminta	()	()	()	()
5 Kuntourheilu	()	()	()	()
6 Ravintoloissa, tansseissa käynti	()	()	()	()
7 Naapurien välinen kanssakäyminen	()	()	()	()
8 Ystävien tapaaminen	()	()	()	()
9 Sukulaisten tapaaminen	()	()	()	()

26. Lopuksi voitte lähettää "terveisenne" asuinkuntanne ja Turun kaupungin päätöksentekijöille sekä muille viranomaisille.

.....
.....
.....
.....
.....

SYVENTÄVÄN TEEMAHAASTattelun Kysymysten Runko:**MUUTON VALMISTELU JA MUUTTOTAPAHTUMA:**

1. Minä vuonna olette muuttanut nykyiseen asuntoon?
2. Kuinka pitkään harkitsitte Turusta muuttoanne?
3. Suunnittelitteko asunnon hankkimista Turusta? Kertokaa hieman tarkemmin suunnitelmistanne hankkia asunto Turusta ja mitä esteitä tai ongelmia asunnon hankinnassa ilmeni.
4. Mikä tekijä ratkaisi muuttonne lopullisesti?
5. Liittyikö muuttotapahtumaan joitain vaikeuksia? Kertokaa niistä tarkemmin.

MUUTON SEURAUKSET: SOPEUTUMINEN VAI PALUUHALUKKUUS

6. Minkälaisia odotuksia tai toiveita Teillä oli muuttonne suhteen?
7. Onko muutto vastannut odotuksianne? Tunnetteko olonne koti-saksi nykyisessä asuinkunnassanne/asuinalueellanne?
8. Minkä vuoksi muutto ei ole vastannut odotuksianne? (Jos muutto ei ole vastannut odotuksia)./ Mihin olette eniten pettynyt uudessa asuinkunnassanne/asuinalueellanne tai mihin olette tyytymättömin?/
8. Jos tunnette, että olette sopeutunut alueelle, niin mitkä tekijät koette sopeutumisenne kannalta tärkeimmiksi/ Mikä asuinalueessanne/asuinkunnassanne miellyttää Teitä eniten?
9. Oletteko koskaan harkinnut Turkuun paluuta? Jos, niin miksi?
10. Jos olette harkinnut Turkuun muuttoa, niin mitkä katsoisitte olevan keskeisimmät paluun esteet?
11. Jos Teille tarjoutuisi mahdollisuus muuttaa takaisin Turkuun, niin mitä tekijöitä pitäisitte ehtoina paluulle/mitä vaatisitte Turulta?
12. Jäikö Teiltä ystäviä, tuttavlia tai sukulaisia Turkuun? Taapaatteko heitä nykyisin?
13. Oletteko saanut muuttonne jälkeen uusia ystäviä tai tuttavlia?
14. Millaiset välit Teillä on naapureidenne kanssa? Onko naapureiden välillä jotain yhteistä toimintaa?
15. Vertailkaa nykyisen asuinkuntanne ja Turun palvelutasoa? Missä suhteessa palvelut ovat Turussa paremmat, missä huonommat?
16. Entä millaisena pidätte nykyisen asuntonne sijaintia?

17. Millaisena pidätte nykyistä asuntonne lähiympäristöä? Mitä tekijöitä pidätte tärkeinä asuinympäristössä?
18. Millä tavoin asuinkuntaanne/asuinaluettanne tulisi kehittää? Entä millä tavoin Turkuu pitäisi mielestänne kehittää?
19. Oletteko vaihtanut työpaikkaa Turusta muutettuanne? Jos olette, niin oletteko nykyiseen tyytyväisempi nykyiseen työpaikkaanne kuin työpaikkaanne Turussa?
20. Mitä tekijöitä pidätte tärkeinä työpaikan suhteen?

ASUNTO- JA TONTTIPOLITIIKKA:

21. Oletteko tyytyväisempi nykyiseen asumisolosuhteisiin kuin Turussa asuessanne? Kertokaa hieman tarkemmin asumisolosuhteissa tapahtuneista muutoksista.
22. Millaisena yleensä ottaen pidätte Turun omistusasunto- ja tonttitilannetta? Jos siinä on mielestänne jotain korjattavaa, niin mitä ja millä tavoin asiaa tulisi kehittää?
23. Entä millaisena pidätte nykyisen asuinkuntanne omistusasunto- ja tonttitilannetta? Millä tavoin sitä tulisi kehittää jatkossa?
24. Millaisena pidätte vuokra-asuntotilannetta Turussa? Jos siinä esiintyy puutteita tai ongelmia, niin millä tavoin tilannetta tulisi kehittää?
25. Entä millaisena pidätte nykyisen asuinkuntanne vuokra-asuntotilannetta? Millä tavoin sitä tulisi kehittää jatkossa?
26. Mitä pitäisitte Turun asuntopolitiikan keskeisimpinä ongelmia? Entä nykyisen asuinkuntanne asuntopolitiikan?
27. Luonnehtikaa muutamia sanoja ihanneasuntonne (asunto, asuinympäristö, sijainti).
28. Mitä mieltä yleensä olette Turun kunnallispolitiikasta? Miten sitä on mielestänne hoidettu? Onko siinä tapahtunut muutoksia ja jos, niin millaisia?
29. Mitä mieltä olette nykyisen asuinkuntanne kunnallispolitiikasta? Miten sitä on mielestänne hoidettu?
30. Vertailkaa asuinkuntaanne kokonaisuudessaan (asuntotilanne, asuinympäristö, sijainti, palvelut, liikenneyhteydet, viihtyisyys, yms.) Turkuun. Millaisen kouluarvosanan (4-10) antaisitte nykyiselle asuinkunnallenne? Entä Turulle?
31. Millaisen kouluarvosanan antaisitte nykyiselle asuinalueellenne? Entä asuinalueellenne Turussa asuessanne?

